

ARGIA

JUAN MARI JUARISTI

«Zenbait alderdik
ETAren kontrako
foru gisa baino
ez du ulertu Ituna»

NAZIOARTEA

Opus Dei oinarri,
eskuinetik jotzen du
Vatikanoko argiak

KIROLA

Eric Cantonáren
itzuleran,
Ingalaterrako futbola
iraganaren beldurrez

ANTZERKIA

Bordaxuri, Berzaitz,
eta Xirrixti-Mirrixtiren
obrak, Iparraldeko
azken uztak

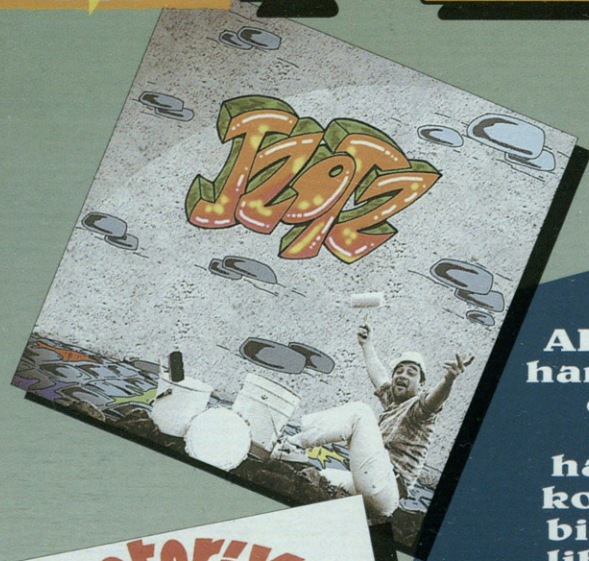

OLATZ ZUGASTI

«MUSIKAN, BERRIA EZ DA INTERESGARRIENA»

ARGIA

Orain
ARGIAren
harpidedun
eginez
gero
hauetako
konpakto,
bideo edo
liburu bat
eskuratuko
duzu

DOHAINIK

Telefonoz ere
egin dezakezu
harpidetza
zenbaki
honetara
deituaz

943 - 37 15 45

Goizeko 9etatik
1era eta 3etatik
7etara

ARGIAren harpidedun izan zaitez

IZOTZen
KONPAKTOA

"KUBA TRISTE DAGO"
JUAN MARTIN ELEXPURU

"MENHIRKADA"
BIDEOA

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____
2.DEITURA _____
TFNOA _____
POSTA KODEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____
SUKURTSAL HELBIDEA _____
KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____

Entitatea

Sukurtsala

K.D

Kontu zenbakia

SUKURTSAL ZKIA.

KIOSKOAN BAINO

**%20a
MERKEAGO**

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ bane)
Hego Euskal Herria
11.600 pzo
Iparr Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pzo
Beste Atzerriak
15.100 pzo
Airez 23.850 pzo

Euskal Kulturaren
URTEKARIA etc

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.

8. Juan Mari Juaristi, Euzko Alderdi Jeltzaleko legebiltzarkidea. «Zenbait alderdik ETAre kontrako foru gisa baino ez du ulertu Ituna».
MIKEL JAUREGI.

12. Asteazken. XABIER LETONA.

14. Opus Deiren zeregina funtsezkoa da eliza katolikoaren eskuineratzean. Zeruko boterearen metamorfosia. XABIER LETONA.

18. 1994ko kontratazioaren % 95 behin-behinekoa izan zen. Langile merkealdiak. MYRIAM GARTZIA.

21. Futboleko bortxakeriaz eta faxismoaz Eric Cantonáren «rentrée»aren inguruan. Iraganaren beldurrez Ingalaterrako futbolearen.
EDORTA JIMENEZ.

24. «Hik hasi»-k hordagoa bota die irakasleei. AINHOA AZPIROZ.

26. Kode Penal berria salatuko da Bermeon II. Intsumisio Egunean. Intsumisioa zigorpean.
UNAI IBARBIA eta URTZI URKIZU.

29. Olatz Zugasti: «Betikoa da benetan interesgarri eta gelditzen dena musikan, ez berria».
ARANTXA ERASUN.

34. Kultura kronika.
J.J. PETRIKORENA.

37. Xirixti-Mirixti, Bordaxuri eta Pier Paul Berzaitzek prest dituzte beren obrak. J.J. PETRIKORENA.

40. Kontzertuak, gero eta gutxiago eta garestiago.
ANDONI URBISTONDO.

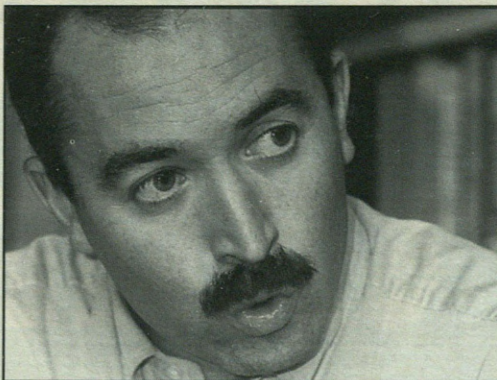
45. Argitalpenak. JOSU ARANBERRI.

48. Irrati-telebista. ARRITXU ZELAIA.

52. Aukeran. MIKEL JAUREGI.

56. Denborapasa.

58. Independentismoaren gaurko osasun egoera dela eta. IÑAKI ESNAOLA.

POLITIKA: Abertzaleen zatiketa dela eta kezkatu agertu zaigu 1991z geroztik EAJko legebiltzarkide den Juan Mari Juaristi. Jakina, Donostiako GBBren egoitzan izandako solasaldian azken asteotan euskal politikagintzan pil-pilean izan ditugun gaiak jorratu ditugu: transferentziak, elkarriketa, Itunaren osasuna, hiruko Gobernua, abertzaletasuna... /8

OLATZ ZUGASTI: Orion elkartu gara Hernaniko musikariarekin, bertan baitu bizilekua azkenaldion. Itsasoko doinua lagun, egungo musika berrien gorabeheraz, bere harparekin izandako jardura musikalaz eta irratian duen «Kantaita» saioaz aritu gara, besteak beste. Laster batean, abenduan bertan ama izango den kantari eta musikagile honek ez du batere zalantzarik musikaren inguruan bere irati lanak betetzen duen funtzioaz aritzean; izan ere, bere helburua munduko txoko guztietako musiken leihatilatzea euskaldunoi zabaltzea baita. Horretan arituko da bizimodu aldaketarekin ere. /28

IPARRALDEKO ANTZEZTALDEEN

UZTA: Iparraldeko bi talde historiko, Xirixti-Mirixti eta Bordaxuri, prest ditugu taula gainera igotzeko. «India Beltzak»-jokatuko du lehenak, eta «Clovis eta Marinette» bigarrenak, komediak biak. Hauez gain, Pier Paul Berzaitzek «Elkanoren semeak» obra prestatu du. /37

Benito Lertxundi

F
E
S
T
A
R
O
A
9
5

VICTORIA EUGENIA

1995eko Urriak 14

Larunbata, gaueko 10etan

D O N O S T I A

Babeslea:

Laguntzaileak:

Gipuzkoako Foru Aldundia
Kultura eta Turismo Departamentua

Donostiako
Udala

KULTUR
UDAL PATRONATUA

ematen ta zabal zaku
universitatea euskal herriko
del pais vasco unibertsitatea

EL DIARIO VASCO

Antolatzailea:

SARRERAK SALGAI:

DONOSTIA: V. Eugenia - Bilintx - Azoka - Frudisk
Xaribari

Gaitoria Saila

Kilometroak 95, noren jaia?

Nahiz eta beste zerbait sinistu nahi erazi, jai handi honen helburua ez da bakarrik euskarak behar duen bultzada eta hizkuntza nazionala bezala berreskuratzea. Honekin guztiok ados gaude. Kilometroak 95eko dokumentuak argi ta garbi azaltzen duen bezala helburua zera da: jai honetan biltzen den dirua ikastetxe hauetan bigarren hezkuntza ezartzeko erabiliko da, horrela Zurriola eta Herri Ametsa izango zirelarik inguru honetan D ereduan 12-16 urtetako tramua eskaintzeko gai izango lirartekeen bakarrak.

Azken finean helburua legezkoa da, baina kasu konkretu honetan inguruko ikastetxetako nahian eta interesen aurka doa eta horregatik ezin dugu salatu gabe geratu.

Kontutan hartu behar dugun lehenengo gauza zera da: bi ikastetxe hauek Euskal Autonomi Elkarteke beste ikastetxe pribatuen arabera derrigorrezko bigarren hezkuntzaren ezarpena lortuz gero, Hezkuntza Departamentutik % 100eko laguntza lortuko luketela. Hau dela eta non gelditzen da diru hori lortzeko beharra?

Kilometroak 95 nagusiki eta bakarrik euskararen aldeko jai bat izanez gero ez zen logikoagoa izango jai hau euskalduntze mailan ahalegin handiak egiten ari diren ikastetxe guztien artean antolatzea? Hau ez da horrela. Kilometroak 95 da, Ikastolen Federazioak bere garaian sare pribatuan gelditzea erabaki zuten bi ikastetxe hauen proiektua indartzeko.

Eskola mapa definitzeko dagoen honetan, inguruko ikastetxe publikoetako beharrak kontutan hartu gabe, bi ikastetxe hauek beren aldetik diseinatzeko eskubidea hartzen dute. Beraiek badakite eskola mapa lantzeak estamentu diferentiatik igarotzea suposatzen duela eta horien artean zona honetako eskola komunitatea osatzen duten sektore guztiak ordezkatzuta egongo lirartekeen Bilguneke

Eskola Kontseilua. Prozesu honen hasieran gaudenean proiektu hau ezartzeko eskubidea hartzen dute, ez bakarrik orain duten ikaslegoari erantzutearren baizik orain zonaldean D eredua duten ertainetako ikastetxe publikoetako ikaslegoa bereganatu nahian.

Baina hori bai, jai jai denez kontutan hartzeko da, eta era horretan txalotzekoa, noski! Horrez gain jende askoren esku hartzea, ongi pasatzeko baldin bada ez dago arazorik, baina herri honetako gizakien borondate ona ezin da erabili helburu 'konkretu' batzuk mozorrotzeko.

KEPA ZAMALLOA

STEE-EILAS-EKO KIDEA

DONOSTIA

Euskararen militanteak II

Pasa den asteko ARGIA, 1.545. zenbakia zeraman alean, Leire Lizarrustik idatzitako eskutitz bati erantzun nahiko nioke. Andoaindar honek bere idatzian zioenaren arabera, euskara ez da «militanteen hizkuntza eta gotorlekua», garaia asko aldatu direla argudiatuz. Andoain ez dudala ezagutzen aitortu beharra daukat, are gutxiago bertako euskararen egoera. Baina berak adierazitakoaren arabera, euskarak paradisua bizi du bertan.

Azkenaldion, edozer gai dela medio, zifretara jotzeko gehiegizko joera dugu nagusi Euskal Herrian. Zifren harrokeria! Zer axola ote dute zifrek euskarak kalean, tabernetan, lantokietan, etxean, soziedadean eta bestelako edozein tokitan bizi duen egoera penagarriaren aurrean. Zein eragin du, bada, «Goenkale-n erabiltzen den euskara txukunak gizartearen? Entzun beharrekoak! Euskara urri entzuten da

oso kalean, guztiok nahiko genukeena baino urriago, eta hori da kontuan hartu beharreko zifra bakarra.

Leireren eskutitzeko hitz batzuk jarraian: «Egun, irratia, telebista eta egunkaria ditugu euskaraz, milaka liburu argitaratzen dira, D eredua da nagusi hezkuntza munduan, funtzionariak aurrera doaz hizkuntz plangintzarekin...». Baina zer diozu, orde? Erakunde batera joan eta «oye, no te entiendo; me puedes hablar en castellano?» sekula entzun ez duenak bota dezala lehenengo harria.

Ez omen gaude txaloka hasteko moduan. Txaloka? Negarrez hasteko moduan gara-eta. Militantetzat bere burua ez duen askori esker ere aurrera omen doa Bernat Etxepareren untzia. Leire barka, baina euskararen militanterik gabe ez litzateke kalean euskara apurrik ere entzungo. Kontua euskaraz hitz egitea da, euskaraz sentitzea eta pentsatzea. Euskararen militantei esker doa Etxepareren untzia aurrera, eta ez hondoratzeko askozak militante gehiago behar ditugu.

IKER ETXARTE

ERRETERIA (GIPUZKOA)

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK

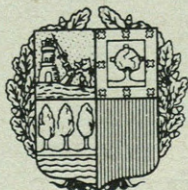
GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.pabiloia.
20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxeko Monastegia 70, 3. ezkerre.
31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 59 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa

Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa

fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra sozial
- de la caja gipuzkoa san Sebastián

Altsasun zintzilikatutako piperpotoa

SAKANAKO irakurleek zuzenduko didate hala ez bada, baina Altsasu parean telefono edo argindar hari batetik zintzilik bandera espainola 92ean ipini zuten, Nafarroa Oinez han egin zen garaian. Guk hala hala ikusi genuen behintzat. «Har hitza» zen edizio hartako eslogana, Nafarroako Iñigo Aritza erregearen izena daraman ikastola izaki antolatzaile. Nazio batuan amets egiten dutenen ikurra izan da Aritza, eta beste norbaitek erantzun nahi ziola ulertu genuen. Arrunt beztua eta kolorea galdua zegoen, baina hilabeteak pasa eta ez inork kendu du eta ezta inongo haize boladak eraman ere. Eta horra non topatu dugun bandera berri bat zaharraren ondoan eskegita, gorri eta hori bizi horiekin.

Espainiako bandera ikusi eta ez erreztzera ohitu gara urteotan. Kableetan ikurrina zintzilikatzen ikusi ez duten ho-

geitamar urtez azpiko euskaldunek al-diz, eta antzinako manual fotokopieta-tuetakoa praktikan ikusteko aukera du-te, Altsasun eta besteen eskutik. Gipuzkoatik Gasteizerako bidean pasatzen gara Altsasutik gehienak, eta eguna joan eta eguna etorri bandera horren azpitik pasa behar dugunoi zertan gauden gogoraerazteko leku txarra ez da. Zertan gauden eta zertan dauden.

JULIO Caro Barojari saria eman zion Eusko Ikaskuntzak, Euskadiko Kutxa-rekin. Eta jende inportante asko bildu

zen Donostiako Miramar Jauregian. Gertakizun sozial horren oihartzunak eskaini ditu prentsak, baina han esandakoen artean harrigarri suertatu zitzaidan Javier Otano nafar lehendakariak «Euskal Herria» kontzeptua nola erabiltzen zuten: bai erdaraz eta bai euskaraz esan zuten garbi, eta testuinguruan nabermen geratzen zen zein eremutaz ari zen. Euskal Herriaz alegia.

Hego Euskal Herrian bi autonomi estatuto sozialistek militarren presiopean hala onartu zutelako ditugula jakinik, eta Nafarroan zenbait politikarik duela gutxi abertzaleek Euskal Herria izenarekin

■ **«Hobe baldekada bat odol isurtzea, ETAk guztiok akabatu gaitzan baino lehen» dio Oteizak Donostian soldaduzka egin izanak modan ipini duen nobelagileari**

‘Euskaldunon Irrintzia’k,
Txiki eta Otaegiren
afusilamenduaren XX.
urteurrenaren inguruan
antolatutako
ikuskizunak, 10.000
lagunetik gora bildu
zituen larunbatean
Anoetako belodromoan.
«Borrokan eraiki
askatasuna!» lemapean,
ekitaldi franko ikus ahal
izan zituzten
bertaratutakoek:
bertsolariak, dantzariak,
abeslariak, korua...
Guztia, Euskal Herriaren
historia erakusten zuen
ikus-entzuteko
ekitaldiaren barruan
kokatua, zeinak une
hunkigarriak izan zituen,
jendetzaren txaloak
piztuz. (Arg.: Egin).

Euskadiren espantsionismo kamuflatu bat zabaltzen zutela nola salatu duten ikusita, Otanorena azpimarratzeko puntua iruditu zitzaidan. Baina horra nola bi egunen buruan PPko idazkari Iturgaizek adierazten dion Euskaldunon Egunkariari bere ustez Euskal Herria zazpi probintziak osatzen dutela. Ez da errez erabakitzen: edo denek laster hasi nahi dituzten elkarrizketa politikoetarako panorama sekula baino irekiagoa dago, edo gertatzen dena da hitzegitea delade.

POLITIKA orokorreko eztabaidarekin eman dio sarrera udazkenari Eusko Legebiltzarrak. Aspergarria izan zela dioskute han egondako kronikariak —parlamentariren batek ere bere lo kuluxka egina du jaun-andere txit gorren artean— eta oposizioak gobernu kontinuitate eta grisa dela argudiatu du. Argudio beroagorik ez duen oposizioak ere fundamentu kaxkarra eduki behar du. Parlamentukoari paso egin zion HBk udazkenari ongietorria Donostiako belodromoan egin dio, aspaldiko minitín jendetsuen eta ikusgarrienarekin. Tartean, ETaren bideo bidezko agerpena eskainiz.

Baina legebiltzarrean ez zegoen beroa kalean dabil, «Aldaia askatu» eta «Euskal Herria askatu» oihuka. Gutxi garesti eta Jorge Oteiza ekarri digute, berriro, mahaira. «Horregatik GAL beharrezkoa zen, baina euskaldunon artean atera behar zuen. (...) Gaurko borrokan Goardia Zibilak eta Ertzaintzak gogor jokatu behar dute, edo bestela utz dezatela. (...) Hobe baldekada bat odol isurtzea, ETak guztiok akabatu gaitzan baino lehen». Apokalipsis now. Donostian soldaduzka egin izanak modan jarri duen nobelagilearentzako beste liburu bat hemen aurkezteko aitzakia, Bitoriano Gandiaga Arantzazun lur jota, jeinua purua erretzen, eta Tolosan neskato edo mutikoren bat Trianguloan ipini zuten Oteizaren kutxa metafisiko erdoilduari harriduraz erreparka.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

GAL-EN HARIAK FRANTZIA ETA JENERALEN ARTERA

Baltasar Garzon epaileak GALen harrietatik tiraka hasi bidea Madrilgo auzitegietan galdu bada —Auzitegi Goreneko bidezidorretan eta konponbide orokor baten espektatiban— kazetarien aurkikuntzek arazoa maila bat gorago ipini dute. Espainian, Galindoren gainetik Andres Cassinello jenerala bera inplikatzera iritsi da «Egin» egunkaria, eta Frantzian orain hasten dira bertako polizia eta funtzionarioen artean miaka, Joel Cathalaren inguruetan bidenabar.

RUFI ETXEBERRIAREN TARTEA

OLDARTZEN-EN BIGARREN FASEAREN EKARPENAK

Zehaztapen praktikora

Lau hilabetez burututako eztabaida prozesu aberatsa bizitua dugu eta bertan hartutako erabaki garrantzitsuena aurrerantzean segitu beharreko ildo politikoari dagokiona izan da. Aipatu ildoak ihardupen politikoa finkatzea suposatzen du eta orain, bigarren atalean, praktikara eramateko neurri politiko-organizatiboak aztertu, egiturak egokitu eta berauek osatuko dituzten kideak hautatzeari ekingo zaio.

Zazpi sailez osatua dago eztabaidarako oinarritzko txostena. Lehenak ildo politikoan erabakitako ihardupiderako ardatz nagusienak jasotzen ditu. Bigarrenak herritarren batasuna kontzeptuak zer nolako esanahia duen. Hirugarrenean HBk militantzia nola ulertzen duen. Laugarrenean metodologiak, ebaluazio eta plangintzak egiteak duen garrantzia. Bosgarrenak komunikazioa eta harreman sozialetako politikaz dihardu. Urrats Berrin finkatutako helburruek izan duten balantzea seigarrenak. Azkenak HBren egitura organizatiborako proposamena jasotzen du.

Batasuna eta aniztasuna edo barne demokrazia eta adierazpen askatasuna

eta partaidetzako demokrazia eguneroko praktikan errealitate egitea da etengabeko erronka HBn. HB herritarren batasuna egin dezagun iparra izan behar duten irizpideak finkatu nahi dira bigarren fase honetan. Egun dena baino herritar batasunagoa eraiki nahi dugu eta helburu hau izango da aurrerantzean gure ihardunean gehien zainduko den gauzetako bat.

Militantzia nola ulertzen dugun eta praktikan zer suposatzen duen sakontzea da beste eginbeharretakoa. Garrantzia berezia eman nahi zaio proiektu nazional eta sozialaren inguruan dinamika soziala eta protagonista berriak bultzatzeari, eta militantzian mailak ez egiteari; egitura politikoetan diharduen eta dinamika sozialetan murgilduta dauden arteko sailkatzea ezabatu nahi da. Egitura berrirako proposamen organigrama zein organoetako partaidetza arindu eta militantzia osoak eguneroko jardueraren erabakian izan behar duen protagonismoa indartu nahi da. Hala, neurri berriak eta batzarren garrantzia azpimarratu behar da.

Komunikazioa eta harreman sozialei dagokien ildoak ere aztergai izango da. Guztiarekin Oldartzenen bigarren faseak HB etorkizun hurbil eta ertainerako prestatu nahi du, askapen nazional eta sozialerako estrategian tresna eraginkorra eginez.

Juan Mari Juaristi, Euzko Alderdi Jeltzaleko legebiltzarkidea

«Zenbait alderdik ETaren kontrako foru gisa baino ez du ulertu Ituna»

Azkoitiar honek EAJren barruan bide luzea egin du: 82-84 bitartean Azkoitiko Uri Buru Batzarreko lehendakari, 88tik 92ra artean EBBko kide, 91tik hona legebiltzarkide... Solasean hasi bezain pronto, «abertzaleon zatiketarekiko» bere kezka azaldu digu.

Noizko Gernikako Estatutua erabat garatuta?

Erabat ezkor gara azken 13 urteetan alderdi sozialistak egin digun iruzurra ikusi eta gero. Iruzurra bai herri honi eta baita Ajuria Eneko 88ko akordioari ere. Herri hau ez bada orain 16 urteko antzeko giroan sartzen arazoak izango dira, abertzaleok zatituta gaudelako, eta zatiketarik ez digulako batere mesederik egin.

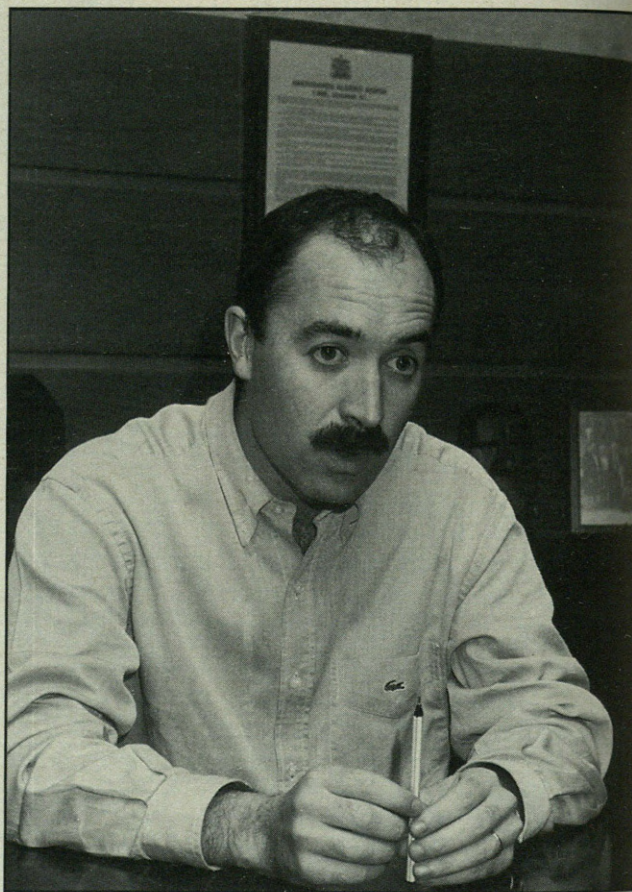
Zein arazo dira horiek?

Hemen argi dago ez hitzek ez sinadurek ez dutela balio zenbait alderdiren artean. Batzuek hemengo legeak ez badituzte betetzen, guk ere, baldin eta herriaren babesa badaukagu, espainolen beste zenbait lege zenbaiteraino bete edo ez aztertu beharko dugu.

Egoera hau luzatuz gero, EAJk presio-bideren bat ba al du eskuartean?

EAJk presioa orain arte ere egin du askotan, beti kontuan izanik hemen % 32ren inguruko ordezkartza daukagula. Ordezkartza horren arabera egiten dugu presioa Madrilen. Estatutuaren edukiak eztabaidatzen ditugunean, mahaian eseri eta gure argudioak botatzen ditugu, gure aldeko presio politikoa erabiliz. Baina emaitzarik ez dugu izan.

Horren eraginez, eta hori da negargarriena, abertzaleon artean gatazka sortu da. Eta hori Madrilik ez du begi txarrez ikusten. Estatutuak herri hau normalizatzeko eta bakebideratzeko tresna behar du izan, baina ez da bete. Euskal Herriaren txikitasunean gure presio maila mugatua da, are gehiago indarrak sakabanatuta ditugula. **Esan izan da EAJtik Estatutua garatu ezean Konstituzioaren zein zati be-**

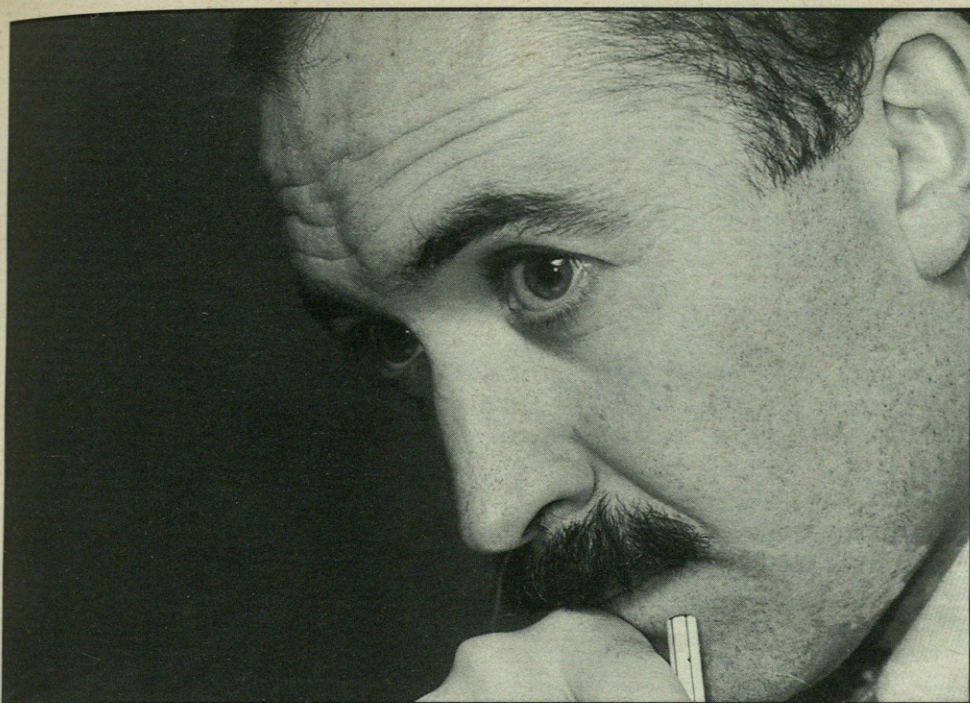

«Estatutuaren garapen ez osoak Euskal Herriari dirutan neur daitekeen kaltea ekarri dio». (Argazkia: Alberto Elozegi).

teko ez duzuen pentsatuko zenutela. Hori presio-bide berria al da?

EAJk hori esaten duenean ez du esaten esateagatik, bene-

tan pentsatzen duelako baino. Guretzako Estatutua bezain garrantzitsua da espainolentzat Konstituzioa, eta horren aurrean diogu:

«Euskadi gure aberri bakarra izateko independentziarena da formula». (Argazkia: Alberto Elozegi).

zuek lege organikoa den bat ez baduzue betetzen, guk ere zuentzako lege gorena den horren zenbait atal ez genituzke beteko. Baina oraindik EAJk eztabaida hori hezurmamitzeke dauka.

Estatutua erabat ez garatzeak ba al du eraginik biruko gobernuan?

PSE-EEk Estatutuaren garapen osorako adierazpen argia egin zuen irailaren 12an eta hala alderdi sozialista oso jarrera erosoan dago: «Hemengo sozialistok prest gaude, baina honek ez du inolaz lotzen Madrileko alderdi sozialista».

Edonola ere, PSE-EEkoak neurri batean errudun izan dira. Jauregik askotan esan du Estatutuaren % 80 bete dela eta % 20 ez betetzeak ez duela horrenbesteko ga-

rrantzirik. Baina urteotan Estatutuaren garapen ez osoak Euskal Herriari kalte handia ekarri dio, dirutan neur daitekeena, langabeziari, krisi ekonomikoari eta horri guztiari erantzuteko eskuartean behar genituen tresna eta transferentzia batzuk ez baititugu izan.

Ez da kontraesana, bate-tik, transferentziak lortzearren Madrilen PSOE-rekin borrokatzea, eta bestetik, EAEn PSE-EErekin Gobernuan egotea?

EAEn aniztasun politiko handia dago, eta 86ko gure zatiketarik hona nahitaezkoa da bi edo hiruko gobernuak osatzea. Herri honek patxada behar du. Gobernuen egonkortasuna beharrezkoa da, bestela elkarren arteko ika-mikak gobernu-

lana antzutu baitezake.

Zoritzarrez, HB erabat urrun daukagu guregandik. Gainera, azkenaldion modu bortitzean EAJren kontrako eraso zuzena dator HBtik. Bere ETArekiko lotura edo menpekotasuna ere hor dago, eta horrek erabat zailtzen digu HBrekin akordioetara iristea.

Gogoratu behar da EAJk 86an eta 92an izan zituela elkarriketak HBrekin, baina ez zen gutxieneke bat ere aurkitu elkarrekin gobernuan egoteko. Beraz, beste aukerarik ezean, alderdi sozialistarekin osatu izan ditugu gobernuak. Zein da alternatiba bestela? HBrekin horretara iristeko gai izango bagina, agian herri honek beste etorkizun eta itxaropenik izango luke.

EAJ eta HBren arteko zubia gainditzeko zer behar da?

Indarkeria amaitzea ez dugu baldintza gisa jartzen. Indarkeria dagoen bitartean, or-

HAMARREKOA

JUAN MARI OLLORA

«Animalia politikoa, etorkizuneko erronkei eusteko ausardia duena»

INAXIO OLIVERI

«Zatiketa ostean iritziak plazaratzeko zailborrestea hautsi gabea»

ROMAN SUDUPE

«Nire maisua, ereduak gizona politikan eta politikatik kanpo»

RAMON JAUREGI

«Abertzaleekin obsesioa duen espainiar sozialista»

JONAN FERNANDEZ

«Helburuari tinko eusten dio eta konponbiderako garrantzitsua izan daiteke»

JAIME MAYOR OREJA

«Besteen hondamendiaren aurrean bere burua besterik gabe aurkeztu dutenetakoa»

JOSE ANTONIO ARDANZA

«Arrasate mentalitatekoa, taldeak zuzentzeko gaitasun apartaduna»

XANTI VAL

«Mahai Nazionaleko burutsuenetakoa; kohorentea da esaten eta egiten duenarekin»

JAVIER MADRAZO

«Marxen liburuetan gelditutako demagogoa»

LUIS MARI BANDRES

«Kultura mundua eta irakaskuntza uztarturik, abertzale langilea»

«EAJk Konstituzioaren zein zati beteko ez duen aztertuko duela adierazten duenean, ez du esateagatik esaten»

duan eta gehiago hitz egin behar da indarkeria hori ahal dela desagertarazteko. Elkarren artean gauzak leuntzeko uneotan daukagun mutur-joka ekiditea da lehen pausoa, eta elkarren arteko gutxieneko errespetua izatea.

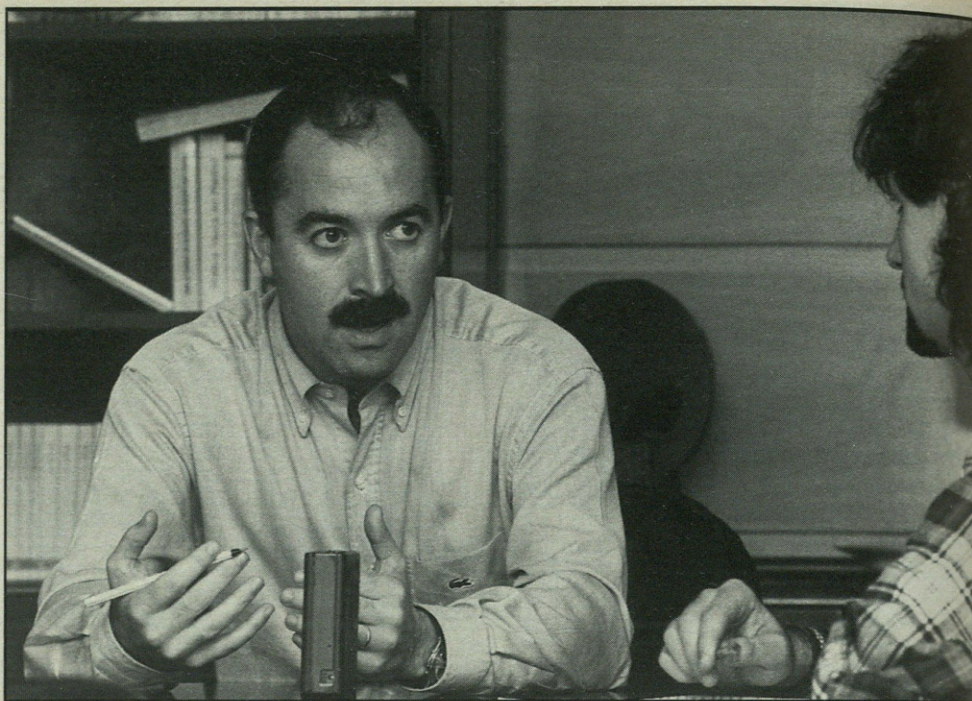
Nola interpretatzen dituzu PSE-EEko agintari batzuek orain gutxi elkarrizketari buruz egingadako adierazpenak?

Nik baikortzat hartzen ditut Egigurenen hitzak. Kritika erraza ere egin daiteke, ea orain arte non izan diren esanez. Baina iraganari gehiegi begiratzen badiogu etorkizuna ilunduko zaigu. Baina estrategia puntu bat ere izan dezake, «aleroiaren teoria» martxan jarritz: hots, alde batek elkarrizketaren bidea urratzen du, eta beste batek espainiar nazionalismoaren jarrerarik gogorrena adierazten du, eta biak uztarrri berean dabilta, ahalik eta jarrera onenean gelditu asmoz. Ez nuke sinetsi nahi hau guztia eszenografia denik, eta bai borondate onez dabilatzala.

PSE-EEko jarrera horiek eraginik izango dute Ajuria Eneko Itunean?

Ajuria Eneko Itunak zazpi urte t'erdi daramatza indarrean, eta gaur da eguna alderdi bakoitzak Itunari buruz duen iritzia ematekoa. Beraz, horren inguruan alderdi sozialistak ere bere gogoetan Egigurenek esandakoak kontuan hartu beharko ditu.

Ikusita batzuk bere kabuz dabilatzala, PPri begira diot hau, ikusi behar da Itunak orain zazpi urte t'erdiko izpirituarekin segitzen duen ala ez. Beharbada, orain arteko aho-bateko erabakiak etorkizunean ez dira izango,

■ «Agian Ajuria Eneko Mahaiak kideren bat gutxiagorekin egin beharko du aurrera». (Arg.: A. Elozegi).

zenbait alderdi Ajuria Eneko izpiritutik kanpo geratzen ari direlako.

Une honetan *impasse* batean dago Ituna, batik bat zenbait alderdik ETAre kontrako foru gisa baino ez duelako ulertu. Itunak bere baitan helburu asko dauzka, eta horietako bat da indarkeria errotik herri honetan desagertzea, eta indarkeriaren alde dauden hainbat euskaldun bestean esparrura ekartzea. Batzuek horri, Estatutuaren garapenari, bergizarteratze prozesuari... ez diote horrenbeste begiratzen; elkarrizketa prozesuak Ajuria Eneko Itunean argi eta garbi jasotzen dira, baina horiek ez dituzte aipatu ere egiten.

Eta zer gerta daiteke etorkizunean?

«Intxaurrondoko hariak mugitzen eta kaleko indarkeria antolatzen dabiltzanak eskutik ez ote doazen susmoa daukat»

Orain arte beren kasa ibili direnak edo ikuspuntu bat izan dutenak atzera jatorrizko izpiritura itzultzea, edota Ajuria Eneko Mahaiak kide bat edo beste gutxiagorekin aurrera egitea. Beharbada beste eduki batzuekin, beharbada beste helburu batzuekin... Itunak bere baitan sekulako ahalmena du, eta azken hilabeteotan aipatu ditugun gai askok lekua badu Itunean: elkarrizketak, giza eskubideen errespetu zorrotzak...

Alderdi politikoak hitz egiten hasteko aukeraz ari diren artean, kalean tentsioak gora egin du.

HBk egin duen barne hausnarketan «Oldartzen» txostenak aurrikusitakoa ari da ia hitzez hitz betetzen. Eta «Oldartzen» hori asmatu,

sortu eta antolatu dutenek estrategia aldaketa bat egin dute, ustez horrekin beraien irteerarik gabeko bideari argia bilatuko dioten itxaropenarekin edo.

Egiten dituzten eraso askok jendea, neurri batean, beldurtzea lortu dute, baina halako harrokeria eta matoi itxura ere ematen ari dira. Inpunitateak ez du mugarik, eta zenbait gazterengan ere faxismoaren haziak ez ote diren ereiten ari, horrek beldurtzen nau. Horrek guztiak egiten du abertzaletasunaren kausaren aldeko jarrerara ordeztu jendea kontrako bidera eramatea: zenbat eta harri gehiago bota Aldaiaren askatasunaren alde dabiltzanei, orduan eta nazionalista espainol gehiago sortzen ari da Euskadin.

Norbaiti kalte egiten badio honek guztiak, abertzaletasunarekin digu. Abertzale izaeraren eta herri hau mailatzen dugunon kontrako eraso zuzena da. Askotan

nire buruari ere galdetu izan diot ez ote dabiltzan eskutik Intxaurrondoko hariak mugitzen dituztenak eta hau guztia antolatzen dabiltzanak, ez ote dabiltzan hain interes bastardoak elkarri esku emanda. Bestela, ezin daiteke ulertu Euskal Herriaren aldeko borrokan Euskal Herriari, norberari, harrika aritzea, horrenbeste min eraginez, eta halako matoi eta faxismo izaerak agertzea.

EAJk bere mendeurrena ospatu du orain gutxi. XXI. menderako zein helburu izan behar ditu?

EAJk bere sorrerako helburuarekin jarraitzen du, eta Aberriaren Aldeko Agirian argi azaltzen da: «Euskadi da gure aberria, aberri bakarra, eta ez diogu beste inoren subiranotasunari men egingo». Hori lortze bidean pausoak emango ditugu, 100 urte hauetan alderdia egokitu den bezalaxe datozen aldi berriei egokituz.

Independentzia?

Jakina, Euskadi gure aberri bakarra izateko independentzia edo beste formularen bat behar dugu, baina gu geure buruaren jabe, izan dezagula gure etorkizuna erabakitzeke ahalmena. Eta horrek gaur independentziaren formula dauka.

T A N T O A

Gizon fidagarria

35 urte, EAJko kidea eta ELAn afiliatua. Urtebete duen seme eder baten aita. Azkoitiar euskalduna. «Euskaraz bizi» lema eguneroko bizitzan egi bihurtzen duen horietakoa. Azkoitiar izanda, Tolosan bizi dena, zergaitik? nongoa ote du emaztea?...

Mendizalea, ekologista eta afizioz bertsolaria. Bizitzak eta herrigintzak eskaintzen dituen aukera guztiei eusten diona. Gaur egun zuzenbide ikasketak burutzen.

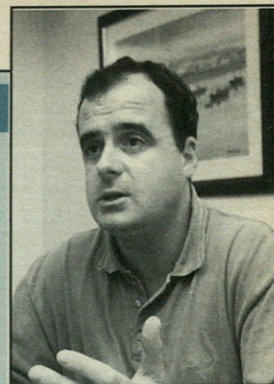
Alderdiak zatiketa bizi izan zuen garaian, batzar istilutsu eta mingarri haieran hasi zen ematen bere neurri politikoa alderdian. Bere hitzak eta arrazoiak nahi ta nahiezkotik erreferentzia ziren.

Lantegian hezitua eta trebatua. Azkoitiko AFO-RASA lantegiko komite buru izana. Langilea, azkarrak eta baikorra. Pertsona fidagarria.

88-92ra bitartean Euzkadi Buru Batzarreko kidea izan zen. Azkoitiko Udalean zinegotzi zortzi urtetan (87-95). Gaur egun, Eusko Legebiltzarrean parlamentaria eta Gipuzko Buru Batzarreko burukide.

Plaza gizon bezala ondo baino hobeto moldatzen da Legebiltzarreko zein beste foroetan ematen diren eztabaidetan.

Nire esperientziatik esango nuke, alderdiko exekutibarako buru batek alboan lanean nahi lukeen horietakoa dela. Eta gerora

Joseba Egibar
EBBko
bozeramailea

begira garbi dago —nire ustetan— Etxerako (Alderdirako) burukidea izango dela.

Ez du gustoko ez kea (tabakoarena batipat) ezta ere denbora alferrik galtzea. Ordutegiari dago-kionez puntuala. Politikagintzan gabiltzan artean empresa mundutik pasa dela nabarmentzen zaio.

Presoen egoera, sakabaketa, Euskal Herriratzeara. Berritua ere guztion abotan dabilen gaia.

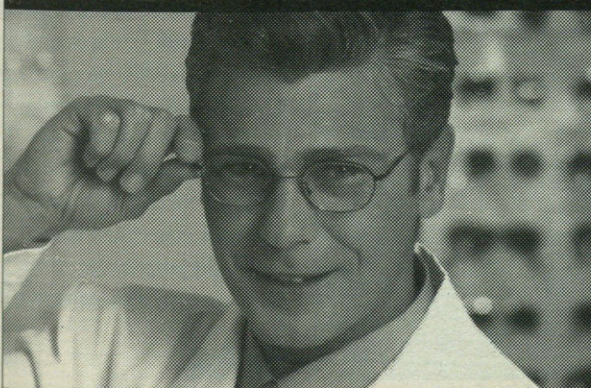
Litekeena da, eta beharrezkoa, presoak etxetik ahalik eta hurbilen egotea. Presoak barruan egoteaz at, beren senitartekoei aparteko zi-

gorra ezartzeak ehundaka kilometrorako eramanaz, ez du ezer konpontzen. Noski, desiragarriena presoak, ez etxetik hurbil, baizik eta bakoitza bere etxean egotea litzateke, bere lantokian, bere koadrilan... helburu politikoak defenditzen, ar-

mak hartu gabe, eta besteokin batera herri honen alde lanean. Horrek abertzaleok gutxieneko puntutan elkar konpontzeko gai garela esan nahiko luke, etorkizunari eusteko.

MIKEL JAUREGI

"EZ DUZU EZER HOBETO IKUSIKO"

VARILUX LENTE PROGRESIBOAK

HURBILEKO NAHIZ URRUNEKO, IKUSMEN EZINOBEA

Lente progresiboetako teknologia aitzindaria espezialista onenek zeuri egokitua. Zure ikusmena edozein distantziara ezinobea izateko. Berme onenarekin. Aitzindariarenarekin. Varilux. Ez duzu ezer hobeto ikusiko.

BERMEAREKIN:

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ SOZIALISTEN AROA
PORTUGALEN

ANIBAL Cavaco Silvaren sasoia amaitu da Portugalen eta berarekin eskuineko politika egiten zuen alderdi sozialdemokrata. Hamar urte izan dira. Bere lorpen handiena Europako Batasunean sartzea izan da, handien artean txiki izatea alegia. Sozialistek arrakasta handia lortu dute azken hauteskundeetan —gehiengo osotik oso gertu jarri dira— eta aldaketa giroa nabarmena da Portugalen. Sozialisten politika aurrerazaleak izango du laguntzarik, alderdi komunistak ere emaitza onak lortu dituelako eta bien arteko gehiengo osoa erabatekoa delako. Oztupoak, besteak beste, Brusselako politika liberalean izango dira.

■ KORAPILOTIK ATERA
EZINIK BOSNIAN

BAKE doinuak zaratatsu ari dira azken boladan, baina Bosniako erdialdean zerurantz doazen ke lerro beltzek gerrak bere gordintasun osoan jarraitzen duela adierazten dute. EEBBek eta Richard Holbrooke Bosniarako ordezkari bereziak egindako lanak bere fruituak emango ditu, epe laburrera baino motzera gainera, baina alde desberdinak oraindik gerra posizioak gehiago orekatu behar dituzte. Musulmanen eta kroaziarren erasoaldi arrakastatsuen aurrean, serbiarrek oraintsu erantzun dute. Lehen Izetvegovecek eskatzen zuen bakea, orain osterako bakea Karadzic garaitezinari ari zaio dantzah mihi punta. Gerrak jarraitu arren posizioak gero eta gertuago bide daude.

■ GERRA ZIBILEKO
BEATIFIKATUAK

ESPAINIAKO gerran demasia ugari izan zen alde bietatik, gerra gehientsuengatik legez, baina Vatikanoren gerran hildako erlijiosoen beatifikazioekin (iragan astean 45) alde errepublikararen irudia askoz ere kaltetuago ateratzen da. Aita Santuak historia garaikideko ia 1.100 pertsona jarri ditu santutze bidean, orain arte aita santu batek egin dituen gehiena. Inongo justifikazio historikorik egin gura barik, jakina, badirudi Aita Santuak eta egungo elizak ahantzarazi gura duela Espainiako gerran eliza katolikoak, oro har, noren alde eta zer bultzatu zuen. Gerran zehar eta baita frankismoan zehar ere.

Yitzhak Rabin Israelgo gobernu-buruak eta Iaser Arafatek bake bidean beste urrats bat eman zuten Zisjordaniako autonomiaren sinatzearekin. Akordio honekin urrutira etorkizuneko palestinarren estatua ikusi gura dute batzuek, baina oraindik ez da horrelakorik, eta egotekotan Israelek horrela gura badu izango da, negoziazioa eta prozesu honetan guztian Rabinek lurrera bota eta Arafatek jaso egiten baitu. Nolanahi jantzita ere, erreallitatearen gordintasuna hori da.

Eguneroko jaunartzea

ORAINTSU kaleratu den liburu batean kontatzen denez, iaz hil zen Espainiako Elizako Tarancon kardenalak zioenez, «argi egunero jaunartzea egiten duten politikariek». Egunotan Italian epaitzen ari diren Giulio Andreotti demokristaua horietakoa zen. Bere aurkako salaketa nagusia hamarkadatan Erromako mafiaren gizona izatea da. Berak, ezkutezinaren aurrean, ez ditu mafiarekiko kontaktuak gorde baina, hori bai, «guztia estatuen mesedetan egin zituen». Gertuago ere ezagutzen ditugu kontu horiek. 1978an Toto Riina orain gartzelan dagoen mafiako buruzagiar emandako musu ospetsuak bere benetako zentzua hartzen du gaur egun. 1947an lehendakariorde gisa hasi zen gobernuan eta hurrezkero gobernuan izan zen 1991era artea, ministro edo gobernu-buru moduan. Andreottik gehiegikeria larregi egin zituen bere ia mende erdiko agintaldian, baina denbora horretan guztian pilatutako gorroto eta etsaiek orain pasatuko diote ordainagiria. Dagoeneko ordaintzen ari da.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

«Gizakume Librean» iratzartea Marokkon

A

LGERIA-KO bereberentzat 1980ko apirilaren 20a data garrantzitsua da. Bereber Udaberriaren hasiera da, Tizi-Ouzouko milaka berebere hizkuntza eta kultura tamazigt-ak bizi duten errepresioaren aurka agertzeko atera ziren eguna. Data honetatik aurrera, bereber izaera Algeriako bizitza politikoa present dago, nahiz eta komunikabide islamisten 'biolentzia' bakarrik interesatzen zaien.

Goulmima ere, Marokkoko hegoekialdean, 1994ko Maiatzaren Bateko ospakizunetan Amazig Tileli —askatasuna esan gura gu bereberrean— Kultura elkarteak militante tamazigt hizkuntzarentzako ofizialtasuna eskatu zuten pankarten bidez. Hurrengo egunean erakunde honetako zazpi militante atxilotu eta torturatu egin zituzten, Marokkoren barne segurtasuna eta konstituzioaren aurka joatearen salaketapean.

ERAKUNDE honek eta beste seik (gaur egun hamaika dira) 1991eko abuztuaren 5ean Agadirreko Agiria sinatu zuten tamazigtes hizkuntza eta kulturaren inguruan; agirian beraien bazterketa salatzen zen eta beroien inguruan lortu beharreko zazpi helburu adostu zituzten, horien artean Konstituzioan arabiarrekin batera tamazigta ere hizkuntza nazional gisa har dadila. Halaber, tamazigt kultura eta hizkuntza kultura, hezkuntza eta komunikabideen eremuetako jardueretan indar handiagoz integratzea eskatzen zuten.

Hassan II.a erregeak, 1994ko abuztuaren 20ko diskurtso batean, tamazigt hizkuntzaz hitzegin gabe, argi utzi zuen hiru dialekto bereberak «gure izaeraren osagai» direla eta «gutxienez oinarritzko eskola mailan, gure dialektoen irakaskuntzarako ordutegi bat aurrikustea ezinbestekoa» dela. Abuztuaren 24tik, telebistak bereber hizkuntzan egindako 12 minututako telediarlo bat igortzen du hiru bider egunean: Tarift dialektoan (iparraldean), tamazigt (eki-zentroan) eta tachelhit (hegoaldean).

BATZUEK abantaila handiak ikusi dituzte ekimen instituzional horietan, beste batzuen ustez mina baretzeko besterik ez dira, «bereber desberdintasuna» bere osotasunean onartzen ez den bitartean minak hor jarraituko baitu.

Duela urte batzuk Mouloud Mamimerik bereber kulturak «iraun bai baina ez zuela erresistitu» esaten bazuen, gaur egun Imazigen-en (gizakume librea esan nahi duen Amazigen plurala, Tamazigt hizkuntzari dagokio) iratzartzearen aurrean gaude, Bestea-ren ukazioan oinarritzen den masifikazioarako joeren aurka agertzen dena. Nortasun anitza ordezkatzen saiatzen dira zenbaitzuk, osotasunaren itxura agertu gura dute eta desberdintasun agerpen guztiak «batasun mitikoa»-ren aurkako arrisku iturri gisa ikusten dituzte.

KEBIR SABAR

Magrebeko analista

Opus Deiren zeregina funtsezkoa da eliza katolikoaren eskuineratzean

Zeruko boterearen metamorfosia

Euskal Herrian izan da zaratarik gotzainen inguruan, Bizkaiko elizak arre esan arren, Aita Santuak so esan baitu. Eliza eta botere zibilaren arteko banaketaz argudiatu dute batzuek; elizak herritarren egunerokotasunean eta politika munduan duen indarrak besteek. Opus Deik biak nahasten ditu: «Egin bedi zure nahia zeruan bezala lurrean ere».

EZTABAIDA, dena den, ez da hemengo kontua bakarrik, azken urteetan eliza katolikoak munduko leku askotan bizi duen eztabaida eta gatazka baizik, Europan eta Latinoamerikan batipat. Karol Wojtyla aita santuak eta elizaren alde kontserbadoreen botereguneetan prelatu atzerakoenak jar-

tzeko bultzatzen duten etenbako erasoaldia da.

Hegoamerikan izendatze ugari egin ditu Joan Paulo II.ak, Peru, Txile, Ekuador, Kolonbia, Venezuela, Brasil... Hegoamerikan askapenaren teologiak hartutako indarra baretu guran, guztietan Opus Deiren inguruko gotzainak kokatu ditu.

Peru hartu du gotzain inbasio atzerakoiaren zubiburu gisa, eta ez kasualitatez, Gustavo Gutierrez aitzindariarekin bertan hazi baitzen askapenaren teologia; baina, aldi berean, Peru Fujimoriaren erresuma da eta Fujimorik oso harreman estuak ditu Luis Ciprianirekin, Ayacucho artzapezpikua eta Peruko Opu-seko buruzagia. Oraitu, halaber, El Salvador eta Ertamerikako kristau gehienek haserre piztuz, Fernando Saez San Salvadorko artzapezpiku izendatu zuen, Opus Deiko kidea izateaz gain Armadako kaperau izandakoa.

Erteuropako banaketa

EUROPAN ere eskukadaka zenba daitezke tankerako kasuak: Espainian, Frantzia, Alemanian, Suitzan... Erteuropan Austriako Feldkircherako Klaus K  ng Opuszalearen izendapenak bazterrak harrotu zituen. Erteuropan zenbaitzuek apurka eliza barnean gauzatzen ari den beste eliza batez egin dute berba, Joan Paulo II.ak egiten duenaren aurka ageri dena hain zuzen. Baina hau aspalditik gauzatzen ari den kontua da, Karl Rahner, Hans K  ng, Johan Metz, Norbert Greinacher, Eugen Drewerman eta beste hainbat teologo ezagun etengabe ari dira saltzen «Vatikanoren gehiegizko dogmatismoa, autoritarismoa eta zentralismoa».

1989an 200 bat teologo ezagun eta aurrezalek Coloniako Aldarrikapena egin zutenetik gaurdainoko berba tiroketa etenbakoa izan da. Ratzinger kardenalak —Wojtylaren ideologo nagusienetakoa ei dena— «teologoen matxinadatzat»

jo zuen hura; gogoragorik esan zuenik ere bada, Sebastiano Baggio Opuszalea esate baterako: «*Beti egon dira berexek eta, antza, gaur egun ere badira*». «Der Spiegel» astekari alemanak urte hasiera aldera agertutako inkesta baten arabera, katoliko alemanen % 70 ez zegoen inondik inora ados Aita Santuak antisorgailuak, homosexualitatea edo sexu moralaren beste hainbat gairen gainean esandakoe-kin.

Horren urruti joan gabe, Mario Tagliaferri Espainiako nuntzioa (Aita Santuaren ordezkari diplomatikoa), Espainian 1985etik jardun ondoren, Vatikanoko karrera diplomatikoaren gailur gisa hartzen den Parisa bidali du Aita Santuak. Espainian bere lana ondo baino hobeto egin duelako eta Frantzia ere izango duelako lanik.

Aita Santu berriaren bila

JOAN PAULO I.a hil ondoren, 1978an Joan Paulo II.a (Karol W  tyla) izendatu zuten Aita Santu. Hamazortzi urte daramatza buruzagitzan eta izen berriak agertu dira Vatikanon. 1994an bereziki agertu ziren izen ugari, Aita Santua gaixorik egon baitzen eta zurrumurru ugarien aburuz, bizitza laburra zuen. Honakoak dira Aita Santutzarako gaur egun atera diren izen nagusienetakoa:

✓ **Carlo Maria Martini:** 67 urte dauzka eta Milaneko artzapezpikua da. Adina oztopoa da baina ez bakar, Joan Paulo II.enaren agintaldian baztertutako jesuiten tartekoa izatea ere ez zaio lagungarri (jesuita bat inoiz ez da Aita Santu izan). Europako Apezpiku Konferentziaren lehendakaria. Aurrezalea da eta egungo Aita Santuaren norabidearen aurkakoa.

✓ **Lucas Moreira:** Dominikarra, 69 urte eta San Salvador de Bahiako artzapezpikua. Opus Deiren ingurukoa, askapenaren teologiaren aurka aritutakoa eta 1974 eta 1987a artean Vatikanoko gozainen kongregazioko idazkari izandakoa.

✓ **Francis Arinze:** 62 urte ditu eta nigeriarra da. Erlijioen arteko elkarriketaren kontseiluko lehendakaria da. Zabala eta azkarra. Lehen aita santu beltza litzateke.

✓ **Miloslav Vlk:** 62 urte eta Pragako artzapezpikua, komunismoaren garaian txarto pasatutakoa, eta kontserbatzailea. Ekialdeko bigarren aita santua litzateke eta hori bere aurkakoa da.

✓ **Giacomo Biffi:** 68 urteko italiarra da, Boloniako artzapezpikua eta kontserbatzaileen hautagaia. Dotrina eta moral kontuetan Joan Paulo II.a baino kontserbatzaileagoa da.

✓ **Giovani Saldarini:** Italiarra, 69 urte eta Turineko artzapezpikua. Biblian aditua da, ideologikoki Martini eta Bifiren artekoa, eta Joan Paulo II.aren begikoa.

Baina aurreko seiak nabarmentzen badira ere izen ugari atera da azken bi urteetan: Roger Etxegarai Iparraldekoa bera, Godfried Danneels Bruselako artzapezpikua, Basil Hume Westminsterreko apezpikua, Carlo Maria Martini Milaneko artzapezpikua, Eduardo Martinez Somalo Erlijiosoan Kongregazioko prefektoa; Angelo Sodano Vatikanoko Estatu idazkaria, Jean-Marie Lustiger Parisko artzapezpikua, Achille Silvestrini Signatura Apostolikoko prefektua.

TEP Bidaiak
San Martzial 1
TEL: 42 00 71
Faxa: (943) 43 09 13
DONOSTIA

TEP Bidaiak
Urbietza 59
TEL: 42 06 88
Faxa: (943) 46 46 15
DONOSTIA

UDAZKENA 95 OPORRAK

ANDORRA BEREZIA	19.900 pta
GALIZIA 7 egun	16.700 pta.-tik
SALOU 10 egun	24.500 pta.-tik
PE��NSCOLA 14 egun	35.900 pta.-tik
BENIDORM 14 egun	28.500 pta.-tik
GANDIA 14 egun	34.700 pta.-tik
GUENGIROLA 9 egun	24.900 pta.-tik
LA MANGA 14 egun	35.600 pta.-tik
ROQUETAS 14 egun	42.700 pta.-tik
MATALASCA��AS 10 egun	38.500 pta.-tik
TOCHA (Portugal 10 egun	28.800 pta.-tik

Prezioan barne; autobusa eta pentsio osoa. Irteera egunak eta eskurtsio planak kontsultatu.

Hiri-estatua

● Vatikanoko estatu burujabea da, 0,44 kilometroko azalera du eta Italiarekin 4.000 kilometroko muga. Aita Santua da estatuburua.

● Vatikanoko errolda 738 pertsonakoa da. Hiritasuna behin-behinekkoa da eta Aita Santuak emandakoa—: 383 hiritar, Vatikanoko diplomaziako 173 pertsona eta Suitzako Goardiako 100 pertsona.

● Gobernua eta gobernuburua dauzka eta baita botere legegilea, exekutiboa eta judiziala.

● Mundu osoan 173 enbaxadore dauzka, moneta, bankuak, zergabakodirua sistema...

● 3.476 pertsonak egiten dute lan Egoitza Santua eta Vatikanoko Hiriarantzatzat, gehienak erlijiosoak.

● Erroman ia 100 gotzain bizi dira, 36 kardinal eta 5.000 bat erlijioso; Vatikanok ordaintzen du beren lana. Halaber, 1.500 jubilatutako erlijioson daude, laikoak baldin badira 60.000 eta 180.000 pezeta artean (2.400-4.800 bat libera) jasotzen dituzte eta Vatikanotik kanpo bizi den kardinalak 200.000 pezeta.

● Vatikanoko aurrekontua 21.250 milioi pezetakoa da.

● Suitzako Goardia da segurtasun indarra (100 kide). Suitzako kantoikatoikoetako bolondresak dira eta honakobaldintzak bete behar dituzte: 30 urtetik beherakoak, 1,74tik gora, ezkongabeak, eta gutxienez bi urteko kontratua sinatu behar dute.

Joan Paulo II.ak Opus Dei erakundean oinarritu du bere ebanjelizazio berriaren gurutzada.

Jacques Gaillot Evreuxko gotzaina bere lekutik kendu zutenetik, Frantziako katolikoen banaketa agerian geratu zen.

Tagliaferri funtsezkoa izan da Erromak Espainiarako gura zuen elizaren moldatze lanetan. Innocenti nuntzioa ordezkatzera etorri zenetik, zubi lana egin zuen gobernu sozialista eta Vatikanoren artean; orduko Espainiako Konferentzia Episkopaleko lehendakariak baino harreman hobea lortu zuen Felipe Gonzalezekin. Ez ziren Espainiako eliza eta gobernu sozialistaren arteko arrosa sasoiak, eta Aita Santuak sozialista eta Vatikanorekiko zubi lana egitera bidali zuen. Baina, Abel Hernandez kazetari espainiarrak «El quinto poder» liburuan azaltzen duen legez, bere zeregin garrantzitsuenetakoa gotzain berrien aukeraketa izan zen, bide 'wojtyllarren' aldeko gotzain eta ar-

tzapezpikuen izendapenak bata bestearen atzean etorri ziren. Aita Santuak kontsentsua eta batasuna baino, eliza banatzen duten gotzainak hautatu izan ditu.

Opus Dei

VATIKANOKO II. Kontzilioaren bidez Joan XXIII.ak lehenbizi eta Paulo VI.ak ondoren lortutako elizaren zabalkunde eta modernizazioa apurka desegin ditu Aita Santu poloniarrek, armiamak amarauna egiten duen legez, polito baina geratu barik. Elizako erakunde atzerakoi ugari jardun dira lan horretan, baina horietatik guztietatik funtsezkoa izan da Joan Paulo II.ak Opus Dei erakunde ezkutu eta eraginkorraren aldetik jaso duen laguntza.

Wojtyla kardenala ere Opuszalea zen jada eta Escriba de Balaguer bere sortzailearen mireslea. Bitxiakien artean, pertsonalki ez zuela ezagutzea lortu: behin 70eko hamarkadaren erdialdean berarekin egotea eskatu ei zuen, baina agenda estuasunak medio Balaguerrek ez zuen hartu. Bera Aita Santu aterako zen konkla-bean parte hartzeko Erromara iritsi zenean, Escribaren hilobiaren aurrean otoitz egin zuen, eta 1992ko maiatzean—bere heriotzaren 17. urteurrenean— beatifikazioa eskaini zion.

Zergatik Opusekiko horren mirespena? Tad Szulc bere biografoak esan izan duenez, «*antza, erakundeak laikoak lan apostolikoan murgil daitezzen egiten*

Horretan datza Opusen estrategiaren oinarria, gizarteko ahalik eta sektore garrantzitsuenetan bere jendea ezartzean

■ Erteuropan ere, Austrian, Klaus Küng Opuszalearen izendapenak bazterrak harrotu zituen

*duen abalegina, bere dizi-
plina zorrotza eta obedien-
tzia emandako balioa mi-
resten zituen».*

Wojtyla kardenala Aita Santutzarako Opus Deiren hautagaia zen eta honek bere ebangelizazioaren armada bihurtu du berau. «*Familia txiroa, aberatsa bere seme-alabengan bakarrik*» da Opusen lelo gustokoenetako, baina haren inguruan banku, elkargo eta fundazio bitxi eta aberats ugari batzen dira: inork ez daki zehatz-mehatz Opusekoak diren ala ez, baina barne segurantzia ia erabatekoa da. Frantzia Alai Jupperen gobernura zenbait ministroen bi-

dez iritsi den moduan, Espainian ere Aznarren etorreraren zain dago Opus, besteak beste Juan Trillo, Loyola de Palacio edota Isabel Tocino opuskide edo zaleak gobernukide ia seguruak izango direlako.

EEBBetan 64 zentrotan banatutako 3.000 kideetik gora ditu, eta antzera munduko beste hainbat estatutan. Baina bere estrategia berria NBE, Unesco, OCDE, Bruselako Batzordea (Jacques Santer Opuszalea da) eta nazioarteko erakunde garrantzitsuetan bere jendea kokatzea da. Horretan datza, hain zuzen ere, Opusen estrategiaren oinarria, gi-

Kardenalen izendapenekin ere, Aita Santuak berak ereindako etorkizuna segurtatu gura du.

zarteko ahalik eta sektore garrantzitsuenetan bere jendea ezartzean.

Asko dira Opus eliza katolikoaren barruan dagoen beste eliza bat moduan jotzen dutenak. Dena den, orain edo hurrengoan, puritanismoa eta balore kontser-

badoreenen armada bitxi hau Aita Santuaren aurka ere bihur liteke, Vatikanoko bere gobernu ingurunean ondo baino hobeto inguratuta baitago. Nork bideratzen du nor?

XABIER LETONA

La Casa del Café

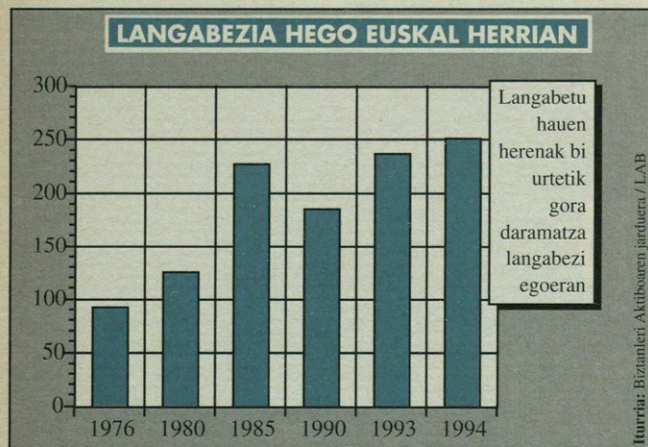
— Juan Iriondo S.A. —

D O N O S T I A

1994ko kontratazioaren % 95 behin-behinekoa izan zen

Langile merkealdiak

Lan merkatuaren egonkortasun eza gero eta salaketa eta kezka gehiago eragiten ari da. Azken datuok kontratazio finkoaren hazkunde iragartzen badute ere, 1994an egindako kontratuen % 95 behin-behinekoak izan ziren.

DUELA bi urte Lan Merkatuaren Erreformak ekarriko zituen kalteak aurrikusi zizutenek badute gaur arrazoiak izateko daturik. Sindikatuek salatzen dutenez, 1994an Hego Euskal Herrian egindako kontratuen % 95,1 behin-behinekoak izan dira. Enpresariak jakin dute zeintzuk diren erreformak euren alde ekarri dituen abantailak eta saldoka erabili izan dituzte. Kontratazio mota berriekin batera, langabetuen kopuru altua —dagoeneko % 25era heldu da langabezi tasa Hego Euskal Herrian, % 50ekoa gazteen artean—; langabezi egoeraren iraupen luzea —langabetuen herenak bi urte daramatza langabezi egoeran—; prestazio sozia-

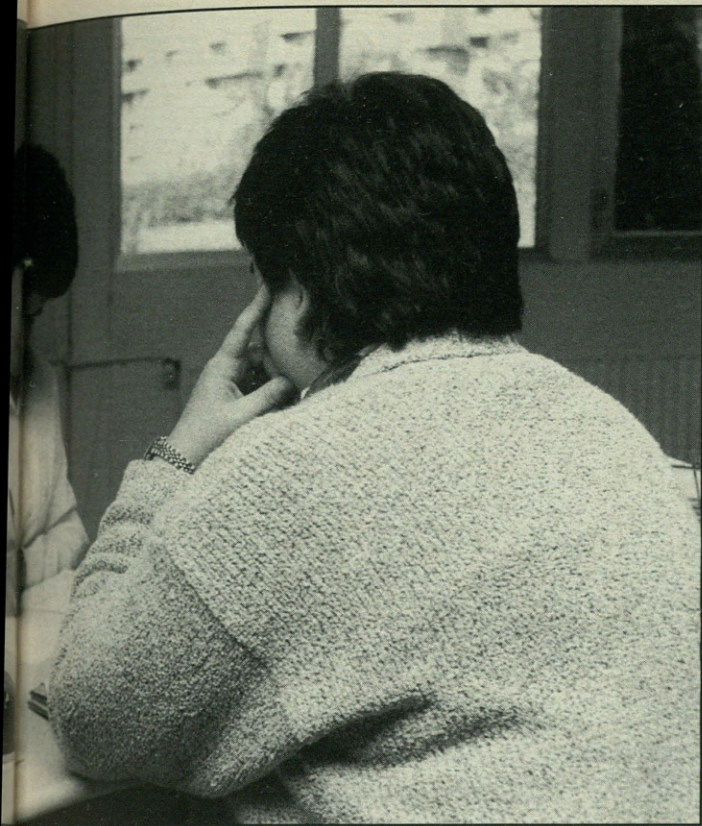

len murrizketa —langabetuen %69k ez du inolako laguntzarik jasotzen— eta honen ondorioz, edozein baldintzatan lan egiteko prest dauden pertsonak gero eta gehiago izateak lan-indarraren merkealdia bilakatu du lan merkatua. Jaso ditugun sindikatu ordezkarien iritziz, egungo egoera mantenezina da. LABeko Edu Lertxundik «langile-trafiko» eta ELAko Dani Gomezek «langileriaren prosti-

EUSKAL HERRIKO KONTRATU MOTAK

		FINKOAK			BEHIN-BEHINEKOAK								
						SUSTAPENA					OHIKOAK		
Urtea	Guztira	Guztira	Sustapena	Ohikoak	Guztira	Aldizkakoa	Aldi batekoa	Praktika	Ikasketa kontratua	Laguntza kontratua	Zerbitzu kon.	Behin behinekoak	Beste
1991	326.484	18.257			308.207	66.617	31.864	31.864	4.760	2.400	85.929	56.179	49.657
1992	311.926	16.784			295.142	47.887	36.484	36.484	2.167	1.275	89.572	58.743	52.277
1993	280.746	12.450			268.286	29.753	38.902	38.902	791	1.858	92.966	49.880	50.503
1994	375.118	18.488	6.152	12.336	356.630	14.543	54.190	54.190	7.900	2.687	131.240	83.834	56.906

Iturria: INEM / LAB

1994ean soilik kontratuaren % 6,2 sinatu ziren INEMen bitartekaritza erabiliz. (Arg: A. Elozegi).

tuitzea* salatu dute egoera kezkarri hau definitzeko.

Langabezi-tasa altuak larritzekoak badira ere, sindikatu abertzaleek jakinarazi

nahi digute lanean ari diren egoera ez dela askoz ere hobe. ELAk emandako datuen arabera, lanean ari direnen hirutik batek behin-

Hirugarren mailako langileak

Aldi bateko lan enpresei buruz hitz egiteak batzuen hasarre biziak eta besteen laudorioak eragiten ditu.

Urtebete da onartu zirenetik eta ordutik 63 dira Hego Euskal Herrian finkatu diren aldi bateko lan enpresak —35 Bizkaian, 21 Gipuzkoan, 16 Araban eta 9 Nafarroan—, fakturazioa EAEn 1994an 3.700 milioi pezetakoa izanik. Legeak epealdi motzetan egin beharreko lan zehatzak betetzeko langileen kontratazioarako bitartekaritza lana ematen badie ere, sindikatuek salatu izan dute hauen erabilera edozein motatako behin-behineko lana betetzeko orduan. Adibidez, sektore pribatuan emandako kontratazioaren % 40 euren bidez egin da 1994 urtean zehar.

Azken otsailean UGT

eta CCOO sindikatuek eta Geestak, aldi bateko lan enpresen Espainiako ugazaba-elkarteak sinatutako lan hitzarmenak egoera larritu besterik ez du egiten, honek ezartzen dituen lan baldintzak enpresa-hitzarmenak baino okerragoak baitira. Egun, sindikatuok hitzarmen horien damu dira, ondorioak damutzeko modukoak baitira. Mundu honetan irregulartasunak egunero ogia dira: nagusiak behin-behineko langilea kaleratzen du, kasu, eta biharamunean aldi bateko lan enpresa baten bidez berriro kontratatzen du, baina lan baldintza eskasagoekin, batez ere soldatari dagokionez —zenbait enpresak, adibidez, aldi bateko lan enpresak sortu dituzte langile ‘merkeagoak’ izateko—.

Sindikatuak ezin diote egoera honi aurre egin. Gazte langabetuak eta langabezian luzaro dauden pertsonak dira enpresa hauen zerrendak osatzen dituztenak. Azken batean, edozein baldintzatan lan egingo luketen pertsonak dira. Hitzarmen ahulenetan oinarritutako kontratuak, lan-hitzarmenak agindutakoaren erdira heltzen den soldata eta langabezi prestaziorik ziurtatzen ez dituzten baldintzak dira aldi bateko lan enpresen eskaintza. Hirugarren mailako langileak.

ALDI BATEKO LAN ENPRESAK

ALBEen fakturazioa 1994an, Estatu espainiarra	300.000 milioi pta.
ALBEen fakturazioa 1994an, EAEn	3.700 milioi pta.
Laborman enpresaren fakturazioa EAEn	890 milioi pta.
Ecco enpresaren fakturazioa EAEn	800 milioi pta.
ALBEek buruturiko kontratuak EAEn, 1994	37.000 langile
Fakturazioa/kontratuak EAEn	100.000 pta./langile/kont.
Langileen soldatak fakturazioaren arabera	% 50 (*)
Batez besteko soldata kontratuko, 1994	50.000
ALBEen urteko gutxieneko soldata, hitzarmenean	980.000
Eguneko gutxieneko soldata, 1994	2.685
EAEn lanegun kopuru gorena, kontratuko	19 egun

(*) Langileak jasotako fakturazioaren kopurua kasu askotan % 50ekoa da.

Iturria: Bizianlen Akzioaren jardura / LAB

Sindikatuaren iritziz lan baldintzen kalterako, gero eta handiagoa da aldi bateko lan enpresek duten fakturazioa eta egiten dituzten kontratuaren kopurua.

Iraupen luzeko langabetuak eta gazteak dira kontratazio berrien xede, lana baldintza eskasetan eginez. (Arg: A. Elosgi).

behineko kontratua du —biztanleria aktiboaren % 35 inguru—. Eta egoera okerrera doa. «Kontratu finkoen etena malgutzeko neurriak laster datoz», salatu du Edu Lertxundik.

Enpresariak, bitartean, ekonomiaren hazkundera eta kontratazio kopuruaren handitzea aipatzen dute. Baina estatistikak irakurtzeko interpretazioak bi dira gutxienez, eta sindikatuak kontratu finkoen ordezkatzeko salatzen dute. «Normala da kontratazio kopurua handitzea, orain arte kontratu finko bakarra zena epe motzeko behin-behineko hainbat kontratuek ordezkatu dutelako», azaldu digu Dani Gomezek.

Badirudi, gainera, lanaren behin-behinekotasunak zerbitzuen sektorean eta koalifikazio gutxiko pertsonengan eragin zuzena duela. Gazteak eta emakumeak dira kaltetuenak, hauek baitira, nagusiki, ikasketa-kontratu eta aldi bateko lan-kontratuak sinatzen dituztenak. 1994an sinatutako aldi bateko lan-kontratuen kopurua % 139 igo zen eta ikasketa-kontratu kopuruaren handitzea ia % 1.000ra

heldu zen. Hauekin batera, lan edota zerbitzu kontratu kopurua % 141 igo zen.

Denfendatzerik ez

BEHIN-BEHINEKO langileen gaitzak asko dira eta il-do honetatik, LABeko Edu Lertxundik «langabezi prestazioek jasaten dituzten murrizketak» aipatu dizkigu. «Kasu gebienetan kotizazio maila minimoak ez dira betetzen eta hau dela eta, langabezi prestazioak zein gaixotasun edota amatasun bajak kobratzea ia ezinezkoa da».

Baina, honetaz gain, sindikatuen borroka hitzarmen kolektiboetara dago zuzendua. Hauen indartzea ezinbestekoa badute ere, «lan barremanetatik bota nahi gaituzte, langile eta ugazaben arteko barremana banakakoa bilakatu», azaldu digu ELAko Dani Gomezek. Aldi bateko lan enpresen eta lan agentzia pribatuen sorrerak ere behin-behineko langileen defentsa eza areagotzen du, «langilea zerrenda bateko zenbaki bat baino ez delako» jarraitu du ELAko ordezkariak.

MYRIAM GARTZIA

DIRUAREN HOTSA

Adi pentsioekin

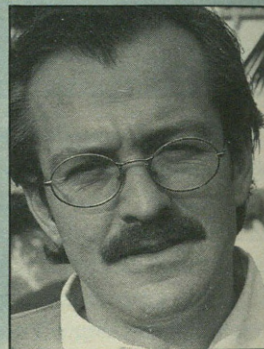

ZKENALDIAN asko hitzegiten da pentsioen bideragarritasunaz. Sektore honek mugitzen dituen dirutzak kontuan hartuta ez da harritzekoa aseguruetxe eta banketxe handietan bertan ikusmira ipinia edukitzea. Duela aste bete, BBV

Fundazioak plazaratutako txostenean egungo pentsio sistema bideragaitza dela gogorarazten zigun behin eta berriro. Dagoeneko, egungo pentsio sistemaren bideragarritasun eza ia dogma absolutua bihurtu zaigu. Honela, sarritan errepikatutako gezur biribila egiaren itxura hartzeraino hel daitekela frogatuz.

Pentsioen sistema publikoaren aurkako ofentsibari OC-DEk eman zion hasiera 1990ean eta NMFak (FMI) eta Munduko Bankuak, 1994ko Madrileko Gailurrean, hartu zuten aurkakotasunaren lekuko. Hau guztia uhin neoliberalaren testuinguruan kokatzen bada ulerterrazago bihurtzen da.

ERREALITATEARI so eginez, egungo pentsio sistemaren sustengarritasuna ontzat hartzen bada, zer dela eta gerokoa sistematikoki zalantzan ipintzeko grina? Inoz ez dugu izan egun daukagun errenta mailarik, ezta horrenbeste baliabiderik (lana, teknologia...) gizartearen beharrak asetzeko. Gerora begira, populazioaren zahartze prozesua bidean egon arren, zahartze tasaren hazkunderako espektatibak errentarenak (% 3,5 BBVren hipotesiaren arabera) baino txikiagoak dira. Beraz, pentsioen aleko langileen transferentziak gauzatzeko egungo baldintza berberak edo hobeak egongo dira aurrerantzean. 1994ean, pentsio eta langabeziarentzako gastuan % 2ko igoera barneraturik. Finean, finantza arazo hipotetiko hau arazo tekniko da, kontua da gizarte sektore desberdinen artean nola banatzen den errenta gehikorra.

MIKEL ZURBANO

EHUko ekonomia irakaslea

PENTSIOEN arerio, beraz, ez da populazioaren zahartzea edota finantza iturrien eskasia, ekonomi politika neoliberalak baizik, eta baiezpen honek borondate politikoaren eremura garamatza. Eta hori badakite BBV Fundazioko adituek. Halaber, horretaz profitatzeko aukera gaitzeko prest ez daudela erakusten digute azken gomen-dioan pentsio pribatuak indartzearen aldeko aholkuan alegia.

Futboleko bortxakeriaz eta faxismoaz Eric Cantonáren «rentrée»aren inguruan

IRAGANAREN BELDURREZ INGALATERRAKO FUTBOLEAN

Ingalaterran asmatu zen futbola edo, han esaten duten bezala, «soccer»a. Hil ere hantxe hilko omen da beste inon baino lehenago, bortxakeriaz kutsaturik. Kutsatzailearen izena denok ezagutu uste dugu: «hooligan»a. Hooligana bortxakeria, basakeria eta beste -keria askoren sinonimotzat hartzen da mundu zabalean. ARGIAk han bizi den giroa eta egosten ari diren irtenbideak zuzenean bizitzeko aukera izan du.

HAATIK, heldu den udaberrian Ingalaterrak azken aukera izan daitekeena du, bertan jokatu baina Europako Federazio-Taldekako Txapelketa (Erresuma Batuan lau federazio dira: Eskozia, Gales, Ingalaterra eta

Ipar Irlanda). Baina azken aukera horren aitzinean beste bat izan berri dute: Eric Cantonáren *rentrée* delakoa. Bete du bere zigorra frantziarrak. Ingalaterrako Premier League horretan duela denboraldi bi jokalaririk

hoberena izan zenari, gartzela zigorraren orde, sei hilabetez eskoletako umeei futboleko jokatzeko irakatsi ziezaien agindu zioten epaileek. Gainera, joan den igandera arte futboleko jokatu gabe ere egon behar

izan du. Gutzik dakitena, aldiz, Cantonáren eraso ospetsu hartan probokatzailerik jardun zuenaren izena eta nondik norakoa da.

Iluntzea da. Manchesterreko langile-auzoetariko bat. Pub-a leporaino bete da. Telebistan Manchester United eta Blackburn Rovers aurrez aurre; ikusteko irrikak dira hemengo bezeroak, garagardoak, Guinness beltza batik bat edaten dutelarik. Hantxe ezagutu ditut Dave, Andy, Phil eta Aly. Ingeleseztan Bilboko Athletic orrialde bi eskaintzen dizkion aldizkari dotorea oparitu digute. Hortxe gauzatu da gure arteko zubia.

«Ingalaterrako prentsa munduko eskasena da, arrazakeriak eta nahi duzun -keria guztiek jota da. Futbol jokalariek garunik gabeko txotxongiloak izan daitezten nahi du eta, horrez gainera, ez du atzerriarrik nahi. Cantonák, oster, burua du, eta hasiera-hasieratik izan da haren aurkako kanpaina bat. 'The Sun', 'Daily Mirror' eta beste

Futboleko giroan txertatu diren faxistak ez dira Hitler lotsaz hilko. Ingalaterrako telebistetan Europako Txapelketak eragin duen kezka ageri da.

'tabloideek' —hemengo egunkarien formatoko sentzazionalistek— Cantonären edozein 'irtenkeria' beti puztu izan dute.

Hala mintzo dena Phil da, Unibertsitateko irakasle titularra, eta, beste hirurak bezala, «Red Attitude» aldizkariko erredakzio taldekoa. Partiduaren biharamunean bildu gara, berriro ere irlandar pub batean ohiko garga-doen inguruan. Oraingoan lekuak beste esanahi bat ere badu, ordea; bertokoak ziren Brigada Internazionaletako bolondres gehienak Manchesterren.

«Munduak ez daki Chrystal Palaceko gertaera horretako 'bestea' nor den; bada, izena du, Mathew Symmons, eta BNPko kide ezaguna da, hau da, arrazista eta faxista bat —Dave eskoziarra mintzo da, irribarrea galdu gabe—; lehenago ere zenbait eraso faxistetan parte hartzeagatik fitxatu dena bera. Auswitzerko berrogeita hamargarren urteurrenean Cantonák ordu erdi izan zuen telebistan, Holokaustoak minutu pareta izan zuelarrik. Gu Cantonären alde gara, bai aldizkarian eta bai Manchester United Supporters plataforman. Faxista bat jo zuela, eta?».

Ingalaterrako telebistetan behin eta berriro ageri da hurrengo Europako Txapelketak eragin duen kezka. Azken faserako zaletu-talde arriskutsuenak dituzten Federazioak sailka daitezen beldur dira, hala-nola Alemania eta Holanda. Horietako polizien laguntza eskatu omen dute. Bortxakeria ez baita ingelesaren monopolioa. Baina, non da horren gakoa? Faxismoa aipatu da, eta horrexerri ekin diogu,

Heysel estadioko tragediaren hamar urte bete ziren maiatzean, hurrengo ekainean Ingalaterrarentzat azterketa berriro.

ezaguna baita Europako halako taldeen estrategiaren barruan futbolearen infiltratzeari buruz lan egiten dela.

«Talde faxistek futbolearen aurkitu dute gazte zuriak bereganatzeko amurik eraginkorrena. Fenomenoa zorrotzago aztertu behar da, ordea. Hooligan hitzak, berez, zalea esan nahi du, ez da ezer txarrik ingelesez. Bestalde, Ingalaterrako talde nazionalak Londresen jokatzeko du, baina zuzen ere, faxistarik gebien dagoen lekuan, bandiera ere bera baita. Bada, booliga-

nen fenomeno negatiboa bantxe ematen da, Ingalaterrako taldearen inguruan. Gero, taldea nora, faxistak bara. Halaxe ulertu behar da Dublino gertatu zena».

Gure solaskide hau irlandarra da, nabarmen; hango presoen askatasuna aldarrikatzeko kaleratu duten kanpainako laotxo berdea darama, non eta kapelan. Dublino gertatu dena oroimenean dugu oraindik ere. Ingalaterra eta Irlandako taldeen arteko norgehiagokan munduari bira egin zio-

ten irudiak ikusi genituen, hots, istilu larriak beste behin ere. Baina Dave atzeratzen harira. «Industri iraultzaren ostean Manchesterrek kanpotar asko hartu zituen, zenbait ubinalditan. Askok eta asko irlandarrak dira, eta United dute gogoko». Bada, Hego Euskal Herrian bezala, inori ez zaio «fubola=herriaren opioa» asimilazioa egiterik bururatzeko. Harritu ere egin diraguk hala esaten diegunean, soccer-a langilearen kirola izan da beti hemen.

«Fubola droga baldin bada, droga garestia dela esan beharko da. Guk fubola herriarentzat aldarrikatzeko dugu, faxistarik gabe, langileentzat eta euren seme-alabentzat, zeren eta orain pribilegiatu batzuen jokoa da. Nora doaz, esate batera, guraso bat eta ume bi futbolera baldin badoaz? Eta non da antzinako giroa?». Giroa futbolearen bortxakeria hasi zenean galdu omen zen, orduantxe egin baitziren hesiak altza eta zuloak aitzurtu, ikusleak eta zelaia bereizteko. Philek urte haiek, hirurogeita hamarrak, zuzenean bizi izan zituen. Zazpi denboraldiz ibili zen, United nora, bertara. Gaiaz hitz egiten hasteko sakoneko gogoeta egin digu, itxuraz sinplea ematen badu ere.

«Urte baietan bizi izan langile eta herritar multzoak autoen jabe egiten, edota bidaia ordaintzeko gauza izaten. Hala bada, historian inoiz lehenago gertatua ez zena ikusi genuen, zera, milaka lagun igandero biririk hiri taldearen atzetik». Soluzio erraz zaleek nahiago dute futboleko bortxagiro hori arazo biologiko, arrazazko

«Fubola droga baldin bada, droga garestia dela esan beharko da. Guk fubola herriarentzat aldarrikatzeko dugu»

«Red Attitude» aldizkaria euskal zaletuei buruz mintzo da bere azken alean. (A: Alberto Elozegi).

eta, beraz, konponezina bailitzan ikusi, sakonera jo beharrean. Gure solaskideek argi dute non hasi ziren arazoak.

«Zaletu talde handiak asteburero mugitzen hasi zirenean girotze kanpaina

bat egin zen, 'barbaro' berriak bagina moduan. Ondorioz, edonora joaten ginelarik, dendak gure muturretan ixten zituzten, pubetan ez ziguten edaten ematen, Polizia segika izaten genuen beti eta, azke-

nean, lebertu egin behar, pixa egiteko lekuri ere ez baitziguten uzten».

Zazpi urte luze horietan behin bakarrean ez zuten Phil eta bere taldekideek Poliziaren erasorik jasan. Egun hori oraindik gogoan du, hura izan baitzen jaia! Ez da jai-giro hori sekula erabat itzuli. Kanpoko taldearen herritik datozen zaletuek euren leku berezia dute estadiumean, Poliziak babes- turik sartu eta irtetzen dira eta partidua jokatzeko den leku-

tik hainbat kilometroren barruan ezin dira autobuse- tatik jaitsi. Horrek guztiak ezer gutxi balio izango du hurrengo Eurokopan, «etxeko» eta «kanpoko» kontzeptuak aldatu egingo baitira.

Bien bitartean, Ingalate- rrak test garrantzizkoa izan du urriaren batean. Eric Cantonáren *rentrée* delakoa izan da, aurrean nor eta Li- verpooleko arerio histori- koa duelarik. Berri larria, aldiz, irailaren hasieran hel- du zen. Leeds taldearen za- letu anonimo batek he- riotz-zigorra agindu dio Cantonári. Ez da barre egi- teko kontua. Gure solaski- deen arabera, «Leeds United zaletu faxista gabien di- tuzten taldeetarikoa da, han ere antifaxiten aldiz- kari bat baden arren».

Abisua emanda dago. Sa- soi erabakigarria hasi da Ingalaterran. Hango futbola zuzenean bizitzeko aukera izan ez duenak ezin hango zaletasuna ulertu, ordea. Old Trafford inoiz izan garenok, aldiz, munduko zaleturik hoberenatarikoak ezagutu ditugula esango dugu, hoberenak direnik esaten ausartu gabe, ez bai- kara estadium askotan izan.

EDORTA JIMENEZ

■ Zazpi urte luze horietan behin bakarrean ez zuten Phil eta bere taldekideek Poliziaren erasorik jasan. Egun hori gogoan du, hura izan baitzen jaia; ez da jai-giro hori sekula erabat itzuli

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

ANTZA
Maisuen Eskutik

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 ☎ 37 15 45 - Faxe 37 34 03 • Lasarte Oria 20.160

«HIK HASI»K HORDAGOA BOTA DIE IRAKASLEEI

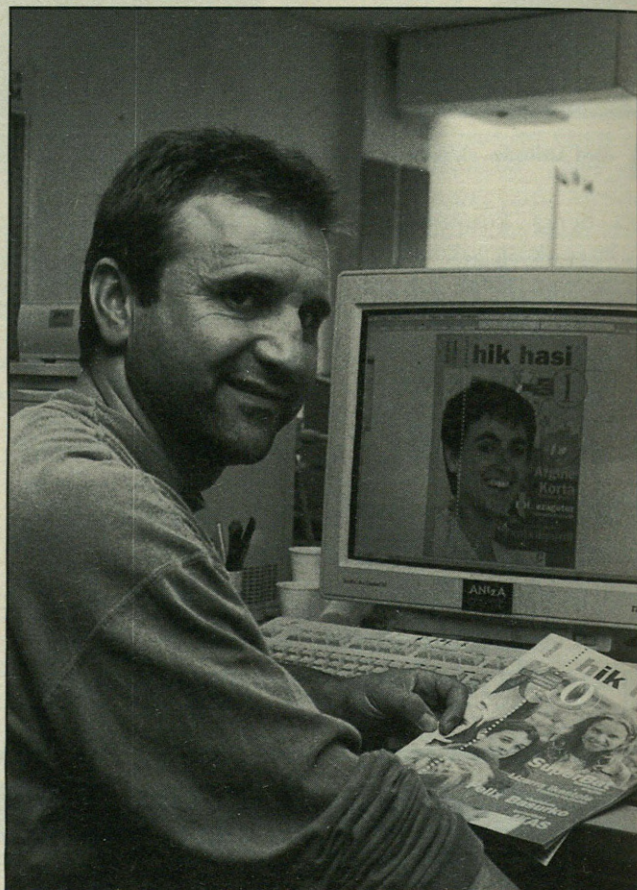
Hik hasi hilabetekariaren lehen aleak oraintxe ikusi du kalea. Euskal heziketarako aldizkari honen helburu nagusia informazio, eztabaida eta elkargunerako bitarteko bat izatea da. Ikasturte honetarako tresna berria dute euskal irakaskuntzako profesionalek.

IRAKASLEEN Elkartean aspaldidanik ikusten zuten honelako aldizkari baten beharra. Urtean behin edo bitan «Ixilik» aldizkaria argitaratzen zuten, «*baina nahi-ko monografikoa zen eta ez zuen betetzen nahi genuen esparrua*», dio Jose Mari Auzmendi «Hik hasi» aldizkari-ko koordinatzaileak. Horrela, duela bi urte hasi ziren gai hau aztertzen, eta iazko Udako Euskal Unibertsitateko hausnarketaren ondoren proiektuari hasiera eman zitzaion. Irakasleen Elkartea desegin zenean, aldizkariaren erronka bertako partaideek hartu zuten.

Euskal irakaskuntzaren hutsune handiena erreferentzia faltan nabaritzen zen. «*Beti kanpoko erreferenteekin ibili izan gara pedagogia mailan, 'Cuadernos de pedagogía', 'Escuela española' eta gisakoekin.*

Baina gure artean esperientzia oso interesgarriak gauzatzen dira, eta ez dugu elkarren berri jakiteko modurik», azaldu digu Jose Marik. Horrela, hilabetekariaren helburu nagusietako bat bitartekaritza lan hori egitea da. Esperientzia sakabana-tuak bildu eta ildo bat markatu nahi dute denek elkarren berri jakin dezaten.

Horrekin batera, Euskal Herri osorako euskal irakaskuntza sistema bat egitea dute helburu, Nafarroa, Iparraldea eta Euskal Komunitate Autonomoaren arteko banaketa administrati-boaren gainetik egongo dena. Horretarako, euskal kulturaren oinarritutako kurrikulum propioa, irakaslego iraunkor eta euskalduna, eta kanpoko erabakien menpe ez dagoen eredu deszentralizatua bultzatu nahi dituzte.

Jose Mari Auzmendi, «Hik Hasi»-ko koordinatzailea gogotsu murgildu da asmo berri honetan. (Arg: Alberto Elozegi).

Hilabetekaria ikastetxe publiko zein pribatuei zuzendua dago. «*Bertako irakasleen partaidetza bultzatu nahi dugu, eta dagoeneko lan batzuk iritsi zaizki-*

gu», Jose Marik argitu digunez. Irakasleek beraien esperientzien berri emateko aukera aparta izango dute, eta bide batez, beste lankideentzat oso aberasgarria

«Elkarren
esperientziak
ezagutzeko,
irakasleen
partaidetzari
bultzada eman nahi
diogu»
J.M. AUZMENDI

izango da hori guztia.

Baina irakasleengana ba-
karrik ez da mugatzen «Hik
hasi». Irakaskuntzan interesa
duen ororentzat zabalik da-
go, hala-nola Magisteritza
eta Pedagogiako ikasleak,
gurasoak, unibertsitateko
jende edota hezitzaileentzat.

Antolaketa

EUSKAL irakaskuntzan
murgilduta dabilen jendeak
osatzen du erredakzio ba-
tzordea. Hauek arduratzen
dira hilabetekariaren idazki
mailaz, eta laguntzaile mo-
dura aholkularitza taldea
daukate. Nahiz eta oraingoz
aholkulari finko batzuk
eduki, taldea irekia da eta
interesa duen beste edonork
ere parte har dezake.

Bestalde, juridikoki irten-
bidea emateko beste batzor-
de bai ere badago. Elkarre-
mugatu moduan antolatu-
rik, 50.000 pezetako hogeita
hamar partaidetza ditu eta
taldeka, banaka edota ikas-
tetxeka erosi dituzte partai-
detza horiek.

Bestalde, diru sarrera na-
gusienera harpidetza izan
arren, publizitatea eta admi-
nistrazioaren laguntza ere
beharrezko izango dutela
azaldu digu Jose Marik. «Hik
hasi»-ren ezaugarri nagusiak
dira euskalduna, nazionala,
Euskal Herri osorakoa, ba-
terakoia, irekia, plurala, in-
dependentea eta irakasle
euskaldunen topagunea

Xabier Sarasua eta Kristina Mardaraz dira prentsa arduradunak, Maite Saenz-ekin batera.

izatea. Urteko hamar hila-
betetan kaleratuko da, uztail
eta abuztuko oporraldietan
atseden hartuz. Hasiera ba-
tean ikastetxe guztietara bi-
daliko dute jendeak ezagutu
dezan, baina gero harpide-
tzaren bidez zabalduko du-
te. Helburua 2.500 harpipe-
dun egitea dute, baina edo-
zein liburudendatan ere sal-
gai egongo da.

Hilabetekariaren ildotik
abiatuz, eztabaidak, ma-
hainguruak eta beste sorta-
razi nahi dituzte, beti ere
euskal irakaskuntzan oina-
rrituak. «Elkarren arteko es-
perientziak zuzenean eza-
gutu eta eztabaidatzeko
gune aproposak izan dai-
tezke», Jose Mariren ustez.

Aldizkariaren edukiei da-
gokienez, atal ezberdinetan
banatuta dago. «Editoriala»k
eta «Kronika»k zabaltzen
dute eta ondoren Euskal He-
rriko «Gai» baten inguruko
erreportaia agertuko da beti.
Ondoren «Esperientzien»
tarte bat egongo da. Hone-

tan euskal irakaskuntza,
natura edo beste edozein
gauzaren inguruko gaiak
jorratuko dira. Jarraian «Iri-
tziak, Elkarriketa eta Era-
kundeak» atalak daude. Az-
ken honetan hainbat arlo-
tako erakunde ezberdinen
berri emango da. Segidan
«Berriak» atalean ikastaro,
berri ofizial, ikastetxeetako
berri, esaera, bertso, txiste
edo irakaskuntzarekin zeri-
kusia duen edozerentzako
lekua gordeko da. Eta buka-
tzeko «Euskal abc-a eta teo-
riak» atalak teoria mailako

hainbat zalantza argitzen
saiauko da

Dena dela, hau guztia be-
zain garrantzitsua da jen-
dearen partaidetza, Auz-
mendiren ustez. «Helburua
Euskal Herrirako irakas-
kuntza sistema bat egitea
eta elkarren esperientziak
ezagutzea denez, partaide-
tza ezinbestekoa da». Ho-
rregatik, euskal irakaskun-
tzan lanean diharduten guz-
tiak animatu eta parte har-
tzera bultzatzen dituzte.

AINHOA AZPIROZ

BITEZ®
Itzulpen Zerbitzuak

EUSKARA
KATALANIERA
PORTUGESA
GAZTELERA
FRANTSESA
INGELES
ALEMANIERA
ITALIERA

Infante Don Jaime Hiribidea, 4 behe. Malate etxea
2008 DONOSTIA Tfnoa.: 31 00 17 - Fax: 31 01 20

Kode Penal berria salatuko da Bermeon II. Intsumisio Egunean

INTSUMISIOA ZIGORPEAN

Euskal Herriaren desmilitarizaziorantz. Untziratu intsumisioan lelopean, Kakitzat talde antimilitaristak II. Intsumisio Eguna antolatu du igande honetarako. Intsumisioaren erdua aukeratzeak dakartzan zigortuen kopurua gora doa.

AURTENGO Intsumisio Egunarekin zera aldarrikatu nahi da, gizartea intsumisioen gartzela-zigorren aurka dagoen modura, inhabilitazioaren aurka ere egotea. Kakitzat-en aldetik udal intsumisioen lana ere gorai-patu nahi da, nola Oiartzun, hala Bermeo edota egongo diren beste hainbeste herri-tako udalen ekimena.

Gaur egun 5.500 intsumisio inguru daude Euskal Herrian eta horietatik 200 bat daude espetxean. Intsumisio presoan artetik 100 inguru nafarrak dira, 60-70 bitartean bizkaitarrak, 20 gipuzkoarrak, 6 arabarrak eta bakar bat da Ipar Euskal Herrikoa.

Estatu espainiarrean Kode Penal berriarekin epaietatik gartzela-zigorrek desager daitezkeen arren, inhabilitazio-zigorrek intsumisioaren «beriotza zibila» adierazten du antimilitaristen ustez.

Hala ere, bai Hegoaldean bai Iparraldean egoerak arrunt ezberdinak dira. Hegoaldean, Alvaro Marcet abokatuak dioskunez, «legeak korronte sozialen arabera egiten dira. Gobernuak gizarteak nahi duen zigorra ezartzen du». Honela, Espainiako Gobernuak azken boladan izandako intsumisioaren aldeko babesei aurre egin behar izan die.

Aurre egitea, ordea, ez da batere erraza izan. «Hasieran, gartzela-zigorra ezabatu eta gidatzeko agiria kendu nahi zieten intsumisioei, ondoren gartzela ezarri intsumisio eta Ordezko Zerbitzu Soziala (OZS) egin nahi ez zutenei eta azkenik, espetxe-zigorra kendu nahi diete OZS egiten ez dutenei eta intsumisioak 6 hilabete eta 2 urte bitarteko espetxe-zigorrera behartu».

Horrez gain, 1995eko uz-

■ Milanen ere egin dira protesta ekitaldiak. (Arg.: Arkaitz Goya).

tailean Espainiako Kongresuak onetsi zuen Kode Penaleko Lege Organikarako proiektuan, 10-14 urte bitarteko inhabilitazio zigorra ere ezartzen da. Hau da, intsumisioek ezingo lukete admi-

nistrazioan eta publikoak diren entitate, enpresa eta organismo autonomoetan lanik egin. Halaber, ezingo lukete subentzio, beka edo laguntza publikorik jaso.

Alvaro Marceten aburuz,

Paristik
1948-ko Otsailaren 19an

Jean Lostau Jaunari

"...Nik hogeita-bi urte ditudalako ez dut gudari joaiterik eta eskerrak diozkat zeruari. Diozu ez duzula frantses armada maite: nik higuin dut. Herra sentimendu ahalgegarri bat duteke, ba, bainan ikusten delarik arrotz guziak frantses izan ditezten ala espagnol-nola erabili duten geure aberri gaixoa, bere ohidurak eta hizkera hiltzerainokoa, nola ez gaitzes debru beharri motzak?..."

Ion Mirande

«egoera ondo aztertu dute. Hamazazpi eta hogeita hiru urteko gazteen langabezi tasak aztertu dituzte eta min gehien non egin daitekeen ondorioztatu. Fun-tzionari izateko plaza gutxi eta jende gazte ugari da-goela badakite, eta ondo-rioz inhabilitazio neurri bonekin intsumisoak koak-zionatu nahi dituzte».

Iparaldeko meritoa

HEGO Euskal Herrian oz-topoak jarri nahian dabilta, eta zer esanik ez Ipar Euskal Herrian. Bertako talde anti-militaristak, MAIAk (Milita-rismoaren Aurka Intsumi-sioaren Alde) gorriak ikusi behar izan ditu Frantziako Gobernuaren mehatxuaren aurrean. «Lehendakaritza-rako hauteskundeak egin ziren eta amnistia legea eman zuten. Alta, amnis-tiatuak izan arren Arma-daren bulegora joan behar dugu soldadutza egitera», adierazi digu MAIAko par-taide den Frederic Coume-tek.

Egoera, beraz, kezkaga-ria da Iparraldean dauden 11 intsumisoentzat. Epai-tuak direnek 10-13 hilabete

inguru igarotzen dituzte gartzelan, baina hala ere, egoera okertzeraz doala deri-tzote. «Urte berriarekin bat, errepresio guztia martxan hasiko da berriz ere, mo-mentu borretan lege berri bat onartuko baitute».

Etorkizuna airean

ALVARO Marcet abokatuak Hegoaldeko intsumituak baldintzatzen dituen Kode Penal berria aztertu du eta ondorio argi batzuk atera: «Gobernuak Kode Penala korrika eta presaka egin du. Nik irakurri dut eta txapuza butsa dela ustet dut. Zigor batzuk demokratizatu egi-

Alvaro Marcet intsumisoen abokatuak ez da gehiegi fio Kode Penal berriaz. (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

ten direnez, gobernuak boto batzuk irabaz ditzake, eta horixe da, baina zuzen ere, helburua».

Zigor-lege berriak eragin handia izango du gizartean,

inondik ere. Marcetek argi dauka Estatuan bizi den egoera politiko zail hori me-dio atera nahi dutela kalera proiektua, izan ere, ekintza horrekin sendotasun itxura emango lukete eta. «Gober-nuak zera pentsatzen du: jendea kultura gabekoa de-la. Ondorioz, gizartearen aurrean intsumisoak ezin direla euren bizkarretara altxa azaldu behar dute. Baina bestalde, 'Estatua baina denez ona', gartzela barkatzen diete. Nolabait esatearren, konpentsatu egin nahi dute».

Kode Penal berria mar-txan jarriko ote den zalan-tzan jartzen du Alvaro Mar-cetek. «Lege hau Konstitu-zioaren aurkakoa da erabat eta ibesbide modura anto-

Intsumiso Karabanak Milanen egindako manifestazioa Azken bi urteetako Italiako lehenengoa izan zen. (A.: Arkaitz Goya).

Intsumisioaren gainean

KEN-MOC

1976an Bilbon sortutako talde antimilitarista honen lan modua asanblearioa da. Taldeak dauzka herrialdeetan eta Euskal Herri mailan urtero asanbleen bidez erabakiak hartzen dira.

MOCekoak intsumisioa tresna bezala ulertzen dute, militarismoari kritika handi bat egiteko. Intsumisioaz baliatzen dira armada eta militarismoa orokorrean gaizki daudela salatzen eta gizarte justuago bat eskatzeko. Militarismoaren eragin kultural, ekonomiko eta politikoak kritikatzeko dituzte eta beste balore batzuk promozionatzeko: elkarlana, justizia, solidaritatea...

KAKITZAT

Kakitzat 1986tik lan antimilitaristan dagoen 25 kolektibotako taldea da. Koordinadora probintzial eta nazionalaz aparte, talde lokaletan antolatzen da.

Kakitzat-en kanpaina nagusia zozketak izaten diren garaian izaten da, intsumisioaren alde eta soldadutzari ukoa aldarrikatuz. kakitzat-en kolektiboek egiten dutenari garrantzi handia ematen zaio, batez ere oinarritzko lanari. Koordinadora aldez, euskarri bat da herrietako taldeetan egiten den lanerako. Sententzien ezberdintasuna ere gogor salatzen dute.

MAIA

Iparraldeko talde antimilitarista da,

11 intsumiso izanik Iparraldean. Edozein armadaren aurka daude eta euren helburua da gazteek zerbitzu militarra ez egitea. Horretarako edozein medio erabiltzea (intsumisioa eta kontzientzi eragozpena) baliagarria da, ez baitaude maila berean Iparraldean eta Hegoaldean. MAIA taldekoak orain arte Frantziako estatuaren errepresioaren aurka egon dira borrokatzen eta orain, borroka antimilitarista hori Hegoaldekoekin batera ere beste maila batera eraman nahi dute. Era berean, entseiu nuklearren kontra kanpaina bat eratu dute eta antimilitarismoaren mezua zabaltzen jarraitu nahi dute.

Abolizioaren Aldeko Mobida

Elkarte antimilitarista askoren plataforma eta taldeen koordinazio mahaia da Mobida, intsumisioaren inguruan sorturiko azken ekimena.

latua dagoenez zaila ikusten dut legea martxan jartzeari, aurreproiektua martxan egonda ere.

Azken mobilizazioak

INTSUMISIOAK jasotzen dituen zigorraren aurkako ekimenen artean, uda honetan Europan zehar 9 egunetan ibili zen Karabana Intsumitua garrantzitsuenetakoa bat izan da. Abuztuaren 21etik 30era bi autobus eta furgoneta batek Donostiatik irten eta Milan, Geneba, Friburgo, Berlin, Amsterdam, Brusela, Paris eta Baionan zabaldu zuten oihu intsumitua. Hiri bakoitzean erdiguneko enparantzaren bat bilatu eta gero, hainbat ekintzatar lotzen zitzaizkien: argazki erakusketak, *stand*-ak hainbat materialekin, herri kirol ikuskizunak, antzezpenak, idazkiak banatu...

Era berean, herrialde bakoitzeko hizkuntzan pankartak egin zituzten.

Ia bidaia osoan zehar Karabanaren inguruan Polizia ibili zen. Brusselan gertatu zen, ordea, bidaia osoko ekintzarik esanguratsuenetakoa. Karabanako gehienak NATOren bulegoetara sartu eta oihu batzuen ondoren bertan gelditu ziren eserita. Polizia etorri eta kanpoan zeuden sei karabana-kide atxilotzean, negoziatu egin zuten, bertako partaideek adierazi digutenez: NATOko bulegoetatik aldegin zuten, azkenik, atxilotuak aske uztearen truke.

Igande honetan, hala ere, festa giroz jantziko da Europako herri horietan zehar euskal intsumisioek eman duten aldarrikapena.

**UNAI IBARBIA
URTZI URKIZU**

ZINE ETA BIDEO ESKOLA

AMA KANDIDA, 21 - Telefonoa (943) 594190 - Faxe (943) 591562
20.140 - ANDOAIN (Gipuzkoa)

LANBIDE HEZIKETA

2. MAILAKO LANBIDE HEZIKETARAKO ZENTRO HOMOLOGATUA

ADARRA: Irudia eta Soinua

ESPEZIALITATEAK: Programen errealizazio eta ekoizpena

HELDUEN HEZIKETA IRAUNKORRA

• MULTIMEDIA	95/10/02
• IRUDIAREN TRATAMENDU DIGITALA	95/10/02
• SOINU DIGITALA	95/10/02
• INFOGRAFIA 3D	95/10/02
• ZINEMA	96/01/08

LAN-BIRZIKLAPENERAKO IKASTAROA

• FOTOGRAFIA UKIPENA	6 / 10 / 95
• INFOGRAFIA ETA BIDEO-EFEKTUAK	6 / 10 / 95
• ARGITAPEN PRINTZIOIOAK	9 / 10 / 95
• OINARRIZKO SOINUA	9 / 10 / 95
• MIKROFONO AURREKO IRAKURKETA ETA EBAKERA	13 / 11 / 95
• OINARRIZKO MULTIMEDIA	15 / 11 / 95
• ORDENAGAILUA BIDEO PRODUKZIOETAN	15 / 11 / 95

«Betikoa da benetan interesgarri eta gelditzen dena musikan, ez berria»

Orion topatu dugu musikari hernaniarra, itsasoaren doinua lagun. Musikaren erritmoz harilkatu dugu elkarrizketa; izan ere, Olatz Zugastiren bizitzan konstante bat izan baita musikarekiko harremana. Irratian munduko musiken leioa zabaltzen digu, bere harporen sokek atsedetik hartzen ez duten bitartean.

Harpa izan da zure jarduera musikalaren oinarri, lehenengoz Benito

Lertxundiren taldean parte hartu zenuenetik. Harparekin hasi zinen?

Ez, ni musikaren munduan oso umetatik nenbilen. Hasieran gure lan kontaktuak izan ziren kantuz, ikastolaren bitartez, txistua joz, hemen egin ohi den moduan. Gitarra ere oparitu zidaten jaunartzean, eta akorde batzuk jotzen ere ikasi nuen. Garai hartan gure idoloak ziren Benito Lertxundi, Mikel Laboa, Xabier Leteren abestiak jotzen genituen, baita atzerriko zenbait kantari eta taldeen kantuak ere.

Harparekin beranduago hasi nintzen. Hamabost urterekin-edo Benitorekin «Altabizkar»-en grabatu nuen eta orduan ezagutu nuen lehenengoz harpa. Ordutik aurrera erabaki nuen musika ikasketak egingo nituela, eta Baionan matrikulatu nintzen.

Musika zeltiarraren iturria ez da oso erabilia izan bemen musika herrikoia munduan. Zerk bultzatu zintuen

«Hamabost urterekin-edo Benito Lertxundirekin «Altabizkar»-en grabatu nuen eta orduan ezagutu nuen lehenengoz harpa. Ordutik aurrera erabaki nuen musika ikasketak egingo nituela.»
(Argazkia: A. Elozegi).

«Balkanetako eta Erteuropako herriek oso berea duten tristezia eta alaitasunaren arteko nahasketa hori, lanturua eta dantza aldi berean oso erakargarriak eta hunkigarriak egiten zaizkit. (Argazkia: Alberto Elosegí).

hortik jotzera, barpatik?

Aipatu dudan lehen musika-esperientzia izan nuenerako, ezagutu berria nuen zeltiar musika eta horrek guztiak eragina izan zuen nik instrumentu horrekin lilura berezia izateko. Gero, konkretuki, 'azken bultzada' izan zen Alan Stivellen disko bat entzun nuenean, jende

askorentzat bezala nire lehen kontaktua «Renaissance de l'harpe celtique» disko famatua izan baitzen. Hura entzun ondoren erabaki nuen ikasi behar nuela tresna majiko hori.

Musika zeltiarrarekiko erakarpena aspaldidnikoa duzu, beraz.

Baina ez musika zeltiarra-

“Betidanik asko erakarri nauen musika Erteuropakoa, Balkanetakoa da

rekin bakarrik. Esaterako, ni betidanik asko erakarri nauen musika Erteuropakoa, Balkanetakoa, izan da. Hori entzuteko izugarrizko afizioa izan dut, nahiz eta nire tresna, harpa, ez izan bereziki musika horretan erabili dena. Mundu hori nahiko present izaten dut beti. Herri horiek oso berea duten tristezia eta alaitasunaren arteko nahasketa hori, lanturua eta dantza aldi berean oso erakargarriak eta hunkigarriak egiten zaizkit.

Zer ekarpen egin dio musika horrek Euskal Herrian egin den musika berrikoari?

Antzekotasun asko daude, batez ere zenbait doinutan. Harremana badago, bai Balkanetako musikarekin, baita zeltiarrarekin ere. Gero ez dakizuna da bide hori nondik norakoa izan den, lotura zein izan den, nondik datorren parekotasuna, baina zalantzarik gabe mundu oso antzeko bat dago, eta nire ustez zerikusi gehiago dago, hurbilago ditugun beste horien musikarekin baino.

Eta, oro har, uztarketa bori nola gauzatu daiteke?

Kontua ez da nola gauzatu daitekeen, baizik eta berez dagoen zerbait dela; aldatzen direnak askotan instrumentazioa edo armoniak eta honelakoak dira. Batek nahi badu euskal doinu bat zeltiar kutsuz do bestela osatzea, nahikoa du askotan aipaturiko detaile horietan erreparatzea. Ni ez

«Trikitixak badu
jada bere tokia,
bere kokapena,
bere piperra, nire
ustez, bere esateko
modua»

naiz saiatzen hori antzekoa izan dadin, baina tresnek ere horretara eramaten zaituzte. Bestela, bihurrikeriatan hasi beharko genuke, ezberdina eman dezan, eta horrek musikan ez luke behin ere gertatu behar.

Euskal Herrian badira taldeak, dudarik gabe, zeltiar musikan oinarritu direnak, beti joera gehiago izan da, ez dakit zergatik, mundu horretara jotzeko, agian horregatik oso hurbilekoa sentitzen dugulako musika hori, mundu hori.

Zure musika jardunera itzuliz, bietarik frogatu duzu eta zer nabiago, taldeko lana edo bakar-kakoa?

Bietara da oso interesgarria. Ni taldean hasi nintzen, Benitoren aginduetara. Gauza asko ikasten dira, ez bakarrik kantari horrek eman diezazukeen informazio eta erakusketa guztiagatik, baita taldean lan egitea zer den ikasten duzulako ere.

Bestalde, guztiok behar dugu bakarka jorratze bat. Hori nahitaezkoa da instrumentu bat daukazunean. Zure gelatxoan sartuta orduak eta orduak behar dituzu, zure gauzak deskubritzen. Zer esanik ez, joera baldin baduzu zure doinuak egiteko, kantuak egiteko...

Noiz eta nola izan zenuen bakarkako lana egiteko beharra, «Kantu baten bila nabil» sortzekoa?

Joera hori nahiko umetatik

«Nire ustez huts egitea da berrira jotzea besterik gabe. Aurki daitezke trikitixa tradizionaletik jota gauza berri interesgarriak». (Argazkia: Alberto Elozegi).

daukat. Testuak niretzat idazten nituen, etxean eta inori erakutsi gabe. Bat-batean konturatu nintzen material baten jabe nintzela, lagunei erakutsi nien -Benito horien artean- eta animatu ninduten hori plazaratzera,

«zergatik ez?». Aldez aurretik, beraz, ez nuen pentsatua hori disko batean ispilatuko nuenik.

Zeltiar musikaren doinuak berreskuratuz, azkenaldian honen inguruko estandarrak sortzen ari al dira?

Hala da. Ez da ahaztu behar Mendebaldeko musikaren zutabeetako bat izan dela

zeltiar musika eta sortu dira estandarrak horren inguruan. Gainera, mundu osoko mailako ereduak dira, musika zeltiarrak sartzeko eta hunkitzeko gaitasun berezia izan du, lirismo handiko musika da alde batetik, eta erritmo oso markatuko dantza horiek... biziak dira, mundu osoan dira musika honen 'menpekoak'. Hala

NORTASUN AGIRIA

Hernanin jaio zen 1965ean, orain Orion bizi da ● Baionako kontserbatorioan hasi zituen musika eta harpa ikasketak hamasei urte zituela, duela bi urte amaitu zituen arte ● 1980an grabatu zuen lehenengoz Benito Lertxundirekin, «Altabizkar» diskoan ● «Kantu baten bila nabil» diskoa argitaratu zuen 1991n ● Egin Irratian 1993an hilabete batzuk egin zituen ● Ondoren, Euskadi Irratian egun entzuten dugun «Kantaita» saioarekin hasi zen ● Hiru arpa ditu etxean, eta laugarrena eskuratzeko oraingoaz asmoa besterik ez

«Kantaita» musika saioan entzuleei informazio zehatza eskaintzen zaie eta hori garrantzitsua iruditzen zait horrelako saio batean, mundu zabalean egiten den musikari leihatila bat irekitzea baimentzen dio entzuleari. (Argazkia: Alberto Elozegi).

ere, ni ez nintzateke menpekoen multzo horretan sartuko. Musika interesatzen zait, baina oro har.

Musika tradizionalak musika 'berri' komertzialekin izan duten uztarketa ere ezagutzen dugu egun. Zeren mesederako?

Denetarik dago. Horrelakoetan zaku berean gauza asko sartzen dira. Bati formulak funtzionatu dio gauza benetan interesgarri bat egin duelako eta gero imitadoreak sartzen dira. Orduan badirudi formula hori denentzat baliagarria dela. Eta ez da horrela gertatzen. Denek ezin dute dena egin. Batzuk oso imitadore onak

dira, baina denek ez dute asmatzen.

New age musikarekin ere horrela gertatzen da, zaku berean onak diren gauzak sartzen dira beste gauza askorekin, eta kasu horretan benetan onak gutxiengo dira. Gainontzekoa lastoa da, helburu ekonomikoek bakarrik erantzuten diena.

Dena den, orokorrean fusio hori interesgarria da, denentzako ez baldin bada ere, ez baitute denek asma-

tzen.

Eta Euskal Herrian sortzen ari diren nabasketa berriei, trikitixarekin esaterako, zer irizten diezu?

Trikitixak badu jada bere tokia, bere kokapena, bere piperra, bere esateko modua. Baina nire ustez huts egitea da berrira jotzea besterik gabe. Aurki daitezke trikitixa tradizioaletik jota gauza berri interesgarriak, baina ez dut atsegin «berria»

kontzeptua, gehiago da «betikoa». Hori da benetan interesgarria, gelditzen dena, betikoa. Berrikuntza berrikuntzagatik ez doa inora.

«Kantaita» saioan lekua duen musikak, oro bar ikusentzuteko komunikabideetako saio musikaletan nabikoa lekurik ba al du?

Lekua gaur egun denek dute, kontua da nola egiten duzun saioa, zer garrantzi ematen diozun, nola bideratzen duzun produktu hori... Ez didazu ukatuko folklak jarraitzailerik duenik! Produktua ongi prestatu eta pentsatua emanez gero, toki izango ez du!

«'New age' musikarekin ere zaku berean onak diren gauzak sartzen dira beste gauza askorekin, eta kasu horretan benetan onak gutxienak dira

«Guk ez dugu tradiziorik izan, Irlandan egiten den bezala, pubetan eta aritzeko, hemen trikitixak eta bertsolariek bete dute funtzio hori. Baina jaialdiak egiten, aldiz, urte batzuetatik hona jorratu da alde hori Euskal Herrian». (Arg.: A. Elozegi)

«Kantaita», beraz, ez da irlatxo bat beste musikaren itsasoan?

Bai, bada. Oasitxo bat bezalakoa da, baina era berean beharrezkoa den zerbait. Entzuleei posibilitate batzuk eskaintzen dizkie, bestela entzun ahalko ez liratekeenak. Euskaraz izateak ere aukera zehatza eskaintzea du helburua. Entzuleei informazio zehatza eskaintzen zaie eta hori garrantzitsua iruditzen zait horrelako saio batean, mundu zabalean

egiten den musikari leihatila bat irekitzea baimentzen dio entzuleari.

Folkaren eta musika berrikoiaren zirkuituak osasun nabikoa al du Euskal Herrian?

Zirkuitua urria dela bistan da, ez dut esango masa handietarako musika ez denik, baina oraingoz zerbait huts egiten du. Agian ez da behar bezala bideratu, publizitate aldetik... agian. Ez nago hain ziur. Badago Getxoko folk jaialdia, maila handia duena

eta gauza interesgarri eta onak ekartzen dituen. Oihartzuna nahiko garrantzitsua da, ni izan naizen ia guztietan beteta ikusi dut.

Dena den, musika jaialdien arabera sailkatzea ez dakit zenbateraino den interesgarria. Jaialdiak folk, jazz... musika motaren arabera sailkatzean badirudi jende multzo konkretu batenzat egiten dela, jende guztiarentzat zabaldua ez dagoela. Dena jaialdi sakanatuetan antolatzen dugu.

Bestalde, puntako taldeak badaude, beren kontzertuak antolatzeko aukera dutenak, nahiko oihartzuna dutelako eta abar. Festibal batean ari-

tzea baino politagoa iruditzen zait aukera hau.

Euskal musikagintzan egitura garestiegiak erabiltzen diren kexu dira batzuk.

Ez zait iruditzen. Guk ez dugu tradiziorik izan, Irlandan egiten den bezala, pubetan eta aritzeko, hemen trikitixak eta bertsolariek bete dute funtzio hori. Baina jaialdiak egiten, aldiz, urte batzuetatik hona jorratu da alde hori Euskal Herrian. Eta ikuskizun duin bat emateko beharrezko bitartekoak soilik erabiltzen dira. Besterik pentsatzea atzerapausoa litzateke.

ARANTXA ERASUN

«Berrikuntza berrikuntzagatik ez doa inora musikari dagokionez; 'berria' kontzeptua baino nahiago dut 'betikoa'»

Azpeititik Donostiara bagoi berean

EHUN mila pertsona zerk bilduko Euskal Herrian, eta to!, euskarak biltzen dituela gogorarazten zigun Luis Mari Mujikak joan den igandean «Egin» egunkarian kaleratutako elkarrizketan, nahiz eta Kilometroak, jarraian egingo den Nafarroa Oinez, eta gorputz bereko ekitaldietan biltzen den jendetzak euskararekiko duen atxekimendua definitzen zaila den, idazleak onartzen zuenez, eta dugunez, doktorego tesi bat egiteko lain ematen baitu gaiak. Markak urtero hausten dira ordea, eta aurtengoan 130.000 pertsona hurbildu ziren Donostiara, festa girora.

Kilometroak egin aurreko azken asteak alabaina, festa girotik gutxi izan du, Azpeitiko Ikastola publiko eta pribatuaren aldeko istiluetan nabarmendu denez. Euskal Eskola Publikoaren Legea eta gero, edo ondorioz,

hainbat herritan gertatutako aferak konponbidean direnean, lehertu da Azpeitikoa, inon ez bezala gainera, eskuak ere dantzan ibili dituztelarik alde batekoek nahiz bestekoek. Kilometroaken bezperan isildu dira (sua itzali dela esatea gehiegitxo dirudien arren) zalapartak, Oliverik egindako bitartekaritzak, guztiak baretu ondoren. Donostiako zita beraz, etxe barruko distorsio gehiegirik gabe betetzeko moduan gertatu da.

Tren asko, eta beteak gehienak, hurbildu ziren bertara. Azpeititik zetorrena bete zen ala ez, eta alde batekoek nahiz bestekoek bagoi berean esertzeko adorerik izan zuten asmatzea falta. Eredu batekoak eta beste-koak ikastolen etorkizuneko proiektuaren bagoira biltzeko egin beharrekiko Kilometroak asmatzea falta zaigun moduan. Hala ere, ikastolen batasun-

naren irudia, zilborrestea, ditugu Kilometroak, nahiz eta batasun estuarena baino estu dagoen batasunarena izan egun, eta euskararentzat sostengu herritarraren topagune, nahiz eta euskararekin axolagabeki jokatzeko duen asko hurbildu bertara. Bi arrazoi nagusi, 130.000 pertsona biltzeko. Luis Mari Mujikaren hitzak berriro ere:

Hiru eremu politiko-koen ezberdintasunak gainditu, ofizialtasunaren auziari aurre egin eta herrialde guztiak koordinatuko dituen erakundea eskatu du HBk

Iparraldeko euskal irratiek ofizialtasunari buruz urteotan hainbat saio egin dituzten arren, eta Euskal Herriko Garapen Kontseiluaren ezagutza lortu badute ere, jaso beharreko laguntzak eta babesak zintzilik dituzte oraino. Kontseilu Nagusiak ez die aurtengo dirulaguntza eman, eta adierazi zaienez, irizpideak ez daude finkatuta. Honen harira hiru asteko kanpaina egin dute Gure Irratia, Irulegi Irratia eta Xiberoko Botzak, 102 auzapezek beren sustengua adierazi dietelarik.

«Kontua da indar horrek ez duela gero behar besteko islarik eguneroko bizi-tzan». Hots, egun batean elastikoa jantzita zazpi-zortzi kilometro egiteko gai diren milaka eta milaka horiek nola bihurtu euskararen aldeko langile?

DONOSTIAKO zitaren bezperan kaleratu zuten Joseba Alvarez eta Iñaki Agirre HBko kideek «Urrats koalitati-boak» deituriko artikulua «Egin»-en, «euskararen normalkuntzaren arazo bere osotasunean jaso» eta proposamen berritailerik dakarrena. Euskal Herriak hizkuntz ofizialtasun bakarra behar duela eta, mugaz gaindiko hizkuntz politika diseinatuko lukeen erakunde bat sortzea datozen lau urteotako lehentasun gisa jartzen du, horretarako indar politiko, sozial eta instituzionalen arten elkarriketak zabaltzea eskatuz, «guztioi baitagokigu bizkuntza nazionalaren status juridiko berria lortzeko ekimena lantzea».

Politikoki egituratu gabeko Euskal Herri honetan, hiru eremu politikoen (Euskal Autonomia Elkarte, Nafarroa eta Iparralde) ezberdintasunak gainditu, ofizialtasunaren auziari aurre egin eta herrialde guztiak koordinatuko dituen mekanismo integralak aldarrikatzen ditu beraz HBk, aurrera egiteko ezinbestekotzat. Zer baliabide ditugu egun? Hor dira EAE eta Nafarroako Hizkuntz Politika sailak, Iparraldean ez dago egitura ofizialik, eta Akitania-Nafarroa-EAEn artean sinatutako akordioak. Horiek guztiak baliatuz, zein urrats eman daitezke euskararen normalizazioari begira?

Azken lau urteotan hainbat gauza egin dira, EAEn batez ere, eta hor ditugu, kasu bat aipatzearen, irakaskuntza munduko datuak, D ereduaren gailentzea erakusten dutenak. Euskararen etorkizuna ordea, zintzilik dago, inondik ere. Iazko Urtekarian mahain-guru bat osatu genuen hizkuntz politikaren inguruan, eta solaskideak bat zetozen aro berri baten aurrean gaudela esaterakoan. Aro berrirako gaia dugu, dudarik ez, honakoa.

J.J. PETRIKORENA

ITURGORRIKO URA

«Badakigu baina...»

0 PORRAK pasa berri ditugu (beno, hartu ahal izan ditugunok). Edonora joanez gozatzeko asti gehiago izan dugunezkero, geu aurpegi alaiez itzuli bagara ere, inguruneak zer dio?

Hari alaitasuna, elurte edo eurizaparrada ederrak hasten direnean etorriko zaio. Bitartean, guk botatako lata, klinex, karamelu, txikle eta bokadilo paperak, kolila, autoari aldatutako olio zikina, edonolako zaborrak, botilak, oinetako zahar eta gantzontzilo nahiz sujetadore hautsiak, kamioietan soberan geratutako ladriluki, hormigoi, igeltso..., altzari zahar bipiak jotakoak, erdoildutako burni, hondatutako auto: zer ez diogu 'oparitu'?

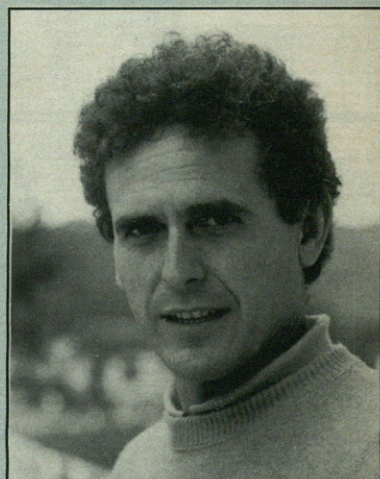
LEKURIK politenetara joaten gara. begiak ederraren ederrez geureak hala hontzarenak diren ez dakigula gelditu arte, saiatzen gara ikusten duguna memorian grabatzen. Horretarako aukerakoak dira erreken sorrerak, mendiarteko lautada paketsuak, babestutako (zeinek?) parke naturalak, lur gozoenek beren atsedena hartzen duten ibarrak... Hori bai, ahal bada autoz bertaraino e? Oinez pausorik ere ez, erniatu edo... bada ezpada ere!

Helduenak: adar igarrak eta orbel edo garo bila, eramandako lau okela zatiak frejitu, erre edo ketzeko asmoz —berdin dio kearen keaz familia, ardi, zaldi ala behorak eztulka lehertzen badira ere edo basoak su hartzeko arriskua izan, badakizu zeinen zapore ezberdina duen baldintza horietan prestatutako jakiak? Haurrak berriz hor dabilta: txoriak harrikatu, abereen atzetik korrika egin, erre kara plastikozko pote nahiz botilak bota, ea norena heltzen den urrutiena... zoragarritzko eguna!

ENBARAZU egiten duten bakarrak erle eta liztorrak, liztorrak bereziki! Hor datoz berriro ere, lehen aitonari hozka egin dio batek belarrian. Oraingoan Panton amerikarren antzera dator, hori burrundada. Aiba! Anttoni heldu dio bekokian. Bost minutu barru aitari ainako burua hazi zaio. Gizajoa!

Mekauen, orain neuri behatz potoloan... Atera Hiperrean erositako aerosola eta zas! Denak seko! Hau bai pakea! Aldegin dugunean zaborra piloa eta hildakoak utzi ditugu. Dena pake beraz! Gure ondorengoei pake mota hau opa ote diegu? Inork ez al du arduratu behar berandu baino lehen?

Eskoletan irakatsiak ez du balio kasu hauetarako, nahiz eta, entrenatzeko berak eta bestek botatakoak jasoarazi, irakaslea aurrean ez dagoenean: «bai, badakigu baina...».

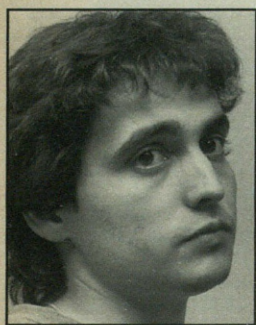
IÑAKI MURUA

TXUTXU - MUTXUKA

HITZA-PITZ EZ DA EGINGO AURTEN

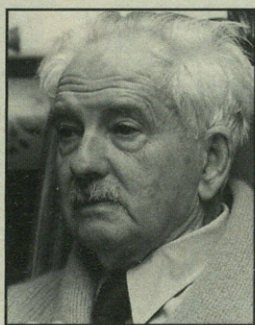
HITZA-Pitz, urtero Hazpainen antolatu izan den kontalarien bilkura ez da aurtan egingo. Azken hauteskundearen ondotik auzapeza eta zinegotzien aldaketa gertatu da Lapurdiko herrian, RPRko Coumet-ek hartu duelarik agintaritzat. Hitza-Pitz egitasmoaren antolatzaileen artean gal-tzaile suertatu den Pinatel-en zerrendako jendea zegoen, eta batzuen eta besteen artean piztu diren eztabaida politiko eta teknikoak direla medio, ezinezkoa bihurtu da aurrera egitea.

NOR - NORI - NORK

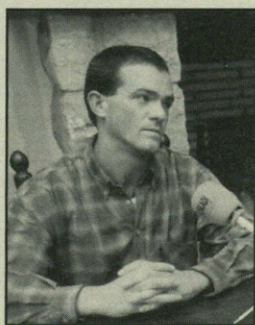
JON SARASUA

eta Aitor diskoa prestatzen ari dira Elkar disketxearekin, joan den urtean Durangoko Azokan «Fauna txiki bat bertsotan» titulupean aurkeztu zuten bertso saioa oinarritzat harturik. Hamabi bertso bildu dituzte guztira, piano baten laguntzaz soilik, eta Durangon izango da salgai. IZk bestalde, dagoeneko grabatzen ari den Amaia Zubiriaren bakarkako lana plazaratuko du Azokan, eta Zubipeko Swing jazz taldearena ●

JULIO CARO BAROJARI

1. Giza eta Gizarte Zientzien saria luzatu dio Eusko Ikaskuntzak. Pasa den abuztuaren 18an hil zen historialari, antropologo eta ikerlaria, eta bizitzan zehar egin-dako lana saritu asmoz eman zaio saria, zeina Pio anaiak jaso zuen, jarraian aipatzen direnak esanez: «50 urte lehenago eman behar zitzaion. Badirudi jendea norbaiten heriotzaren zain dagoela honelako omenaldiak egiteko». Hainbatetan errepikatutako kopla ●

ANTON GARIKANOK

Johann Gottfried Herderren «Hizkuntzaren jatorriari buruzko tratatua», eta Iñaki Iñurrietak James Georges Frazerren «Urrezko abar» liburuak euskaratu dituzte Klasikoak bildumarako. Jarraian beste bi argitaratuko dira: Ernest Casirerren «Gizakiari buruzko entseia» eta Immanuel Kanten «Prolegomenoak». Guztiok 30 aleetara iritsiko da bilduma, eta 1997rako falta diren beste 20ak kaleratzea espero da ●

TELAK

■ EUSKALTZAINDIA ERAKUNDEEKIN HITZARTUTA

EUSKALTZAINDIAK hitzarmena lotua du bera babesteko ardura duten erakundeekin. Bertan aipatzen denez, 144 milioi pezeta (5,7 milioi libera inguru) jasoko ditu aurtan, modu honetan banaturik: Eusko Jaurlaritzak % 58 pasatxo luzatuko dio; Nafarroako Gobernuak eta Gipuzkoako Diputazioak % 10 inguru; Arabako Foru Aldundiak % 4,5; eta Bizkaia-koak % 16 baino gehixeago. Euskaltzaindiak, udazkeno, hurrengo urterako aurreproiektua aurkeztu beharko die instituzioei, eta eskuartearen dituen zeregin nagusiak.

■ «AGIRRE PRESIDENTA» GETXON

ARROKIAGAKO herriak aurtan taularatu duen pastoralak, Jose Antonio Agirreren biografian oinarritua, Getxon emanen da, urriaren 7an, Fadura-ko frontoian. Euskal Gobernu-ko lehen-dakari izan aurretik Getxoko alkate izan zen Agirre, eta gertakari hau gogoratuz emanaldia antolatu du Udalak.

■ ARANTZAKO UDALA UEMA-N SARTU DA

NAFARROAKO Arantza herria, 718 biztanlekoa, Udal-erri Euskaldunen Mankomunitatean sartu da. Guztira 23 herri koordinatzen dira egun UEMA-n, euskararen erabilera udal-erriko esparru guztietara zabaldu asmoz.

Xirixti-Mirixti, Bordaxuri eta Pier Paul Berzaitzek prest dituzte beren obrak

Zulotik irteteko komediak

Hiru urteko isilunea eta gero, taulatuetara itzuli dira Xirixti-Mirixti eta Bordaxuri, mugaz goitiko antzerkigintza erabat itzalita zegoela zirudienean.

DUELA hiru urte eten zuten beren jarduna Xirixti-Mirixtik eta Bordaxurik, eta etenaren ondotik lainoa nagusitu zen Iparraldeko taulatu gainean, bi talde historikoek utzi zutela eta, ondotik ezer berririk ez zetorrelakoan. Denbora honetan orde, atertzer a egin du euskarazko antzerkiaren panoramak, giro berria sortzen ari da, ikastola eta eskola elebidunetan azpilan bati heldu zaio, tailer bat ere antolatua izan da bi urtez antzerkiaren dinamizatzeko, eta honekin guztiarekin batera talde historikoak piztu egin dira bi proiekturen inguruan. Duela hiru urteko

Xirixti-Mirixtikoak «Gezur mezur» eman zutenean. (A.: Luzien Etxezarreta).

egoerak, beraz, onera egin duen itxura guztiak ditu, Euskal Kultur Erakundeko zuzendaria eta Bordaxuriko antzezlea den Txomin Hegik arrazoitu digunez: «*Duela 30 urte herri-antzerkia egiten zen bezala, orain dinamika bat sortzen ari da ikastetxeen munduan, eta horrek bere ondorioak emango ditu. Gureari dagokionez, ez da erraza antzerkia egitea, are egoera*

profesionalik ez dugunean. Nik pentsatu dut etena mentukoa izan dela, kasik hamabost urte egin ditugu lanean, eta normala da, jendea akitzen da, aldatzen da, eta beste batzuek nahi dute segitu, baina ez dakite nondik hasi; ororen buru, proiektu konkretuek laguntzen dute berriz gauzak dinamizatzeko.

Denbora bateko isilunea eta gero sortu den dinamika

ez da nolanahikoa, urtea bukatu aurretik hiru lan estreinatuko baitira. Xirixti-Mirixtiren «India beltzak» izango da lehena, urriaren 15ean, Donibane Garazin. Seigarrena dute: Aita Lartabalen «Xirixti-Mirixti» izan zen bataioa, 1982an, eta jarraian «Nola jin hala joan», «Gazteluko mutsurdinak», «Herriko bozak» eta «Gezur mezur» eman dituzte gaurdaino. Pantzo Irigarai

idatzi du azken testua: «Azkeneko obra bukatu eta ez genuen deus aurkitzen; taldekideek galdegin zidaten idazteko zerbait eta luze jo dut». Mende honen lehen urtean iragaten da antzez-lana, Baigorriko Etxauzeko jauregian. Adela, bi urte lehenago India beltzetarat egin zuen senarraren zain dago, «atsekabea olerkiekin eta musikarekin abazten saiatzen delarik; istorio bonen ondoan beste bat lantzen dut, Baionako pre-sondegitik ibes egin duten Apeztegi anaien inguruan; irudiz bi aferek ez dute zerikusirik, baina oso lotuak izanzen dira».

Komediaren ildotik bi obrak

HAMAR aktorek jokatu dute obra, Eneko Olasagasti eta Olatz Beobideren zuzendaritzapean. Aurretik datorren lankidetzaz dugu honakoa: «Aitzineko biak ere Enekorekin muntatu genituen, eta bide beretik segitu nahi izan dugu. Hala ere, 'Maité' pelikula Kuban filmatzea suertatu zitzaion tartean eta Olatzekin has gintezen proposatu zigun. Biak aritu dira». Ordu eta berrogeita bost minutukoa da emaitza, zeina komedia gisa definitu duen, «nahiz eta heriotza eta amodio triste asko izan». Euskal Kultur Erakundeak sustengatu du obra, urteko aurrekontuen barne, eta aurrera begirako asmoei buruz Pantzo Irigarai adierazi digunez, Azpeitiko Topaketetara aurkezteko asmoa dute.

Mende honen lehen urtean iragaten da Xirrixti-Mirrixtiren antzez-lana, Baigorriko Etxauzeko jauregian

1991n taularatu zuen bere azken obra Bordaxurik, «Berantenaz 6etan». (A.: Carlos Villagran).

Bordaxurik ere berea taularatuko du, «Clovis eta Marinette» deitua, Miarritzen, azaroaren 11n euskarazko bertsioan eta biharamunean frantsesezkoan. Iparraldean euskal talde batek obra bera euskaraz eta frantsesez jokatzen duen lehen aldia da. Urrats honi buruz mintzatu zaigu Txomin Hegi: «Francis Basterot gure zuzendariak erdaraz idatzia da obra, eta beraz, berak proposatu zigun frantsesez ere eman genezan. Argi dugu Iparraldean inoiz ez dezakegula antzezlan bat frantsesez bakarrik eman, baina pentsatzen dugu bestalde, gaur egun erdalduna den publiko bat euskarazko bertsiorat burbiltzeko posibilitate bat izan daitekeela, eta gero, gure nahikeria litzateke, eskaerak badira bederen, Frantzia alderat zabaltzea».

1984an ekin zionetik zazpigarrena du Bordaxurik. «Basajauna», «Itsas izar bat

zen», «Tupina», «Bidean, hitz bat edo bi», «Gure etxeko idiak eta orgak» eta «Beran-

URTXINTXA ESKOLA

Matrikulazioa: Irailaren 18tik Urriaren 15era
Telefonoak: (94) 4320455 - (943) 321297

95-96 ATSEDEÑALDIKO IKASTAROAK

- Aisialdiko Begirale eta Zuzendari tituloak
- 3 Adineko Dinamizatzailea eta Gazte Dinamizatzailea
- Ingurugiro Heziketa eta Abenturazko begiralea
- Baztertze eta Heziketa Berezia

tenaz seietan» dira, hurrenez hurren, aurrekoak, lan oso ezberdinak guztiak. Taldearen historian komediak leku handirik bete ez badu ere, halakoxea osatu dute oraingoa, umoretsua, lau pertsonaien inguruan: «*Bikote baten istorioa da. Senarra antzerki idazle bat da, baina ez du gauza handirik plazaratzen; emaztea garbiketa egiten ibiltzen da etxeetan, bikotearen bizibidea ziurtatzeko. Tarteetan bi pertsonaia sartuko zaizkie*». Doi bat eroak dira guztiak, egoera bitxi eta irringarriak, gorabehera nahasiak... ordu bat eta bost minutu irauten du lanak, eta ikusleak ez du eszenatokian hornidura berezirik ikusiko: «*Oso material gutxi agertuko da, ez dugu apainduretan batere indarririk eman, nahiz eta soinu banda oso aberatsa*

■ Bordaxuri bi hizkuntzatan arituko da; lehen aldia da euskal talde batek obra bera euskaraz eta frantsesez jokatzen duela

den. Gure baitua izan da beti, apaindurak ez oztopozatea, antzerkia da lehenik jokalarien lana». Miarritze-ko Udaleko Kultura Zerbitzuak bere programazioan onartu du antzezlan, eta honez gain zortzi eguneko egonaldia eskaini die bertako antzokian obra prestatzeko. Txomin Hegik dioenez, «*gauza berria da borrelakorik proposatzea*».

Berzaitzek Paben estreinatuko du

PIER Paul Berzaitzek taularatuko du mugaz goiti aurtentz estreinatzen den hiru garren antzezlan, «Elkano-ren semeak». Biarnoko hiri

nagusian, Paben, jokatuko da, azaroaren 25ean. Hainbat iturritatik edaten du ikuskizunak, komedia musikaren eta pastoralaren osagaiak baititu (Jean Claude Iruetagoienak prestatu ditu dantzak, eta Pascal Gaigne, Magali Zubillaga eta Carlos Jimenezek doinuak, ukitu garaikideaz aritu direla guztiak). Lau ataletan banatua dago, Elkano, Iparra-girre, Loiolako Inazio eta artzainak ardatz moduan harturik. Autore muskildiarren asmoa euskal diasporaren ikuspegia eskaintzea da: «*Pabe bera da diasporaren lehen jomuga*», eta beraz, bertako lau mila euskalduni

zuzenduko zaie elkanotarren testigantza.

Obra hauez gain, laugarren batek, urriaren 18an Baionan jokatuko den «Inessa de Gaxen» koproduzioak, ate berririk zabaldu dio mugaz bi aldeetako antzerkigintzaren uztardurari. Irungo Bai Teatro eta Bordeleko Theatre des Tafurs taldeek batera landu dute antzezlan, bi bertsiotan emango dena: frantsesez mugaz goiti, eta gaztelereaz behetik. Dena den, bietan bere presentzia izango du euskarak, 1611n Bastidan jaio eta bizitza osoa leku batetik bestera ihesi eman zuen Inessa Gaxenekoaren bizitza kontatzeko orduan. François Mauget aritu da zuzendari lanetan, eta guztira zazpi aktore izango dira taulatuan.

J.J. PETRIKORENA

aizu!ren harpidedun izan nahi dut!

Izen abizenak.....

Helbidea.....

Tnoa..... P.K.....

Herria.....

Herrialdea.....

Bankua.....

Sukurtsal zk.....

Kontu zk.....

Urte osorako harpidetza:

Hego Euskal Herria: 6.300 pta.

Ipar Euskal Herria: 11.300 pta.

Atzerria: 11.3000 pta.

Diputazio kalea, 3 - 1. goa

40009 Bilbo - Tel. (94) 423 15 52

AIZU!ren harpidetza ordaintzen ez dutenei hasieran gutun bat bidaltzen diegu... Gero telefonoz deitzen diegu... Azkenik, gure harpidetza-kobratzailearen bisita izaten dute. Aurtentz harpidedun guztiek ordaindu dute!

Kontzertuak, gero eta gutxiago eta garestiago

Euskal musika krisian dago. Azken bost urteetatik gaur eguneraino, hainbat taldek ohikoa dena baino lan gutxiago izan dute. Udaletxe nahiz bestelako erakundeek euren aurrekontuak jaitsi dituzte eta murrizketa horren lehenengo eragina, antolatu diren kontzertuen kopurua txikiagoa izan dela. Arazo honi irtenbidea aurkitzea ez da erraza, gatazkaren muina diru kontuak direnean inork ez duelako atzera edo aurrera egin nahi.

EUSKAL musika taldeen oparotasun egunak amaitu dira. Orokorrean kontzertuen kopuruak behera egin du, baina talde guztiek ez dute beherapen hori modu

berdinean ezagutu. Talde batzuek antzeko kontzertu kopuruak eskaini dituzte azken urteetan, baina beste batzuei guztiz kontrakoa gertatu zaie.

Arazoaren gakoa diruan datza, hau da, musika taldeek duten ordainsaria eta kontzertuen antolatzaileek duten diruaren arteko auzia. Azken urteetan emandako aurrekontuen murrizketarekin, talde asko desagertzeko zorian izango dira.

Talde batek hogeita bost bat kontzertu eskaini behar ditu urtero arazo ekonomikorik ez izateko, eta gaur egun kontzertu kopuru hori ematera gutxi heltzen dira. Serrano agentziako zuzendariaren arabera, «arazoa ez da ordainsaria, ordainsariak ez duelako igoerarik izan azkenengo hiru urteetan. Taldeek eskatzen eta eskaintzen dutenaren artean oreka dago, ez da ematen gebiegikeriarik».

Taldeek ikuspuntua

TALDE guztiak kezkatuta ageri dira. Gaur egungo egoera noizbait iritsi beha-

rekoa zela onartzen dute, jadanik aurreko urtean hainbat kontzertu galera-koak izan zirelako. Krisia egoteko arrazoi nagusia erakunde eta udaletxeek egindako aurrekontu murrizketa dela diote. Taldeek ordainsariak oso altuak ez direla uste dute, eskatzen duten dirutik hainbat gastu ordaindu behar dituztelako, hala-nola soinuak, garraioa, musika-tresnak eta abar. Hainbat erakundek ez dituzte gastu hauek kontuan hartzen eta horregatik esaten dute musika taldeek diru asko eskatzen dutela. Beste hainbat arazo ere badira. Lin Ton Taun taldearen ustetan, «saturazioaren problema kontuan hartu beharrekoa da, jendea ez zaiolako atsegin urtez urte musika berbera entzutea. Gainera, Euskal Herria bedaduraz nabiko txikia izateak beste arazo bat gebitzen du». E.H. Sukarrako partaideak ere bat datoz 'ikusten' ez diren gastuen garrantzia aipatzen, eta Euskal Herrian kontzertu batera joateagatik ez ordaintzeko dagoen ohitura ere, musika entzuteagatik ez ordaintzea alegia, funtsezko arazotzat hartzen dute. Mikel Markez abeslariak bes-

TALDEEN ORDAINSARIAK

TALDEAK	ORDAINSARIAK
Su Ta Gar	800.000 pta.
BAP!	200.000 pta.
Bizkar Hezurra	500.000 pta.
Huajalotes	300.000 pta.
Baldin Bada	500.000 pta.
Egan Berria	300.000 pta.
E.H. Sukarra	350.000 pta.
Mikel Markez	400.000 pta.
Oskorri	800.000 pta.

Taldeen esanetan, beraien ordainsariak ez dira oso altuak. (Argazkia: Joxi Goikoetxea).

terik gaineratu digu: «Uda-letxe edo erakundeen kexek ez dute euskarri sendorik, edozein talderi bostebun mila pezeta ordaintzera-koan ez daude konforme, eta biharamunean milioi pila bat pezeta gastatzen dituzte zentzu askorik ez duen edozein kultura proiektutan». Natxo de Felipe Oskorriko partaideak dio, ildo honi jarraiki, erakundeek zirkuitu moduko azpiegitura sendo bat ezartzeko ardura gutxi daukate-lar: «Zirkuitu finko batekin, kontzertu kopurua altuagoa izango litzateke». Egoera hobetu dezakeen beste puntua diskoa argitaratzearena da. Baldin Bada talde irundarrak, disko berriari esker, kontzertu askotxo lortu ditu aurten, eta agian, urgentziazko laguntza soila izan arren, beti la-

guntzen du zertxobait kontzertu gehiago eskaintzeko unean.

Euskal rockak ez du dirurik ematen

KONTZERTUZ kontzertu ibiltzeak diru asko dakar, baina diruak osaturiko gozoak zati asko dauzka banaketa egiteko orduan. Euskal Herrian talde bakan batzuek lortzen dute diru nahikoa bizi ahal izateko, baina gehienek, kontzertutan parte hartzeaz gain, beste lan batzuk dauzkate. Ordainsariaren erdia izaten da, batez beste, musika taldeak bereganatzen duena kontzertu baten ondoren. Beste erdia soinu-ekipoa, musika-tresnak eta garraioak ordaintzeko erabiltzen da.

Kontratazioaren unean bide ezberdinak erabiltzen dituzte taldeek. Lin Ton

Taun eta E.H. Sukarrakoek ez dute managerrik. Baldin Badakoek, berriz, badute managerra, baina soinu-eki-

poa erabili ahal izateko bakarrik. Azkenik, Mikel Markez abeslariak eta Oskorrik promotora edo kontratazioak egiten dituen bulego baten gain uzten dute lan hori, ondoren promotora horrek ordainsariaren portzentaia bereganatuz. Mikel Markezen kasuan, portzentaia % 10ekoa izaten da kontzertua bere promotorak lortuz gero, eta beste promotora batek lortzen badu, beste % 10 bat.

Urte hasieran, Nafarroan kontratazioez arduratzen den elkarte berri bat sortu zen, Forma (Formaciones Musicales Agrupadas) izenarekin. Elkarte hau musikaren arloan berria da erabat Euskal Herrian, eta managerrek kontratazioak egitean eramaten dituzten ehuneko altuegiekin ados ez zeudelako sortu da. El-

“

1973tik bideak idekitzen
Hasi ginenetik helburuak argi
Lurralde mugak gaingidituz
Hizkuntzaz gogoak elkartuz
Hego eta iparraldeko lankideez
Erdizka osaturik lantegia
Gaurko eta biharko beharrer
Erantzuna emateko gertu.

”

INDUSTRIA

OSAGAI

HORNITZAILEAK

ELEKTRONIKA

ETA ELEKTRIZITATE

ARLOETAN

Tel. 07/33 59 20 03 82 - Fax: 07/33 59 20 46 39
BEHOBIA BIDEA 26 - 64700 HENDAIA

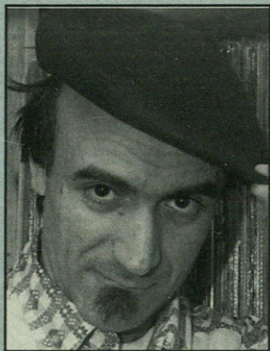
Euskal Herriko musika taldeek lortutako diruaren erdia bereganatzen dute, eta ez da nahikoa izaten bizitzeko

Irtenbidea, gazteengan musikarekiko interesa piztea

AUR egun, duela urte batzuk baino disko gutxiago saltzen da, ez daukat dudarik. Etxeetan diru gutxiago sartzeak, aisi ondasunetan diru gutxiago gastatzea ekarri du, hala nola kontzertu edo diska berrien erosketan.

Krisia, ordea, mundu mailan ematen da eta antolatzen diren kontzertuetara jende gutxiago joateak, kontzertuak gutxiago izatea ondorioztatu du. Gainera, gure herrian musika munduak 80. hamarkadan izan zuen 'sorpresa' efektua galdua du jadanik. Egoera honi, taldeen nahiz disko eskaintzan eman den saturazioa gehitzen badizkiogu, musika munduko krisia ulergarriagoa gertatuko zaigu.

Bide egokiena, erakundeetako kultur sailak ekimen pribatuetan parte ez hartzea izango litzateke, honek, musika, kultura herritarrean zeharo errotu dela esan nahiko lukeelako. Diru publikoak, hainbat kontzertu dohainik izatea baimendu du, baina egoera hau, luzera, mu-

Pablo Cabeza
Musika kritikoa

sika munduaren aurka bihurtzen da, diru laguntzak bukatzean jendea ez dagoelako ohituta ordaintzera kontzertu bat ikusteagaitik.

Egoera nahaspilatsua da, eta erakundeek musikara zuzenduriko dirua izozteak, ez du lagundu, erakundeek kultura bul-tzatzeke duten gogo txikia baieztatuz. Irtenbidea, jendeari musika interesgarria dela erakustea da, kultur sailetan jende jakituna, plurala egongo denaren itxaropena edukitzea. Otoi egin dezagun bestalde, lanaren banaketa justua egoteko, eta itxurazale, berekoi eta elkertasun eza duen jendearen desagertu dadin..

karte honen euskarriak garrantasuna eta ofizialtasuna dira. Elkar-tearen bidez, kontratatzen diren taldeek garbi daukate dituzten aukera ezberdinak zeintzuk diren, eta gizarte segurantzaz bezalako abantailak eskaintzen zaizkie. Ideia be-

rritzaile honen aitzindariak Katalunian daude, eta gaur egun Forma elkar-teak batez ere Iruñerrian eta Erriberan lan egiten badu ere, Euskal Herriko beste talde askok izena eman dute nafar elkar-teak sorturiko zerrendan, talde hauen kontratazioak

Euskal musikazaleen ohiturak aldatuz, kontzertu gehiago eskaintzeko modua izango litzateke. (Arg.: Edurne Koch).

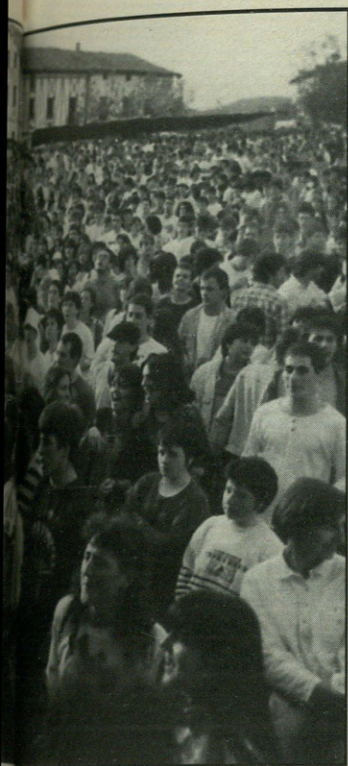
Formak gida ditzan Nafarroako herrietan. Etorkizunari begira, Euskal Herriko beste probintzia guztietan antzeko elkar-teak sortzeko posibilitatea handia izango da elkar-tearen arduradunen aburuz.

Erakundeak

BILBO eta Donostiako kultura-teknikariak musikaren inguruan krisia badela onartzen dute, baina krisia maila orokorrean ematen dela aipatzen dute. Donostiako Manu Narvaez kultura-teknikariaren esanetan, «krisiaren arrazoiak ezin da aurrekontuen beherapenarekin justifikatu, azken urteetan kontzertuak antola-

tzeko erabili den dirua mantendu edo zertxobait igo delako». Bilbon eta Donostian daukaten diruarekin ahal duten kontzertu hobereak eskaintzen saiatzen dira. Horrela, Bilbon, Aste Nagusiko ohiko kontzertuez gain, bi musika espazio berri sortu dira, horietako bat euskal musikak beteta. Musika taldeen kexuak ulertzen dituzte erakundeetan, baina gaur egun dagoen krisian zenbait taldek eragin handia izan zutela ere garbi aipatzen du Manu Narvaezek. «Duela urte batzuk, musikaren munduan 'boom'a eman zen, eta talde askok beraien cachetak 'puztu' ziztuzten, nolabaiteko merka-

Nafarroan, talde batzuek Forma elkar-tea sortu dute managerrek eskatzen duten diruarekin ez daudelako ados

tu faltsu bat eraikiz. Kontratazioak behera egitean, talde askok kolpe handia jasan dute eta euren irtenbideetako bat krisiaren errua erakunde edo udal-txeena dela aipatzea da.

Arazoaren argitzea korapilatsua da

MUSIKA taldeek nahiz erakundeek krisia badela onartzen dute. Arrazoieta parrekotasuna ez dago, ezta krisitik irtetzeko formula magikorik ere, ordea.

Baztertze politikorik ba ote Euskal Herrian?

BAZTERTZE politikoa azken urtetan gaurkotasuna izan duen arazoa izan da. Gakoa, benetan egon den edo ez den egon jakitea da. Udaletxe eta erakundeek esaten dute kontzertuak antolatzean diskriminaziorik ez dela ematen, udalek kultura-irizpideak dituztela euskarri gisa. Herri edo hirietako festetan dauden kontzertuetan, ideologia edo pentsamolde ezberdina duten taldeak hartzen dute parte festa-batzordeetako taldeen ekimenez.

Azaletik ikusita, beraz,

ez dako baztertzea, baina musika talde batzuen esanetan, Euskal Herrian eman dira puntualki diskriminazio kasuak. Mikel Markez abeslariak zentzu politikoaren ondorioz emandako baztertzea dagoela baieztatzen du, batez ere bi ideia politiko kontrajarri sartzen direnean jokoan. *«Alderdi politiko konkretu bateko ordezkariak ez dute bere ideien oso kontrakoa den musika talde bat kontratatuko»*. Gontzal Mendibilen nahia baztertzerik ez egotea litzateke, bako-

tzak entzuten duen musika atsegina zaiolako entzutea, baina batzuetan, diskriminazio kasuak egon badaudela aipatzen du.

Gutziz kontrakoa diotenak ere, noski, badira. Lin Ton Taun, E.H. Sukarra eta Baldin Bada taldeko partaideek esan digute beraiek diskriminaziorik ez dutela ezagutu. Orokorrean, talde guztiek jende guztientzat egiten dute musika, beren abes-
tiekin, askotan, mezu oso konkretua izaten duten arren.

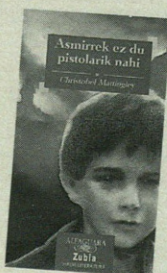
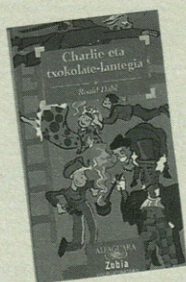
Musika taldeak ez dira oso baikor ageri. Gontzal Mendibil abeslariak musikarien arteko langiro hutsunea nabaritzen du. Bestalde, Natxo de Felipek dioenarekin bat egiten du dagoen azpiegitura eskasak arazoa gehiago sakontzen duela baieztatzen orduan. Egan Berria taldeko Xabier Saldiasen krisiaren irteera bere bidez etorriko dela aipatzen du ziurtasunez, musikan zikloak izaten direlako. *«Gaur azpian dagoena burrungo urtean goian egongo da»*,

adierazi digu azpeitiarrak. Mikel Markezen ustez, *«irtenbidea ez da ordainsariak jaitea, zeren eta hala baliatuz, talde guztiek beren diru eskaera jaitziko bailukete kontzertu gehiago eman ahal izateko»*.

Erakunde eta taldeen artean adostasunak ere badira. Ohituen aldaketa aurrerapauso garrantzitsua izango litzateke E.H. Sukarra eta Bilboko Udaleko Fernando kultura-teknikariarentzat, hau da, jendeari jakinaraztea batzuetan komenigarria de-

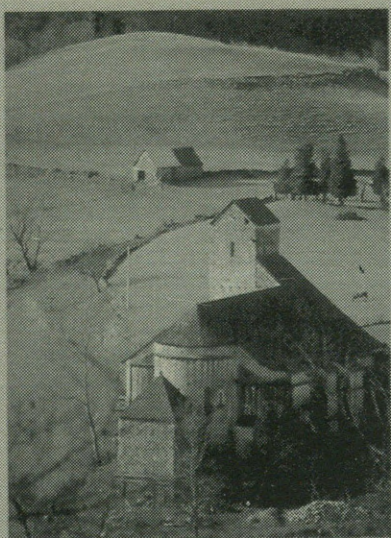
la dirua ordaintzea kontzertu bat ikusteko. Donostia eta Bilboko kultura-arduradunek, ahal den denbora laburrenean, zirkuitu antzeko bat sortu behar dela diote. Horrela, taldeek kontzertu gehiago eskaintzeko aukera izango dute *cachetak* jaitziz. Dena den, irtenbidea zaila da eta ez dago garbi lehenengo pausoa nork eman behar duen erabakitzea, erakundeek hala musika taldeek.

ANDONI URBISTONDO

12 urtetik aurrera

ALFAGUARA
Zubia
HAUR-LITERATURA

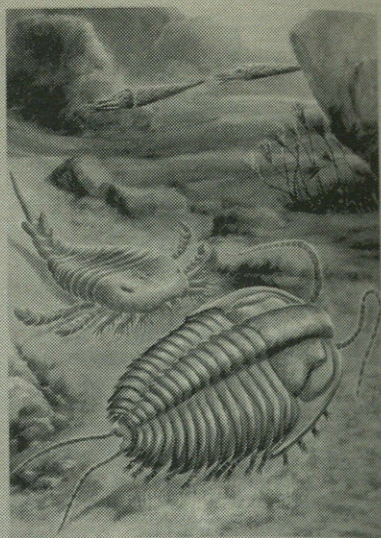

ZUBEROAKO HISTORIA

Pierre Bidart eta beste

GAIAK

EBOLUZIOARI BURUZKO GOGOETAK

(PANDA HARTZAREN ERPURUA)

Stephen J. Gould

GAIAK

EUSKAL HERRIKO HISTORIA. (Zuberoa 8 artikulutan, Pierre Bidart, Txomin Peillen, Beñat Oihartzabal eta beste zenbait idazleren eskutik).

EBOLUZIOA. (18 artikulua ernegarritan, darwinismoa, eboluzioa, zientzia eta politika, bizi primitiboa eta naturaren historiak, egun dibulgazio mailan dugun paleontologo ospetsuenaren eskutik).

EUSKARA. (Euskara idazten ikasteko metodo berria *Legazpi 6* euskal-egiko irakasleek burutua. EGA eta IRALE programetarako oso egokia).

KALEAN DITUZU JADANIK, ESKATU ZURE LIBURUDENDAN!!

GAIAK ARGITALDARIA

GAIAK TESTUAK

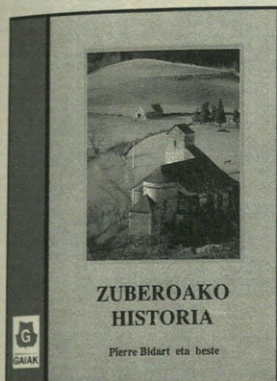
ESALDITIK TESTURA

(EUSKARAZ TREBATZEN ****)

Joseba Ezeiza / Maite Lekuona / Eli Altuna

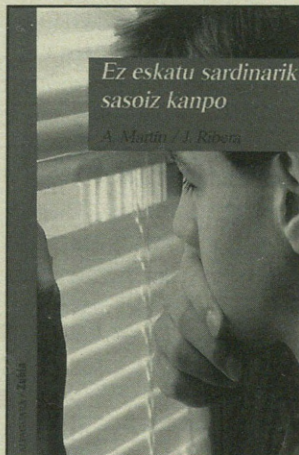
L I B U R U A K

«ZUBEROAKO HISTORIA»

PIERRE BIDART ETA
BESTEITZULTZAILEA: JAXINTO
SETIEN, GAIK 296 or.
Euskal Herriko probintziarik

txikiena eta menditsuena den Zuberoako historia, geografiaz eta beste hainbat gai ezberdinez diharduen liburua dugu eskuartean. Bertako musika, literatura, pastoralak eta aitonen semeek sorturiko dantzak sarri ikuskatu izan ditugu, baina zer dakigu benetan hauei buruz? Zenbat dakigu zuberoarren errealitate, bizi-modu, historia eta aberastasunen inguruan? Zuberoa aldeko espezialistarik gaituenak ezjakintasun hori konpontzeko aukera ematen digute liburu honekin, beren artikulu ezberdinen bidez ●

Ez eskatu sardinarik
sasoiz kanpo

A. Martín / J. Ribera

«EZ ESKATU
SARDINARIK SASOIZ
KANPO»

A. MARTIN ETA J. RIBERA

ITZULPENA: AGURTZANE
ORTIZ DE LANDALUZE
ALFAGUARA, ZUBIA,
157 or.

Eskolan hirugarrenez errepikatzen ari den Bartzelonako ikasle bat azterketa guztiak erraz gainditzen hasten da. Detektibe amateurren lanak egiten dituen gazte batek kasua iker-tzeari ekingo dio, bidean era guztietako oztopoak aurkituz: borrokak, txantaia... Psikologo eta kazetari bikote kataluniarraren arteko lankidetzaren fruitu den elaberriak irakurketa miste-riotsu baterako aukera ematen digu ●

XABIER MENDIGUREN ELIZEGIREN BEGIETAN

Arroxa baina maitagarria

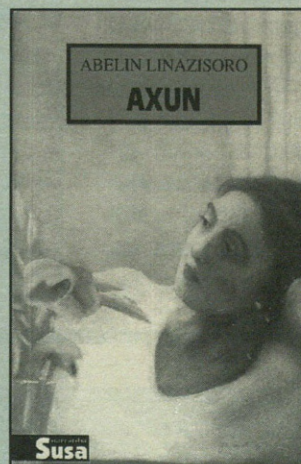
Petrik ARGIAtik deitu zidanean kritika bat egiteko eskatuz, titulu jakin bat proposatu zidan eta nik ezetz esan, aitzakia edo arrazoi honekin: interesgarria da benetan, baina halako eta halako akatsak ditu. Egia zen, eta askotan gertatzen dena. Haren ordezkari «Axun» irakurtzekotan geratu nintzen, eta gustatuz gero komentatuko nuela. Eta hara, honekin juxtu kontrakoa gertatu zait: hutsak baditu, baina hala ere oso ondo pasatu dut irakurtzen. Benetan harrapatu nau irakurketak, bere xumean.

Harrapatze hori ez da harritzekoa ere, foiletoiaren ezaugarriak baititu, baina foiletoi bat ondo idazteko ere talentua behar, Abelin Linazisorok bere lehenengo nobela honetan erakutsi digun bezalakoa; Arraldeko kultur etxean ofizioaren antze eta mainak ikasi dituen seinale. Foiletoi hitza erabili dut baina ez da zehatzegia ere, nobela laburra baita berez, pertsonaia askorik gabea (bi edo hiru, segun nola begiratzen zaion), eta jeneroari dagokio-

nez, dudarik gabe, maitasunezkoa. Estilo guztiz erromantikoa ageri du, kursiarenekin mugetara ere iristen dela esango du hainbatek, baina nor ez da kursia izan maitemindutakoan?

Bi denbora ditu nobelak: oraingoa eta iraganekoa, eta garai bateko maitasun-historia gogoratzean berriarekin txirikordatzen da, azken hau hanka-motz gertatzen bada ere. Ximple xamarra da korapiloa, baina irakurlea katigatzeko adinakoa. Kontatzeko teknika naif eta injenuoa, baina xalotasun horretan dago, nire ustez, bere meritua. Hizkeran, berriz, aditz trinkoak sobera daude, baina hiztegia oso fin eta ederki erabili du, batik bat kontuan izanik euskaldun lehorrok ez dugula batera ohiturarik arroxa kontu hauetan.

Istoria arroxa bat irakurri nahi duenak, hortaz, hemen du bat, polit askoa. Eta gainera, baditu beste osagai batzuk, hari nagusiaren aldean ahul samar geratzen diren arren arroxari kolore txuri eta ber-

«AXUN»

ABELIN LINAZISORO.
SUSA

dea eransten diotenak: Euskal Herriko egoera politikoari dagozkionak eta. Horiek ez dituzte «Goenkale»-n aurkituko.

«ARTISTAS VASCOS EN ROMA (1865-1915)»

JOSE MANUEL PITA ETA
IÑAKI MORENO
KUTXA FUNDAZIOA,
682 or.

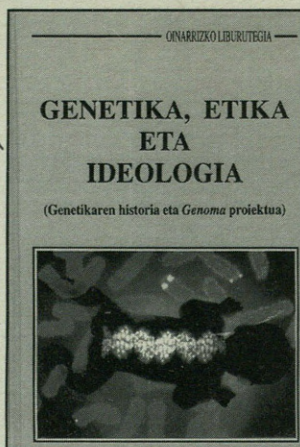
Aurreko urteetan arras eza-
gunak diren artisten lanetan
sakontzen saiatu izan da Ku-
txa fundazioa. Oraingo hon-
etan Euskal Artearen ba-
rruan funtsezkoa den garaia
hartu, eta orain arte gehiegi
aztertu gabeko artista-sail
bati merezitako aitortpena
egin nahi izan die. Euskaraz
nahiz erdaraz irakur daite-
keen liburu honetan, XIX eta
XX. mendeetan beren lana
Erroman egin zuten Euskal
Herriko artisten berri ema-
ten zaigu, «Artista Euskal-
dunak Erroman» erakuske-
taren funtsa paperean ja-
soaz. Autore bakoitzari bu-
ruz ikerketa zehatza egiten
da, sintesi laburra eginez
modu ulergarrian ●

«NI HANDIEGIA NAIZ-I'M TOO BIG»

LONE MORTON
ITZULPENA: EUKENE
HERRERA
IBAIZABAL, 25 or.

Elefantea eta jirafa ez daude
konforme beren itxurarekin:
elefanteari altuagoa izatea
eta belarri laburragoak
edukitzea gustatuko litzaio-
ke eta jirafari oster, txikia-
goa eta belarri haundiago-
koa izatea. Azkenean ba-
koitza den bezala izanda ho-
beto daudela konturatuaz.

Irudiz hornituriko bi
abereen istorio dibertiga-
rriak, atseginak eta irakur-
terrezak aurkezten zaizkigu,
euskara eta ingelesez ida-
tziak. Libruska entreteni-
garri hau irakurritz, guraso
nahiz umeak ondo pasatzea
lortu nahi dute eta bide ba-
tez ingelesa irakatsi ahalik
eta modu errazenean ●

«GENETIKA, ETIKA ETA IDEOLOGIA»

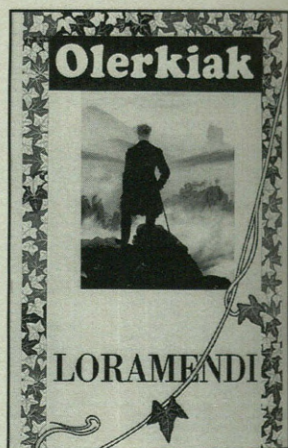
GAIAK, OINARRIZKO
LIBURUTEGIA, 156 or.

Genetikaren historiaz eta
Genoma Proiektuaz gehiago
jakin dezazun lagungarri
gerta dakizuke Gaiak argi-
taldariak «Oinarrizko» libu-
rutegia bildumaren barnean
eskaintzen dizun liburua.
Biologo izan gabe, DNAREN
aurkikuntza eta manipula-
zioa, gizakumearen irakur-
keta genetikoa, genetikako
oinarrizko printzipioen az-
terketa ondo ulertzeko au-
kera ematen du. Nork kon-
trolatuko ditu zientzilariak?
Nork jarri mugak? Liburu
honetan Genoma proiektu-
ak sortzen dituen arazo
etiko, politiko, erlijioso,
biologiko eta filosofikoak
ukitzen dira ●

«OLERKIAK LORAMENDI»

JOAKIN ARANA
"LORAMENDI"
LORAMENDI ELKARTEA,
175 or.

Loramendi kultur elkarteak
beren izena eta izana ema-
ten dien pertsonari zorra or-
daintzeko beharra zuen as-
paldidanik, hark egindako
lana ezagutaraztea lan polita
izan zitekeela erabaki zute-
larik. Honela Loramendik
«Zeruko argian» idatzitako
lanan errekopilazioa jaso-
tzen dute, Aita Yurrek
1961ean argitaratutakoaren
berrargitarapena. Lehenen-
go zatia poesiek osatzen du-
te, natura, erlijioa eta amo-
dioa gaitzat harturik. Biga-
rrenean Loramendik etxe-
koei idatzitako zenbait karta
ezagutarazten zaizkigu ●

ARGITALPEN BERRIAK

"MIZINTXU, SAGU ETA MAGU,
LEA BELEA" BILDUMA

- FONEMAK-KARPETA
- FONEMAK-KASETA
- PAILASO SAIOA- FONEMA ETA
GRAFEMEN BEREIZKETA BIDEOA

AUKERA
ZABALAI!

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

**«OLGA LA ROJA
INOLVIDABLE»**

RUTH WERNER
ITZULPENA: MIKEL
ARIZALETA
TXALAPARTA, 323or.

Ruth Werner alemaniararak, Olga Benario munduko agintari errusiarrari buruz eginiko liburua argitaratzen du Txalapartak ●

**«EUSKAL PRENTSAREN
SORRERA ETA
GARAPENA»**

JAVIER DIAZ NOCI
EUSKO IKASKUNTZA,
298 or.

Javier Diaz Noci gasteiztarak 1992an aurkezturiko tesiaren bigarren zatia argi-

JON MARTIJAREN BELARRIZ

Maketa izan beharko lukeen "Mini-CD" a

Usurbilgo Larrua-Truk taldeak 'CD'ra pausoa emateko aukera ezin hobeia izan du; taldeko gitarra batek, Haritz, Elkar estudioetan lanean aritu zen, eta ordain gisa ordu libreetan bere taldearekin zerbait grabatzeko aukera eman zieten. Haritz berak tekniko lanak egin zituen; taldeko soinuua lortzeko aukera ezin hobeia, taldeko partaide bat tekniko bezala eta Euskal Herrian dugun estudio hobenetariko bat bere eskuetan.

Sei abesti sartu dituzte 'CD'an, 'mini-CD'tzat hartu dezakegu, baina maketa baten prezioan (600 peze-ta), beraiek auto-ekoiztu eta argitaratu dutelarik. Emaizta, erdipurdikoa dugu; Larria Trukekoek lehendabiziko maketan hard-rock

nahiko klasiko bat lantzen zuten, AC / DCren inguruan mugituz, eta lan berri hone-tan, horrelako talde gehie-nek jasan duten bilakaera izan dute, hau da, metal astunera joz, erritmo landua-goekin, fusio tanta batzue-kin (Rage berriro ere?): Gustuen bilakaera izan dai-teke, askotan edo gehiene-tan gustuak moden atzetik joaten baitira, baina orain-dik instrumentalki 'enpaste' gehiago falta zaie, eta nahiz eta abeslaria aldatu, hor ere lan handia egin beharra da-go.

Letretan, gaur egun gizar-teak dituen arazoak oi-hu-katuz, gauzak argi eta garbi esanez, batzuetan argiegi.

Soinu aldetik nahiko on-do dago, baina gauza ho-rra dago; 'mini-CD'a han-

«LARRUA TRUK»

LARRUA TRUK.
AUTOPRODUKZIOA

diegia geratzen zaie, ma-keta bat izateko maila du; baina tira, maketaren pre-zioan saltzen denez, arazo-rik ez dago. Maketatzat har-tuko dugu.

taratu du Eusko Ikaskun-tzak. Gaur egun Euskal He-rriko Unibertsitateko ira-kasle den arren, aurrez egunkari eta irrati kazetari-tzan esperientzia handia hartutako gizona dugu be-rau. Liburu hau euskaraz idatzi zen kazetaritzaren ta-

juzko azterketa sistematikoa da, batez ere hegoaldean ARGIA astekariak sortu zuen joera iraunkorreko kazetari-tzaren ingurukoa, erdal egunkarietan argitaratu ohi ziren euskarazko orriak edo artikuluak ahaztu ezin badi-ra ere ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Futbol emanaldien ordutegiak hasarre jarri ditu Ostalaritza Elkarteko kideak. (A: Alberto Elozegi).

Zuritoak eta baloiak jokoan

Futbola, jatea, edatea eta telebista ikustea herri honen zaletasun aitortuak dira. Baina oraingo honetan ez dira guztiak ondo uztartzen, batak bestea eragozten du nonbait. Ostalaritza elkartekoek telebistari, hobe esan larunbatetako futbol emanaldiei, eraso egin diote. Arrazoa: larunbatetan jasaten duten bezero beherakadaren erruduntzat dituztela. Gauzak honela, istiluetarako giro aproposa dago

«EZ dugu jakingo zer egin dezakegun, gutako bakoitza eta guztiok saiatu artean». Hitzok Bizkaiko Ostalaritza Arloko Enpresarien Elkarteak ateratzen duen hilero txostenean izango dira hemendik aurrera. Hitzokin gogorarazi nahi dute futbol emanaldietan iragartzen diren etxeen aurkako boikota. Honen guztiaren jatorria ostalaritzakoek FORTAkoekin izan dituzten tirabiretan topatu behar dugu

Egungo egoeran ostalaritza eta telebistakoen artean

gauzak ez daude hitz gozotarako. Bizkaiko Ostalaritza Arloko Enpresarien buru den Angel Gagok adierazpenek ere txinparta giroa adierazten dute: «*Francoren garaian baino futbol emanaldi gehiago dira telebistan, urte bonen bukaerarako mila inguru izango dira telebistatik eman dituzten partiduen kopurua. Horrela ez goaz inora*». Futbola, edo hobe esan futbol emanaldien ordutegia da arazoaren sustraia. Larunbat gauero ETBkoek eta haue-

kin batera FORTAkoek Espainiako Ligako partidua eman ohi dituzte gaueko 9.00etan eta, nonbait, ordutegi hau ez da ostalaritzakoen gogoko. Futbol emanaldien ordutegia edo eguna aldatzeko egin dituzten ahaleginek ez dute fruiturik eman orain arte.

Tabernak hutsik

TABERNARI eta jatetxeetako nagusiek, futbola dela eta ez dela, bezeroen gutxitzea eta ondorioz beren diru sarriren jaitziera nabarmena

izan dutela diote. Angel Gagok adierazi digunaren arabera, «% 25etik % 45era bi-jatetxeek larunbat gauetan Kontuan izanez gero jate-txeentzako egunik esanguratsuen delako hau, beherakada nabarmena da». Futbola omen da denaren errudun, dirudienez jatetxeetara joatea baino nahiago dugu, nor bere etxean baloiari begira egotea. Honen aurrean zer egin? Jendea beharrez telebistakoak astindu, hori egin dute ostalaritza arlokoek behintzat, hasieran aipaturiko boikotaren bitartez. Angel Gagoren hitzetan dagoeneko ondorioak nabari dira telebistako iragarrietan. ETBko zuzendari-tzak aurre egin die ostalaritzako adierazpenei, eraginik ez dela nabarmendu esanez. Bestalde, zurrin mantentzen dira ordutegian ETBkoak, hauek egin duten balorazioaren arabera telebista ikusleen kopurua ez da gehitzen, kuota edo futbol partiduen ikusle kopurua gehitzen da eta ez telebista ikusleak orokorrean. Ostalaritzakoei arrazoa bizi dugun krisi ekonomikoan ez ote den egongo luzatzen diete telebistakoek.

Bakoitza berean, iragarle en elkarteak ostalaritzakoen jarrera txantajetaz hartu du. Bere aldetik, haserrea behar den lekuraino eramateko prest agertu da Angel Gago, orain artekoek eraginik ez balute neurri zorrotzagoak hartzeko prest dira. Baloi telebista eta tabernarien ate inguruan dabil, eta bitartean telebista ikusleek orain arte harmailetatik bakarrik ikusi ahal izan dute partidua.

ARRITXU ZELAIA

Fernando Unsain: «Lazkao Txiki moduko bat agertzea nahi nuke»

Ikuskin ekoiztetxeak egiten duen «Txiskola» saioko ekoizle da Fernando Unsain. ETBk estreinatu berri duen umore saioaz gain, ordea, Ikuskin ekoiztetxeak egin dituen beste hainbat saio eta IZ disketxeko lanen ondorioz ezaguna da Fernando Unsain.

«Txiskola» txiste saio serioa dela esan al daiteke?

Olerkari on baten bertsotan oinarrituz, egoki kontaturiko txiste ona, egiazki zerbaít serioa da. «Txiskola», helburutzat barre eginaraztea bakarrik duen oso serio-ski planteaturiko saioa dela esango dizut.

Musika, aurkezle jantziak, erritmoa, mugimendua...

Orain arte erabiliriko formula izan da, baina «Txiskola»n ere. Telebistan funtzionatzeko duen formula da?

Idea on batean oinarriturik ez dauden formulek ez lukete funtzionatu behar, baina, gauza guztietarako bezala, mundu honetan formulak soberan ditugu eta ideiak faltan.

Dena den, aipaturiko ele-

mentu hauek sarritan beharrezkoak suertatzen dira programa ezberdinak burutzeko orduan. Zaila eta benetan garrantzitsua dena, koordinatzen jakitea eta kasu bakoitzean erritmo eta denbora egokiak lortzea da. «Txiskola»n hau guztiauu, Kike Amonarrizaren ekarriarekin aberasten dela uste dut.

Zer motatako txiste kontalariak ditugu gure herrian?

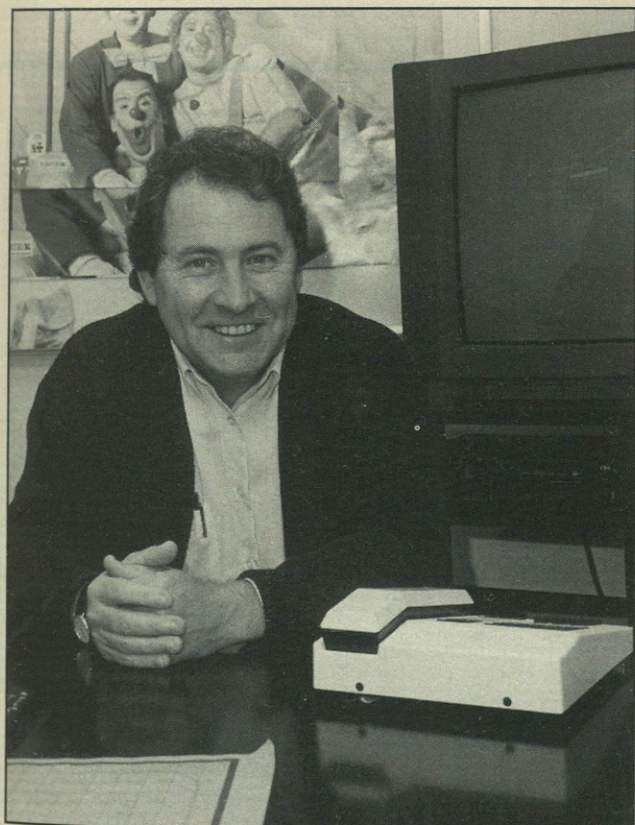
Barre eragiten dutenak, negar eginarazten dutenak eta nik «Txistoso zurbilak» deitzen ditudanak, umorea ez den «umorearekin» herriaren etsipena eta ezintasuna sortarazten dutenak.

Nola lortzen da txiste kontalarien batez besteko maila?

«Txiskola»n oro har partehartzaileen mailak bete egin gaituela esan behar dizut. Euskal Herriko txiste lehia-keta honetan burutzen diren kanporaketek txisteen kalitatearen batez bestekoa igoko du.

Chiquito de la Calzada moduko fenomenorik espero al duzue?

Benetan gustatuko litzaidakeena, hogeita bost urteko Lazkao Txikiren bat agertzea izango litzateke.

«Egoki kontaturiko txiste ona, egiaz serioa da», dio Fernandok

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Euskal artisten inguruko saioak ETBn laster

IGN ekoiztetxeak euskal Euskal Telebistarentzat artista garaikideei buruzko hainbat atal ezberdin prestatzen ari da. Oteiza, Caro Baroja, Nestor Basterretxea, Carmelo Bernaola, Luis de Pablo, Remigio Mendiburu eta Ruiz Balerdi izango dira egungo euskal sortzaileen inguruan eraturiko seriearen protagonistak. 13 kapituluko luzpena izango du, hauek bakoitzak ordu erdiko iraupena izango duela.

Saio honen gaiaz gain azpimarratzekoa da teknologia digital aurreratuenean grabatuko dela, 16/9 Betacam digitalean. Honela, denboraren poderioz grabazioak gal ez daitezen lortzen da.

Euskadi Irratia Euskal Telebistara

EITB oraingo honetan errealitate bateratua bilakatuko da. Hitzek zehatz-mehatz dioten bezala Donostiako Euskadi Irratiko bulegoak ETBk Miramonen duen egoitzara aldatuko dira. Larramendi kaleko egoitzatik abendu aldera aldegingo dute, hasiera batean Donostiako Prim kaleko egoitzetara joango ote ziren edo pentsatu bazuten ere, azkenean ETBk Donostian duen etxera aldatuko dira. Aldaketa honen arrazoia Larramendi kaleko bulegoen kostu altuan datza. Donostiako aldatuko badira ere, Bilbo eta beste hiriburuetakoei beren lekuan jarraituko dute.

ARRITXU ZELAIA

■ ETBk euskal zinemari eskaintzen dion tartean «Kareletik»

Larunbat gauean «Euskal Zinema» deituriko txokoan Andu Lertxundi idazle eta gidoilari ezagunaren filmea izango da. Zuzendaria eza-guna da eta halaxe aktoreak ere. Felipe Baradian eta Patxi Biskert dira, bestea beste, «Kareletik»eko protagonista. Filme honetan «Maria Auxiliadora» baxurako arrantzuntziaren gora-beherak kontatuko dizkigute. Arrantzuntzi honetan arrantzan egiteaz gain, kontrabandoa ere bizibide dute. (Larunbata 7, gaueko 23,00tan).

■ Aizkolariak igande eguerdian

Urriaren 8an, igandean izango den urteroko aizkolari txapelketa zuzenean emango dute ETBko lehen katetik. «Kirolez Kirol» saioan barne izango da Euskadiko Aizkolari Txapelketa, 12.00- etan. Jarraian, 14.00etan Pilotako Munduo Kopako finalak izango dira ikusgai. (Igandea 8, eguerdiko 12.00etan)

■ «Sylvan»-en erdi aroko abenturak

Antoni D'Ocon kataluniarra eta autonomietako kaiteen elkarkidetzaren ondo-

rio den marrazki bizidun saila izango da ikusgai igandero. Marrazki bizidun sail honetan, Sylvan gazte auseraren eta Liner aztiak Evila sorgina eta Heriotzaren Zaldunaren aurka biziko dituzten abenturak eta es-tualdiak izango dira atal ba-koitzekoan. Ertaroko kontu eta ipuinen inguruko gertaerek ordu erdiko iraupena izango dute 65 ataletan zehar iratxo, dragoi, troll eta Europako ipuinetan agertu ohi diren bestelako pertsonaiak ikusi ahal izango dira. Igandea 8, 14,55etan

■ Galiarrak eta erromatarrak aurrez aurre

Rene Goscinny marrazkilari famatuaren marrazki bizidunak ETBn izango dira larunbatean. Asterix eta Obelix galiar famatuek hartuko dute goizaldeko tarte. «Asterix-en hamabi probak» ordu t'erdiko une atsegina iga-

ro araziko die etxeko txiki eta ez hain txikiei. (Larunbata 7, goizeko 9.40etan)

■ «Goenkale», «Goenkale» eta «Goenkale»

Astero Arraldeko gertaera eta ika-miken berri jakin na-hi duenak aukera zabala du. Eguneroko gaueroko atala, eguerdian errepikapena, asteburuan aste osokoaren errepikapen jarraia eta «Goenkale» saioaren inguruan eraturiko «Arralde» programa.

Z A P P I N G

Zarautz Telebistan 95-96 ikasturteari buruz saio berezia ostegunean

Zarautz Telebistako ikasturtea hasi dela eta, saio berezia egingo dute. Urriaren 5ean, ostegunean 95-96 ikasturtea gaitzat harturik, Juan Mari Zubiaurre lankideak erreportaia interesgarri bat prestatu du. Bertan azalduko du zenbat haur dauden Zarautzko hainbat ikastetxe ezberdinetan, haur hauek zer eredu aukeratu duten beraien ikasketak burutzeko, bertako material eta garraiobideak zenbat eskaintzen diren eta ikastetxeek eskaintzen dituzten zerbitzuak

Urriak 4, asteazkenean «Zuk egina» saioan, Zarautzko Pagoeta Mendizale Elkarteak egiten duen aldizkariari buruzko informazioa emango dute. Pa-

goeta Mendizale Elkarteak urtean zehar, hiru aldizkari argitaratzen ditu, eta saio honen bidez, nortzuk diren kolaboratzaileak eta zenbat kostatzen zaien aldizkari hau kaleratzea argituko digute. Gai berezia duten saio hauetaz gain, bada bestelakorik ere, urriaren 6an, ostiralean «Bost egun» albistegia izango da. Albistegian, aste osoan zehar Zarautzen albiste izan diren gertakizun guztien berri izateko aukera ematen digute.

«Nor Nori Nork» saio berria ATBn Hamabostean behin asteazkenean 9.30etan «Nor Nori Nork» saio berria izango da Arrasate Telebistan. Kaitin Allende eta Lierni Uribarren kazeta-

riek aurkeztuko duten saioan Euskal Herriko nahiz Mondragoeko talde onenen jarraipena eta elkarriketak izango dira. Atzerriko taldeak ere ez dituzte alde batera utziko, saio ba-koitzean atzerriko talde bati buruzko erreportaia sakona izango baita ikusgai. Arrasate eta inguruan egin ohi diren kontzertuen berri emateaz gain kontzertuen zuzeneko grabaketak ere eskainiko dituzte.

Musika saio honen sustraiak, Joseba Lasa eta Monika Monterao arrasatearrek eta Lurta Nikolas getxotarrak urtaril aldera aurkezturiko proiektuan topatu behar dira. Proiektua bideratu ondoren talde zabala ari da aurrera ateratzeko lanetan, halanola Estitxu Unzurrunzaga eta Ihintza Arrieta dabilta produkzio lanetan eta Arantxa Alonso kamera lanetan.

Euskal Herriko maketak seinale onean

Azkar mugitzen denak badu oraindik urriak 31 baino lehen «Euskadi Gaztea» V. Maketa Lehiaketan parte hartzeko aukera. Hasiak dira piskanaka maketak heltzen, eta lan nekeza dute epaimahaiakoek talde guztietatik onena aukeratzeko.

Maketa lehiaketa honek eginga du bere lekua musika munduan, horrela erakusten du lehiaketak erakartzen duen partaide kopuruak-ia 300- eta disketeek lehiaketan jartzen duten arretak. Euskadi Gazteako zuzendaria den Eurne Ormazabalak azaldu bezala, «disketeetakoak inguruan galdezka izaten ditugu, lehiaketa

ketaren irabazleen berri izateko». Disketeek gain entzuleak ere arretaz egoten dira, hori erakusten du behintzat lehiaketako irabazleetako batzuek lortu duten arrakastak. Lehiaketa honen bidez zabaldu dira E.H. Sukarra eta Sorotan Bele moduko taldeak. Ez dute irabazle guztiek arrakasta bera lortu, baina ezin da ukatu

Euskadi Gazteako lagunak dagoeneko hasi dira bosgarren ediziorako lehen maketak jasotzen.

bidea ireki diela

Epaimahai anonimoak erabakiko du norentzat izango den 600.000 pezetako saria eta entzuleek 250.000 pezetakoa. Diskoaren grabaketa ere izan zen hasieran sari modura, baina Eurne Ormazabalak aitortzen duenez, «diskoak atzetik lan handia eskatzen du

eta guk hori guztia ezin dugu bete». Diskoa alde batera utzi bazuten ere, oraingoan sariarekin batera maketen inguruko lana amaitutzat ematekotan ez daude, maketen munduari irratsaio bidez tarte zabalagoa eskaintzekotan dira.

ARRITXU ZELAIA

B A G A K

■ Domeketan meza santua Durango Irratien

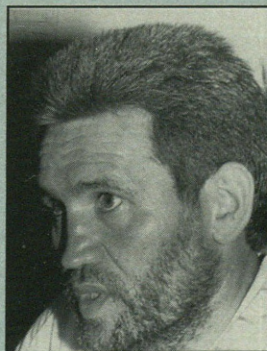
Durango, Iurreta, Izurtza eta Mañaria herriak barne hartuz meza santua eskainiko dute Durango Irratikoek. Irratsaioa goizeko 10.30etan izango da zuzenean, bertara joaniko unitate mugikor baten bitartez egingo baita. Orain arte tarte hau baserritarren saioak betezen zuen, baina meza dela eta orain berandua izango da. Beraz, larunbatetan eskaintzen den baserritarren saioaren errepikapenak igandeetan, 12.00etatik 13.00etara izango du bere ordutegi berria.

■ Segura Irratian Ordiziako ferieren berri

Asteazkeneko Ordiziako ferieren berri ematen dute Segura Irratikoek, saioan ferian izaniko produktu, prezio, giro eta bestelakoak izaten dituzte mintzagai. Baina azokari eskainiriko tarte honen aurretik EHNEko partaideekin baserri inguruko kezka eta kontuetz hitz egiteko parada izan ohi dute.

Oso interesgarriak diren gaien inguruko saio berria ere hasia da astelehen goizetan. Olga Pardo psikologoak haur heziketaren munduan di-tuen aholku eta ezagutzak zabaltzen ditu.

A U R P E G I A

Joseba Igerabide (Xorroxin Irratia)

Xorroxin Irratiaren inguruan beti, kazetari lanak ere bertan egin ditu. Kazetaritza ikasketak ez ditu, baina ziurrenez ikasi baino gehiago irakatsi egingo luke irratigintzan horrelako esperientzia

duen batek. Hamasei urte daramatza Xorroxin Irratiko lana eta beste lantoki batekoa tartekatuz. 12.00etatik 14.00etarako saioaz gain nekazariei eskainiriko tarte ere betezen du. Guztiz lanpetua bizi da. «*Saiatu izan naiz inoiz, 'Tipi tupa' aldizkarirako edo 'Egin' erako kronikak egiten, baina ez dut astirik.*»

Iparraldeko irratiaren filosofia, hauek herritarren lortzen duten lotura eta Hegoaldeko «Goizean Behin» saioaren estiloak nahastuz gero irtengo zuen mestizaia paregabea litzatekeelakoan dago.

URRIAK 6 ostirala

«DENAK ERRUDUN» TANTTAKAREN ESKUTIK

Tantta antzerki taldeak **Martine Targoutren «Denak Errudun» antzezla**na taularatuko du gaur gaueko 22.30etan Tolosako Leidor zineman. Antzerki obra honek arrakasta handia izan du eskainitako emanaldi guztietan. Aktoreak hauek dira: Teresa Calo, Amaia Cuende, Mireia Gabilondo eta Garbiñe Losada.

BAIONAKO ORKESTRAREN KONTZERTUA

Baionako Herrialdeko Orkestrak gaur gaueko 21.00ak aldera kontzertua eskainiko du Donibane Garaziko elizan. Emanaldia **Robert del Croixen zuzendaritzapean** izango da. Musika fi-

na entzun nahi duenak, beraz, badaki nora jo.

AGUSTIN VAQUEROREN ERAKUSKETA

Joan den irailaren 23tik Ordiziako Barrena Kultur Etxean ikusgai izan den Agustin Vaqueroren pintura erakusketak gaurkoa du azken eguna zabalik. Pintura-lan ederrok ikusteko gaur duzue azken aukera.

HELDUENTZAKO IKASTAROAK LEZON

Lezoko Udaleko Ongizate batzordeak, Askagintzak eta Emakume Taldeak helduentzako ikastaroak antolatu dituzte: eskulanak, marrazkia eta pintura, *slowing*, masajea eta lasaiketa, yoga, literatura tailerra eta argazkigintza izango dira, besteak

Donostiako Ganbara tailerrak serigrafia artistikoari buruzko ikastaroak antolatu ditu. Nagusientzat antolatutako ikastaroak hiru hilabete iraungo ditu; haurrentzat antolatutakoak, berriz, bederatzi. Nagusientzat antolatutakoa teoriko eta praktikoa izango da. Haurrentzakoa, oster, kreatiboa eta era askotako teknikekin landua: besteak beste, buztina, pintura eta txotxongiloak lantzeko teknikak. Interesik duenak hilaren 15a baino lehenago eman beharko du izena.

I H E S I

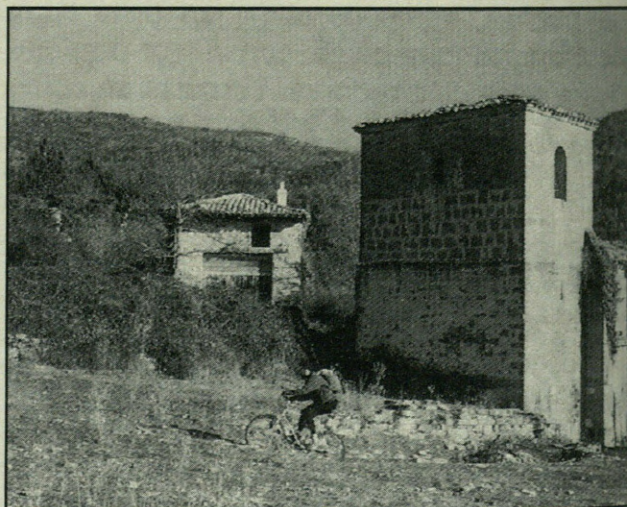
Paraje ederretan pedalei eraginez

Erro eta Irrobi erreken (Nafarroa) artean, Larrogain gainetik hegoalderantz datorren isurian, paraje apartak ditugu bizikletan ibiltzeko. Ibilaldia Olaberrin hasiko dugu. Hona iristeko, Agoitza iritsi baino kilometro bat lehenago ezkerrera jo behar dugu. Sei kilometrotan Olaberrin izango gara.

Ibilaldiak 30 kilometro luze ditu, 550 metroko gain-beherarekin. Pista iparraldera hartuko dugu, Gurpegi bailaran barrena. Bi kilometro barru Nagoretik datorren pista zabalagoa hartuko dugu. Pista eskuinera laga eta Gurpegi herriraino eramango gaituen amildegian barrena jarraitu.

Gurpegitik mendebalderantz zelai batzuetan barrena abituko gara, pinudi itxi batean sartzeko. Pista batek iparraldera segituko dugu, Lizasoain bailarara ageri den tontor batera iritsi arte.

Berriro ere iparralderantz jo eta isuritik jarraitu beharko dugu gurutzebide batera iritsi arte. Eskuinekoa hartu eta beherantz abiatuz Esnoz herrian izango gara. Larrogain mendiaren (1.279 metro) hegoaldeko magalean dago herriska eder hau. Hemendik ekialdera egingo dugu, jaitsiera azkarrean Uriz herrira heltzeko. Agoitza ematen duen errepideari segitu behar diogu jarraian, Nagorera iritsi arte.

Herrian sartu eta pista batek barrena lau bihurguneren buruan tontorrera iritsiz.

Bestaldetik egingo dugu behera, berriro Gurpegi bai-

laran sartu eta goranzko bi-dearekin bat egiteko. Olaberrira itzultzea baino ez zaigu geratuko, aurretik egindako bidean barrena ■

beste, ikastaro hauetan. Izena emateko epea gaur amaituko da.

ARGAZKI ERAKUSKETA DONOSTIAN

Gipuzkoako Argazkilari Elkartearen (San Juan kalea, Paseo Berria) **Jose Ortiz-Etxagueren argazki erakusketa** egon da zabalik, eta gaurkoa da berau ikusteko azken aukera. Beraz, argazki dotoreak ikusi nahiz gero badakizue nora jo.

PINTURA ERAKUSKETA BILBON

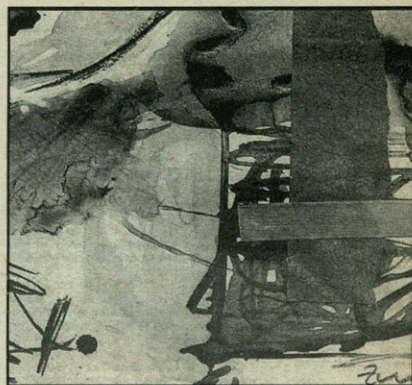
«50 pintatzaile, Bizkaiko Elkarre Artistikoaren 50. urtemugaren ospakizunean» izeneko lehiaketaren obrarik onenen erakusketak gaurkoa du azken eguna zabalik Bilboko BBKren kultur artean (Elkano, 20).

URRIAK 7 larunbata ROCK KONTZERTUA TOLOSAN

Tolosaldeko rock taldeek eta Tolosako Udalak kontzertua antolatu dute gaur gaueko 22.00etarako, Beotibar pilotalekuan. **Ama Say** bizkaitarrak eta Tolosaldeko **Marruma** taldea izango dira kontzertua eskainiko dutenak. Marrumak Galtzaundi Tolosako Euskara Taldeak argitaratutako «Martxaundi» eta «Martxaundi II» kasetetan parte hartu du. Duela gutxi lehen maketa grabatu dute.

URTZ-EN KONTZERTUA ARBOTIN

Arbotiko festen karietarat, Urtz-ek kontzertua eskainiko du gaur. Talde pasaitarraren emanaldiaren ondorenean, Gizon Mentxak taldeak hartuko

Bilbon eta Gasteizen ikusgai izan eta gero, «Euskal Abanagoardietan Akuarela» erakusketa Gasteizen da hilaren 17ra arte San Prudencio erakustokian. Erakusketa hau Euskal Akuarelagileen Elkarre antolatu du. Agustin Ibarrola, Nestor Basterretxea, Jose Luis Zumeta edota Rafael Ruiz Balerdi bezalako artista ezagunen 60 obra dira bertan erakusgai. Era guztietako tendentziak ikusi ahal izango ditugu bertan.

M O K O F I N A

Konfita, modako jakia

Aski modan jarri zaigu urteotan konfita eta, orohar, antzarki garestiak: pateak, foie, mousse, blok eta parfaiteak... Hauek guztiak dira antzar edo ahategibela osagai nagusi duten produktuak: izena, gibela zein protzentaia sartzan den araberakoa da, batez ere.

Ahatea eta antzara oso-oso-rik jaten dira, ia; ez dute kon-darririk uzten, txerriaren antze-ra: %90 dute erabilgarri (are lumak berak ere). Beraz, izter imioekin eta bular edo petxuga erraldoiekin zerbait egin beharko; hor asmatu dituzte hain ospetsu bilakatu diren urdaiaz-piko eta magret izenekoak. Etxean ere kontserba zoragariak prestatzen dituzte oraindik ere lapurtar, baxenafar eta zuberotarrek, zein baino zein goxoago: konfit moduan egos-

ten dira antzarak, ahateak, txerriak eta «hortik beherakoak»: oilo, oilasko, erbi, untxi, usoak, eperrak... Haragi gihartsuak direnez, egosteko txerri edo antzar gantzatan murgildu behar dira bizpahiru orduko egostaldian.

Egosi aurretik omen dago sekretua: hegazia laurdendu behar da eta ur hotzetan garbitu. Gatz larriz (eta piper beltzez, nahi izaki) igurtziko ditugu puskak (txerria izaki, kilokoak egiten dira) eta kako batetik zintzilik emango dute aurreneko gaupasa.

Biharamunekoa arruntagoa da: buztinezko eltze handian gantza ugari urtu eta iltzez (espeziak, noski) josiriko tipula murgilduko dugu bertan, haragiekin batera egostera. Bitartean, ur hotzetan haragi pus-

kak piper eta gatzetik garbitu ditugu. Gantzatan sartu, su ez-tian, eta hor edukiko dugu jakia, jostorratza mamian sartuta, odol aztarnarik ez atera bitartean.

Bertan iraunaraziko ditugu puskak edo, nahiago izanez gero, beste batera pasako ditugu, kontu handiz: haragia gantzak estali behar du erabat, kontserba ez hondatzeko. Txarro honi estalkia jarri aurretik (edo honen ordezt) oihal batez itxiko dugu, ongi lotuta, bere hari eta guzti. Ez ahan-tzi etiketa.

Eltzean geratu diren kondarrak eltzekari bat (dilstak, babarrunak, babak, garbantzuak) aberasteko erabiliko ditugu.

Eta konfit horren gantzatan onddoak zarrastatu eta dena batera kontserbatu baldin badugu, hor aurrean dago «euskal estilokoa», ospe handikoa azken bi mendeotan ■

EDORTA AGIRRE

du txanda, plazara hurbildutakoak dantzan jarri asmotan.

GAZTA, FRUTA ETA PIPERREN AZOKA

Gaur gazta, fruta eta piperren azoka berezia izango da Tolosan. Azokaz gain, Lizardi elkarteak antolatutako gazta lehiaketa eta Euskal Herriko fruituekin egindako postreen lehiaketa ere egongo dira.

URRIAK 8 FAMILIEN EGUNA

igandea Eibarko Jubilatutako Pensionisten Egoitzeko programaren barruan, gaur Familien Eguna ospatuko da. Egun honen helburua senide, zahar eta langileen arteko harremanak bultzatzea da. Goizeko 10.30etan meza; 11.45etan Sostoa abesbatzaren saioa; 12.30etan hamaiketako; 14.00etan bazkaria; eta, azkenik, 17.00etan dantzaldia.

INTSUMISIO EGUNA

Bigarren edizioa betez, gaur Bermeon Intsumisio Eguna egingo da. Jaiegun honetarako ekitaldi mordoa prestatu dituzte antolatzaileek, guztiak hiru area ezberdinetan banatuta: bertsolariak, antzerkiak, kontzertuak, kalejirak... Animazioa, beraz, sobera izango da. Bezperan, gaueko 22.00etan **Parabellum, EH Sukarra eta Flitter** taldeek kontzertua eskainiko dute.

GASTEIZ-OIARTZUN IBILALDIA

Oiartzungo Girizia Mendi Elkar-**teak** Gasteiztik Oiartzunera arteko ibilaldia antolatu du hilaren 11 eta 15era artean. Irteera gaueko 22.30etan izango da, Oiartzungo plaza-**tik**. Hurrengo lau egunetan **bataz beste 30 kilometro egingo dituzte**. Izena emateko azken eguna gaurkoa da, eta Amazkar tabernan edo Girizia

Arrasateko Udaleko Gazte Zerbitzuak «Gazteok Bizikletan» VI. Argazki Lehiaketa antolatu du. Gaia «Gazteok bizikletan» da. Zuri-beltz edo koloretako argazkiak aurkez daitezke. Maila bi bereiztuko dira: batetik, Deba Garaiko 14-18 urte bitarteko gazteak, eta bestetik, 19-35 urte bitarteko edozein. Lehenengoek nahi dituzten neurriko lanak aurkez ditzakete. Bigarrenenok, berriz, gutxienez 18x24 zentimetrokoa eta gehienez 30x40koa. Lanak Udaletxean urriaren 11 baino lehen.

E T X E Z U L O A N

Udazkenean, ur gainea bitsetan

Julian Alustizak bere 'Euskal baserriaren inguruan' liburuan dio:

«Euskal herrietan urteko sasoirik ederrena udazkena da seguruenik. Udaberria politagoa duzu, nahi izatera, baina aldakorra, neskatx pinpirinaren antzera edo. Udazkena, berriz, ederragoa, beteagoa, sakonagoa duzu askozaz ere (...).

Noiz zen?

Noiz zen?

Gaztainak jaulkitzen, usoak pasatzen eta pasatzen, txantxangorri bat kantuan ari zen...

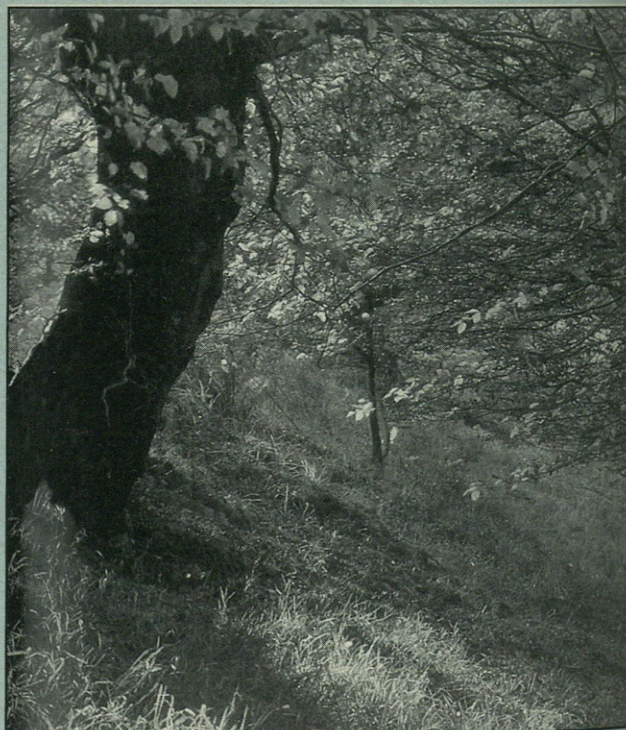
Pagotxa hau atari-aurrean dugularik ezin etxe-zuloan gelditu! Etxe barruko landareek ematen diguten poza

negu beltzerako utzi eta aspaldiko partez bueltaxka bat eman dezagun baso, sagasti, padura, belaze eta abarretatik.

Hamaika aukera dituzu, usain lodien hezetasuna biriketan bil-bil eginda toles-tatu, fruitu-txortenen bapateko krakatekoa entzun, berde ahalguztidunaren luza ezinezko gain-beherakadan gorri, hori eta arreen behin behineko pizkundea ikusi, haizea hotz-hil baino epelagotzen duen nafar hegoa hurrengo urterarte agurtu, eta abar.

Ur gainea bitsetan buel-tatu baietz! ■

JAKOBA ERREKONDO

elkartean eman beharko dute interesatuek. Guztira, prezioa 3.000 pezeta-koa (120 libera) da.

URRIAK 11 ARTEAGA-ZABALEGIREN IKASTAROA

asteazkena
Hernaniko Arteaga-Zabalegi fundazioak antolatutako hiru ikastaro hastear dira: **ardi-latxaren maneja eta gaztagintza, natur gida-riak eta nekazal ustiakuntzetan teknikariak.** Lehenengoa urriaren 16tik 27ra bitartean izango da; bigarrena, urriaren 17tik abenduaren 19ra artean; eta hirugarrena, urriaren 17tik azaroaren 9ra. Hiruretan izen-emateko azken eguna gaurkoa izango duzue.

EUSKARA IKASTEKO ERREZTASUNAK

Donostiako Euskararen Udal Patronatuaren ekimenez, berarekin hi-

tzarmena duten 700etik gorako elkarte eta erakundeetako langileek, nahiz unibertsitari eta langabetuek, **euskara ikasteko aukera eta laguntza berezia** dute. **Matrikula-tzeko epea gaur ixten da.** Argibide-rik nahi duenak Euskararen Udal Patronatura jo edo ondoko telefonora hots egin (424717).

URRIAK 12 ALPINISMO IKASTAROA

osteguna
Gaur hasi eta hilaren 15era artean, Gipuzkoako Goi Mendi Eskolak antolatuta, **harkaitzetako alpinismo ikastaroa egingo da Midi d'Ossaun.** Parte hartzeko beharrezkoa da eskalada ikastaroa burututa edota historial baliokidea izatea. Gehienez 20 ikasle izango dira, eta prezioa 18.000 pezetakoa (720 libera) da. Beharrezkoa da federatuta egotea nazioarteko gehigarriarekin. Argibide gehiago Gipuzkoako Goi Mendi Eskolan.

«Gabriel Aresti» XIII. Ipuin Lehiaketarako lanak aurkezteko epea hilaren 13an amaituko da. **Aurkeztu beharreko lanek 4 orrialdetik 15era bitarteko hedapena beharko dute izan. Ipuinak euskaraz zein gaztelera- idatzita aurkeztu behar dira. 400.000 pezetako (16.000 libera) sari bat izango da eta 200.000 pezetako (8.000 libera) bina akzesit lehiaketaren mota bakoitzerako (euskara eta gaztelera). Ipuinak Bilboko Udaletxean aurkeztu behar dira.**

O S A S U N A

Ongi jaten al dugu?

Gure eguneroko dieta, aspaldiko ohitura eta tradizioetatik heredatu duguna azken urteotan komunikabi-deetan nagusitzen ari den jateko modu azkar, uniforme eta robotizatua baino gehiago, Europako onentxuenen artean dagoela esan berri digu Nutrizio eta Elikadurarako Ikerketa Nazionaleko Zuzendaria den Gregorio Varela adituak. Baina berri onekin nahasian bada zer zuzendua ere: ohitura desagokiak (sedentarismoa, adibidez), argaltzeko asmoz egiten diren erregimen basatiak edota egunetik egunera gehiago zabaltzen ari den etxetik kanpora jateko ohitura (edo ezinbestean horretara behartuak ote gaude?).

Azken hogeita hamar urteotako aldaketarik nagusiena, nutrizioaren barruan, ogiaren eta patatzen batezbesteko kontsumoan eman da: 1964. urtean 368 eta 300 gramokoak ziren bitartean, hurrenez hurren, gaur egun 163 gramo patata eta 145 gramo ogi besterik ez ditugu kontsumitzen. Eta honekin batera eguneroko energiaren kontsumoa 400 kaloria baino gehiago jaitsi da, gaur egun Euskal Herrian 2.600 inguruan dagoelarik (ik. taula), beharrianek eskatzen dutena baino askoz ere gehiago.

Dena den, aipatu ikerketa horren arabera ez dugu hain gaizki jaten: zerealen eta berduren kontsumoak behara egin duen arren, bi talde

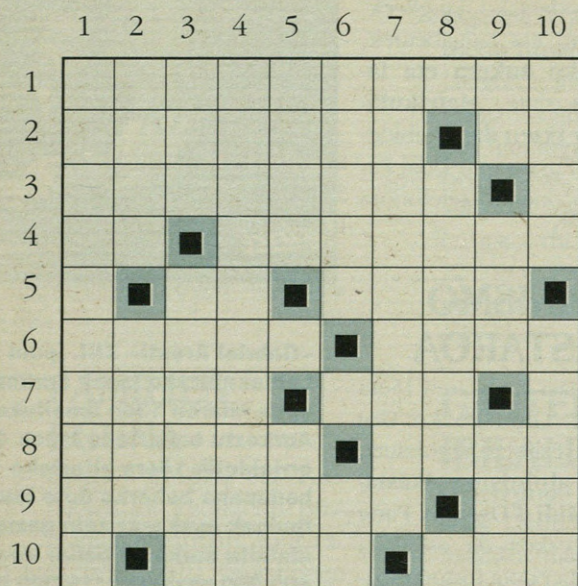
horiek eta frutak (hauek bikoiztu egin dira) osatzen dute dietaren %50. Olio eta gantzen artean oliba-olioak jarraitzen du nagusi izaten, eta hori usadio osasungarria da nonbait, eta era berean baita margarina, gurina, txokolate edo pastelen kontsu-

mo bajuak (Europako beste herrialde batzuekin konparatuz gero). Denetik jatea, horra arazoaren gakoa. «Dieta bariatua, dieta egokia» Varela adituak gogorarazi digunez ■

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Egunero kaleratzen diren agerkariak. 2.- Zenbaki bakoitia. Herri hizkeran, eta. 3.- Olerkiak osatzen dituen pertsona. Berrogeita hamar. 4.- Musika nota. Dotoretasuna erakusten duena. 5.- Azkenekoa. Kasik. Ut! 6.- Mendiko atea. Pluralean, poesia mota. 7.- Zorua. Niri. Lehenengoa. 8.- Gizon izena. Guztiz bero. 9.- Ulertu dena. Jupiterren satelitea. 10.- Bokala. Nuen, haiei. Ikas eta Ari.

GOITIK BEHERA: 1.- Hilobia. 2.- Gura. Kazajstan eta Uzbekistan arteko laku gazia. 3.- Haur. Norbaiten. 4.- Higuigarri. 5.- Euskal atzizkia. Bokala. Sarrera. 6.- Erail. Bokala. Nazio Batuak. 7.- Polinesiaiko uhartea. 8.- Bat. Elementu kimikoa (Ir). Bokala. 9.- Kanpo, landa. Alderdi karlista. Partitiboaren marka. 10.- Arrantzagunea. Itsas hegaztia.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Erorketa
Italiako
Karobiak
Lorpenak

7 letra

Erantzi
Eskalea
Kazetak
Olariak

4 letra

Aker
Akta
Alai
Aria
Arin
Bare
Dema
Diet
Goaz
Gozo
Kaia
Kale

Kisu
Lira
Lohi
Moko
Noka
Oihu
Riau
Talo
Upel
Zeru
Zian
Zori

3 letra

AEK
Aro
Eri
Tar

2 letra

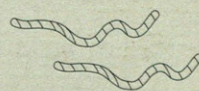
Ak
Ap
Bk
Ko
Mu
Pa
Rt
Ut

—Hieroglifiko a—

1	2	3	4
---	---	---	---

T

Zuek oso ongi

			Garbia ▼	Daude ▼	Pl., zaldi maradunak	Talde parafaxista
			Hiltzailea ▼	Nafarroako herria ▼	Labaindua ▼	
					1	
Oroimen ▼	Ubel ▼	Neska anaiarekiko				
Koxkeroa	Anaiak	Amerikako estatua ▼				
▼	▼	▼				
Azala ▼				Jainko egiptiarra ▼		Arerioa
Gehiagi				Ehun mota		
▼				Lasaitasun ▼	▼	▼
		2		500		
Ald., ez eme ▼	1 ▼	Gip., dut ▼	▼		Tona ▼	
Bakarra	Alea	Azkar			Iodoa	
▼	▼	▼		Gizon izena ▼	▼	
				Italiako telebista	3	
1000 ▼	Azala ▼					Bokala ▼
Gizon izena	Hitz grekoa					Sufrea
▼	▼				Musika nota ▼	▼
					Nitrogenoa	
Joaki naiz ▼		Toka, nuen ▼			▼	Bokala ▼
					4	

Aurreko asteko soluzioak

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. I. Ercumtsi 9. Agnata, Zio 10. Erakarleak

Hieroglifikoa:

Ez du atera

Kate hitzak

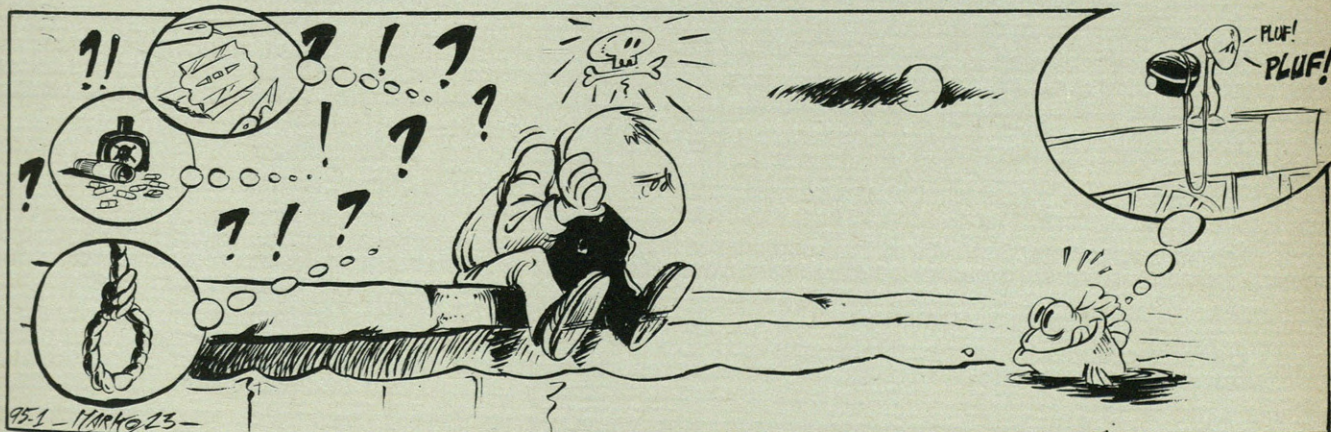
	L	E	Z	E	I	S	U	N	
B	E	R	A	O	I	G	E	L	
E	Z	A	B	A	T	U	A	K	
R	O			O	H	I	T	U	R
O			E	R	I	A	R	I	A
		A	R	R	A	O	R	T	U
S		R	R	A		A	R	A	U
E	T	E	K	I	N	A	K		X
N	I	K		A	D	I	E	R	A
A	R	I	N		U		T	I	K
	O	N	A	K			B	A	K

Bosteko ttipiak

4. Narda 5. Damaz

ERROBIKO PIRANAKO-

Komikia

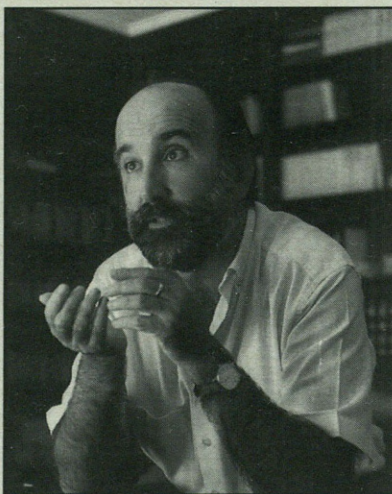
Independentismoaren gaurko osasun egoera dela eta

POLITIKA independentistaren osasunari buruz hitzegitea, gaur egungo Hego Euskal Herriko egoera politikoari buruz hitzegitea bezain gaitza da. Aukera independentista betiko arazoaren aurrean dakusagu: defentsiban borrokatu behar duela sistema oso baten aurrean; sistema horrek, aitzakia bat edo bestez, sistematikoki kolpatzen duelarik Euskal Herria denbora laburrean (eta ez «datorrenean, baldin badator») independente izan dadin bere eguneroko zereginen (eta ez bere estatutueta soilik) lanean ari den oro.

Gaurko gure mundu politikoan, independentismoak ez du aukera demokratiko baten izaerarik lortu. Eta hau ez da gertatzen Espainiako Konstituzioak esaten duen edo ez duenagatik bakarrik. Talde politiko guztiek (batek izan ezik) beren eguneroko praktikaz ezeztatu egiten dute aukera honen baliotasun erreala, bere 'eskubide' izaeragatik onartua egon beharko lukeen eta eguneroko politikagintzan indar guztiak berdintasunean kokatuko lituzkeen autodeterminazio eskubidea lortzera behintzat eramateko planteamendu politikoei eguneroko praktikan uko eginez.

EGIA da aukera politiko independentistetatik ez dela beti asmatzen jasan behar duten ekaitz politikoari eustea baino gehiago izango den enfoke politiko batean. Bere kideek jasaten dituzten eraso ugarietara erantzuteko ehunka arrazoi egoki argudiatu ditzake, egia da.

Baina hori bezain egia da politikarientzako lana biszeralitatea aparkaturik

IÑAKI ESNAOLA

Abokatua

utzi eta nola edo hala formula politikoak bilatzea dela; defenditzeko bakarrik ez, baizik eta independentzia laster —jainkoak daki noizko utzi gabe— eskuratzeko oinarriak eraikitzean kuantitatiboki eta kualitatiboki aurrera egiteko balioko duten formulak, alegia.

EZ du independentismoak, nire ustetan, jasaten dituen erasoen aurreko defentsa justifikatu horretan estankaturik eta atera ezinean geratu behar. Benetan biktima izan arren, halakoaren papera hartuz besteei orain arte bezala jokatzeko jarraitzeko aukera ematen baitie.

Independentziaren aukera honek Euskal Herrian bizi den ororentzat —ez abertzaleontzat bakarrik— eta etorkizuneko Europaren eraketa arrazional organizatu eta solidario hobe bati begira, gaur egungo eta datorreneko munduan izango lituzkeen abantaila politikoak planteatu eta plazaratu beharko lituzke.

EGITEKE datoen zeregin honetan bilatu behar ditu teoriarik aldeko agertzen direnen eta praktikan —orain arte behintzat— ez direnen kontraesanak. Gainera, borroka honetantxe azaldu daitezke eta azaldu behar dira orain dela gutxi arte askok zokoratu duten arren, pixkanaka ez Euskal Herriarentzat soilik baizik eta XXI. mendeko Europa osatuko duten nazio guztientzat ere egokiena izateko itxura hartzen ari den eredu politikoaren abantailak.

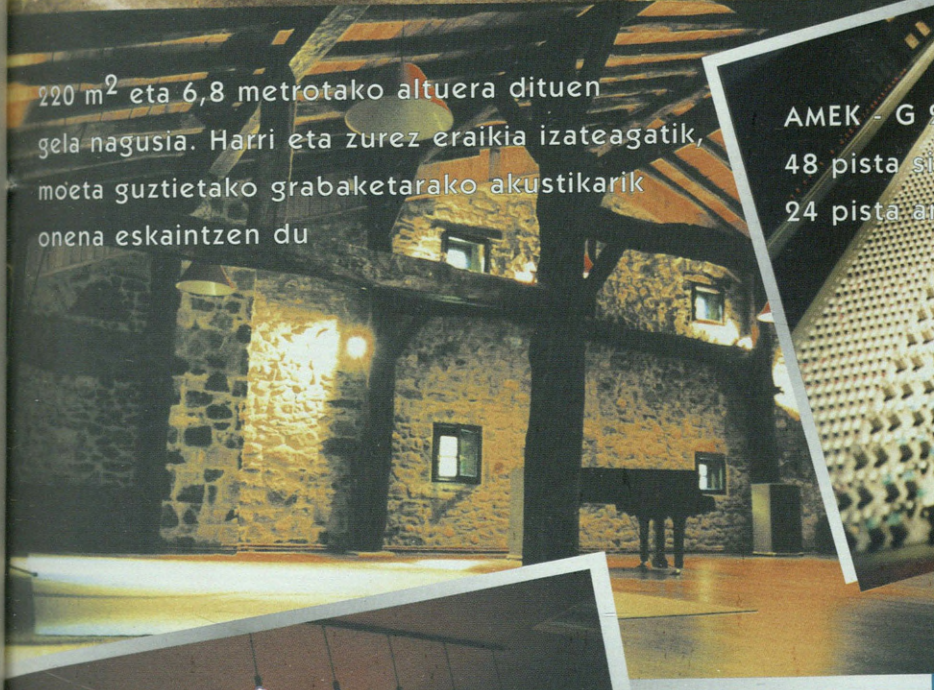
Estudioa

Etxezarreta Baserria

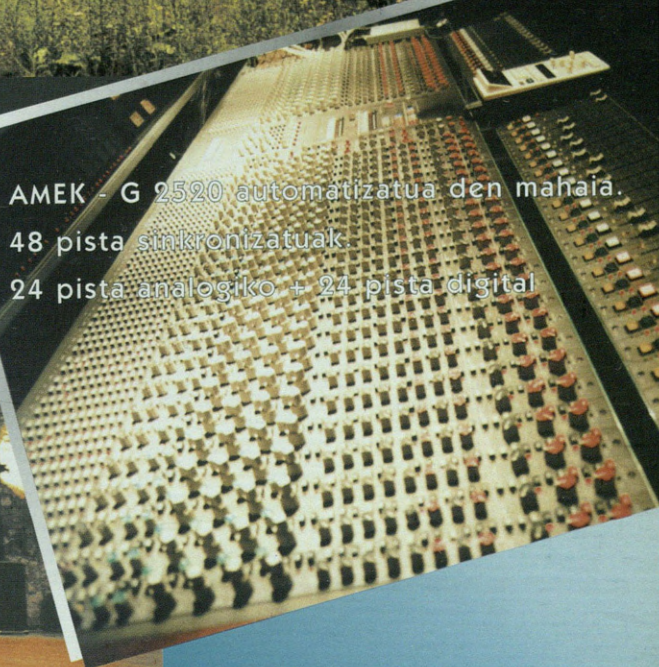
•AMASA•

220 m² eta 6,8 metrotako altuera dituen gela nagusia. Harri eta zurez eraikia izateagatik, moeta guztietako grabaketarako akustikarik onena eskaintzen du

AMEK - G 2520 automatizatua den mahaia.
48 pista sinkronizatuak
24 pista analogiko + 24 pista digital

60 metro karratutako kontrol ROM bat

Disketxea

Paseo de los Arbustos 2

20.009 - DONOSTIA

Bulegoa 21.90.63 - 21.75.43 Faxa 21.93.22

Almazena: 46.29.64 Faxa: 46.29.64

ON

s e i n a l e

